

ANTANIRDEŚA (70)

This text enumerates those anuvākas of the Taittirīya Saṁhitā which contain interior pauses (| and ||). In the appendix the transliterated texts of these anuvākas are shown. Among the 651 anuvākas of the Taittirīya Saṁhitā 201 anuvākas have interior pauses and 450 anuvākas are without interior pauses.

1 pause

*dhrṣṭirbhuvanamamśunāhaviṣmatīrādādetam pratnathendramitkṣatrasyendrasya
mitrosyagnayennavate yo vā ayathādevatam sphyasvasitragnirbhūtāmāpyāyasvamāchanda
īyuḥ kramairghnantisomo vai bhuvo devānāmutsrjyāmityekaikah 1*

dhrṣṭih (1.1.7)
bhuvanam (1.1.12)
amśunā (1.2.6)
haviṣmatīh (1.3.12)
ā dade (1.4.1)
tanī pratnathā (1.4.9)
indramit (1.4.38)
kṣatrasye (1.7.9)
indrasya (1.8.15)
mitro'si (1.8.16)
agnaye'nnavate (2.2.4)
yo vā ayathādevatam (3.1.6)
sphyah svastiḥ (3.2.4)
agnirbhūtām (3.4.5)
āpyāyasva (1.4.32)
mā cchandah (4.3.7)
īyuḥ (1.4.33)
kramaiḥ (5.7.24)
ghnanti (6.6.7)
somo vai (7.1.6)
bhuvo devānām (7.1.18)
utsrjyām (7.5.7)

2 pauses

*ayaṁ vāṁ prātaryujāvayam venastrīṁśattrayo mūrddhānamindrāgnī omāso
marutvantamīṁindramarutvomarutvāṁmahānmaḥāṁ adabdhebhīrhiraṇyapāṇimagna
āyūṁsyuttīṣṭhantaraṇīrātiṣṭhāsāvisarasyamahānthsajoṣāgnirmāduriṣṭādāpyāyatāmartthetassa
midhannigrābhyāmahīnāmagninādevenāyāṁ puro
harikeśognāviṣṇūṣajoṣasāsuvargāyavajrassamīcī devasyādada imāmagrbhāṇ yaḥ prāṇato ya
ātmadā yete panthāno dvau dvau 2*

ayaṁ vāṁ (1.4.5)
yā vāṁ kaśā madhumatyāśvinā sūnṛtāvatī | tayā yajñammimikṣatam ||
upayāmagṛhīto'syaśvibhyāṁ tvāsa te yonirmādhvibhyāṁ tvā ||1.4.6||

prātaryujau (1.4.7)
 ayaṁ venah (1.4.8)
 trimśattrayah (1.4.11)
 mūrdhānam (1.4.13)
 indrāgnī (1.4.15)
 omāsah (1.4.16)
 marutvantam (1.4.17)
 im?
 indramarutvah (1.4.18)
 marutvān (1.4.19)
 mahān (1.4.20)
 mahān (1.4.21)

vāmamadya savitarvāmamu śvo divedive vāmamasmbhyam̄ sāvīḥ | vāmasya hi kṣayasya deva bhūrerayā dhiyā vāmabhājah syāma ||
 upayāmagṛhīto'si devāya tvā savitre ||1.4.23||

adabdhebhīḥ (1.4.24)
 hiraṇyapāṇim (1.4.25)
 agna āyūṁṣi (1.4.29)
 uttiṣṭhan (1.4.30)
 taraṇīḥ (1.4.31)
 ā tiṣṭha (1.4.37)
 asāvi (1.4.39)
 sarvasya (1.4.40)
 mahān (1.4.41)
 sajoṣāḥ (1.4.42)
 agnirmā durīṣṭāt (1.6.3)
 āpyāyatām (1.6.5)
 arthetaḥ (1.8.11)
 samidham (1.8.13)
 nigrābhyāḥ (3.1.8)
 mahinām (3.2.6)
 agninā devena (3.5.3)
 ayaṁ puro harikeśah (4.4.3)
 agnāviṣṇū sajoṣasā (4.7.1)
 suvargāya vajraḥ (5.5.7)
suvargāya vā esa lokāya cīyate yadagnir*vajra* ekādaśinī...
 samīcī (5.5.10)
 devasya ādada imāmagṛbhṇan (7.1.11)
devasya tvā savituh prasaveśvinorbhāhubhyāmpūṣno hastābhȳāmā dada imāmagṛbhṇan
 yah prāṇataḥ (7.5.16)
 ya ātmadāḥ (7.5.17)
 ye te panthānah (7.5.24)

3 pauses

udāyuṣeṣetvopavīrasisantvāsiñcāmi devīrāpah paribhūrṛtāśāt tvekratumindrāgnī avyathamānāntrayastrayah 3

udāyuṣā (1.2.8)
 işe tvopavīrasi (1.3.7)

saṁ tvā siñcāmi (1.6.1)
devīrāpaḥ (1.8.12)
paribhūḥ (3.2.3)
ṛtāśāṭ (3.4.7)
tve kratum (3.5.10)
indrāgnī avyathamānām (4.3.6)

4 pauses

*daivīndhiyatvam̄ somahrde tvāpūrvamāvāyognaye nīkavateyannavamaittrīṇi
vāvadevasavitaretadvāstoṣpatendrasya tanūpāyāste agne mayi gr̄hṇāmi catvāri catvāri 4*

daivīṁ dhiyam (1.2.3)
tvam̄ soma (1.3.4)
hr̄de tvā (1.3.13)
(pūrvam)ā vāyo (1.4.4)
agnaye'nīkavate (1.8.4)
yannavamait (2.3.10)
trīṇi vāva (3.2.2)
deva savitaretat (3.2.7)
vāstoṣpate (3.4.10)
indrasya tanūpāḥ (5.7.3)
indrasya vajro'si vārtraghna~~stanūpā~~ nah
yāste agne (5.7.8)
mayi gr̄hṇāmi (5.7.9)

5 pauses

*pūrvam̄ dhruvosipratipūruṣam̄ somasya tviṣih pūrvam̄ mārutamasyagne jātānāme grahāyo
arvantam̄ pañcapañca 5*

(pūrvam) dhruvo'si (1.6.2)
pratipūruṣam (1.8.6)
somasya tviṣih (1.8.14)
(pūrvam) mārutamasi (2.4.7)
agne jātān (4.3.12)
ā me grahāḥ (7.3.13)
yo arvantam (7.4.15)

6 pauses

pūrvam̄ pṛthivyai pūrvam̄ barhiṣoḥam̄svādvīntvāvayovā agniṣṭaṭṭhaṣat 6

(pūrvam) pṛthivyai (1.3.6)
(pūrvam) barhiṣo'ham (1.6.4)
svādvīṁ tvā (1.8.21)
vayo vā agnih (5.7.6)

7 pauses

vājasya mā yuñjate kadācana yo vai devān dvitīyamāvāyosaptasapta 7

vājasya mā (1.1.13)

yuñjate (1.2.13)

kadācana (1.4.22)

yo vai devān (3.1.9)

(dvitīyam) ā vāyo (3.4.2)

8 pauses

pratyuṣṭamudutyam pūrvamaganmopayāmagṛhītosi

nṛṣadamaindrāgnamekādaśakapālammārutiṁ vasavastvāprabṛhantu pūrṇāpaścāccittiñjuhomī mayobhūrvāto'śtāvastau 8

pratyuṣṭam (1.1.10)

udu tyam (1.4.43)

pūrvamaganma (1.6.6)

upayāmagṛhīto'si nṛṣadam (1.7.12)

aindrāgnamekādaśakapālammārutiṁ (1.8.3)

vasavastvā pra bṛhantu (3.3.3)

pūrṇā paścāt (3.5.1)

cittim juhomī (5.7.4)

mayobhūrvātah (7.4.17)

9 pauses

uruṁ hi devasavitassantvā nahyāmi bhūrbhuvassuvo nava nava 9

uruṁ hi (1.4.45)

deva savitah (1.7.7)

sam tvā nahyāmi (3.5.6)

bhūrbhuvassuvaḥ (7.4.20)

10 pauses

etam yuvānam sūryo mā daśa daśa 10

etam yuvānam (3.3.9)

sūryo mā (3.5.5)

11 pauses

agne gobhirjuṣṭo vāca āyurdā agne haviṣo vasavastvā dhūpayantu ddhruvakṣitirgāyatrī traka kastvācchayatikim svidāśīdekaśaikādaśa 11

agne gobhiḥ (2.4.5)

juṣṭo vācaḥ (3.1.10)

āyurdā agne haviṣaḥ (3.3.8)

vasavastvā dhūpayantu (4.1.6)

dhruvakṣitih (4.3.4)

gāyatrī traka? (5.2.11)

gāyatrī triṣṭubjagatyamuṣṭuppañkyā saha |

kastvā chyati (5.2.12)

kim svidāśīt (7.4.18)

12 pauses

dhātārātissūryo devassahasrāṇi sahasraśo dvādaśa dvādaśa 12

dhātā rātiḥ (1.4.44)

sūryo devaḥ (3.3.10)

sahasrāṇi sahasraśaḥ (4.5.11)

13 pauses

ye devā yajñahanastrayodaśa 13

ye devā yajñahanaḥ (3.5.4)

14 pauses

vājasyemam̄ prasavaścaturdaśa 14

vājasyemam̄ prasavaḥ (1.7.10)

15 pauses

devasyāham̄ savituh prasave somāya pitṛmate devāvasavyā agne arvānyajñassam̄ pañcadaśa 15

devasyāham̄ savituh prasave (1.7.8)

somāya pitṛmate (1.8.5)

devā vasavyā agne (2.4.8)

arvānyajñassam̄ (7.3.11)

16 pauses

bhakṣehi vājo nassapta śoḍaśa śoḍaśa 16

bhakṣehi (3.2.5)

vājo nassapta (4.7.12)

17 pauses

ākūtimagnimabhyasthādvīśvāstvāmagne vṛṣabham̄ saptadaśa saptadaśa 17

ākūtimagnim (4.1.9)

abhyasthādvīśvāḥ (4.2.8)

tvāmagne vṛṣabham (5.7.2)

18 pauses

yuñjāno'śtādaśa 18

yuñjānah (4.1.1)

19 pauses

pra so agne ... kramasva ||3.2.11||
samāstvāgna ṛtavo vardhayantu sāmvatsarā ... jyotiruttamam ||4.1.7||
mamāgne ... medinarin tvā ||4.7.14||
yadākūtāt ... no dadhat ||5.7.7||

20 pauses

bhūmirbhūmnā dyaurvarīṇāntarikṣam ... viyantu ||1.5.3||
śyenāya patvane ... kevalīrasan ||3.2.8||
apeta ... divah ||4.2.4||

21 pauses

mamanāma divasparimāno mitro ye vājinam samiddho añjannekavimśatirekavimśatiḥ 21

mama nāma (1.5.10)
divaspari (4.2.2)
māno mitro (4.6.8)
ye vājinam (4.6.9)
samiddho añjan (5.1.11)

22 pauses

ādityam garbham ... ni śīda ||4.2.10||
indrāgnī rocanā divah pari ... no agne ||4.2.11||

23 pauses

sante vāyurvipājasā viṣṇoh kramosidrāpe andhasastrayovimśatiḥ 23

sante vāyur (4.1.4)
vipājasā (4.1.5)
viṣṇoh kramosi (4.2.1)
drāpe andhasah (4.5.10)

24 pauses

yastvā hṛdā kīriṇā devasya tvā prthivyāssadhadasthe māno himśījanitā caturvimśatiḥ 24

yastvā hṛdā kīriṇā (1.4.46)
devasya tvā prthivyāḥ sadhadasthe (4.1.3)
devasya tvā savituh prasave'śvinorbāhubhyāmpūṣṇo hastābhyaṁprthivyāḥ sadhadasthe
mā no himśījanitā (4.2.7)

25 pauses

pūrvam̄ sam̄paśyāmyāyuṣṭeyadakrandaḥ pañcavimśatih 25

(pūrvam̄) sam̄paśyāmi (1.5.6)

āyuṣṭe (2.5.12)

yadakrandaḥ (4.6.7)

26 pauses

prajāpaterjāyamānā agnim̄ yunajmi hiranyavarṇāśśucayaṣṣadvimśatih 26

prajāpaterjāyamānāḥ (3.1.4)

agnim̄ yunajmi (4.7.13)

hiranyavarṇāḥ śucayah (5.6.1)

27 pauses

ubhā vāmindrāgnī upaprayanto navo navo yadagne yāni saptavimśatih 27

ubhā vāmindrāgnī (1.1.14)

upaprayantah (1.5.5)

navo navah (2.4.14)

yadagne yāni (4.1.10)

28 pauses

samiddiśām pūrvamudenamuttarāmaṣṭāvivimśatih 28

samiddiśām (4.4.12)

(pūrvam)udenamuttarām (4.6.3)

29 pauses

anvahamāsāḥ pūrvamannapatennasya no dehīyamevasāyāśuśsiśāno vṛṣabha ekānnatriṁśat 29

anvaha māsāḥ (1.7.13)

(pūrvam)annapate'nnasya no dehī (4.2.3)

iyameva sā yā (4.3.11)

āśuh śiśāno vṛṣabhaḥ (4.6.4)

30 pauses

namaste rudrapūrvam̄ prācīmanupradiśām trimśat 30

namaste rudra (4.5.1)

(pūrvam̄) prācīmanu pradiśam (4.6.5), (5.4.7) (0)

31 pauses

agneyaṁ yajñamekatriṁśat 31

agneyam yajñam (4.1.11)

32 pauses

ambe ambāli dvātrimśat 32

ambe ambāli (7.4.19)

33 pauses

uśantastvāśmannūrjam ya imā viśvā trayastrimśat 33

uśantastvā (2.6.12)

aśmannūrjam (4.6.1)

ya imā viśvā (4.6.2)

34 pauses

agnā viṣṇū mahi catustrimśat 34

agnā viṣṇū mahi (1.8.22)

35 pauses

kṛṇuśvapāja imāmagṛbhṇanraśanāṁ pañcatrimśat 35

kṛṇusva pājah (1.2.14)

imāmagṛbhṇanraśanāṁ (4.1.2)

36 pauses

*vaiśvānaro na ūtyādvītīyamindram vo viśvata indram narassapratinavannavīyasedam
vāmāsyegnermanve ṣaṭtrimśat 36*

vaiśvānaro na ūtyā (1.5.11)

(dvītīyam)indram vo viśvataḥ (2.1.11)

indram naraḥ sa pratnavan (2.3.14)

sa pratnavanni kāvyendram vo viśvatasparīndram narah /

navīyasā? ...sa pratnavannaśāgne...2.2.12|| (49)

idam vāmāsye (3.3.11)

agnermanve (4.7.15)

37 pauses

pūrvamindram vo havāmahe saptatrimśat 37

(pūrvam)indram vo havāmahe (1.6.12)

indram vo viśvataspari *havāmahe*

38 pauses

yukṣvā hyaṣṭātrimśat 38

yukṣvā hi (2.6.11)

39 pauses

tvamagne bṛhadūrddhvā asya samidho yājātā oṣadhayo dhruvāsi dharuṇā jīmūtasyevaikānnacatvārimśat 39

tvamagne bṛhat (3.4.11)
ūrdhvā asya samidhaḥ (4.1.8)
yā jātā oṣadhayah (4.2.6)
dhruvāsi dharuṇā (4.2.9)
jīmūtasyeva (4.6.6)

40 pauses

samitāṁ sañcatvārimśat 40

samitāṁ sam (4.2.5)

41 pauses

pradevaṁ devyaikacatvārimśat 41

pradevaṁ devyā (3.5.11)

48 pauses

hiranyaagarbha āpo'ṣṭācatvārimśat 48

hiranyaagarbha āpaḥ (2.2.12)

54 pauses

agnirvṛtrāṇi jaṅghanaccatuḥpañcāśat 54

agnirvṛtrāṇi jaṅghanat (4.3.13)

55 pauses

tvamagne rudraḥ pañcapañcāśat 55

tvamagne rudraḥ (1.3.14)

57 pauses

agninā rayim saptapañcāśat 57

agninā rayim (3.1.11)

59 pauses

agnirmūrdhā diva ekānnaṣaṣṭih 59

agnirmūrdhā divah (4.4.4)

antanirdeśassamāptah

Pauses & Number of Anuvākas

Interior pauses	Number of Anuvākas
1	22
2	(37) 39
3	8
4	12
5	7
6	4
7	5
8	9
9	4
10	2
11	8
12	3
13	1
14	1
15	4
16	2
17	3
18	1
19	4
20	3
21	5
22	2
23	4
24	3
25	3
26	3
27	4
28	2
29	4
30	2
31	1
32	1
33	3
34	1
35	2

36	5
37	1
38	1
39	5
40	1
41	1
48	1
54	1
55	1
57	1
59	1
Sum	(190) 201

Appendix

Text of the Anuvākas with

1 interior pause

dhr̄ṣṭirasi brahma yacchāpāgne'gnimāmādaṁ jahi niṣkravyādaṁ sedhādevayajari vaha nirdagdhaṁ rakṣo
nirdagdhā arātayo dhruvamasi pṛthivīṁ dṛṁhāyurdr̄mha prajāṁ dṛṁha sajātānasmai yajamānāya paryūha
dhartramasyantarikṣam dṛṁha prāṇam dṛṁhāpānam dṛṁha sajātānasmai yajamānāya paryūha dharuṇamasī
divāṁ dṛṁha cakṣuh dṛṁha śrotraiṁ dṛṁha sajātānasmai yajamānāya paryūha dharmāsi diśo dṛṁha yonim
dṛṁha prajāṁ dṛṁha sajātānasmai yajamānāya paryūha citāḥ stha prajāmasmai rayimasmai sajātānasmai
yajamānāya paryūha bhrgūṇāmaṅgirasāṁ tapasā tapyadhvaiṁ yāni gharme kapālanyupacinvanti vedhasah |
puṣṇastānyapi vrata indravāyū vi muñcatām ||1.1.7|| (1)

bhuvanamasi vi prathasvāgne yaṣṭaridaṁ namaḥ |
juhvehyagnistvā hvayati devayajyāyā upabhr̄dehi devastvā savitā hvayati devayajyāyā agnāviṣṇū mā vāmava
kramiṣaiṁ vi jihāthām mā mā saṁ tāptaiṁ lokaiṁ me lokakṛtaṁ kṛṇutaiṁ viṣṇoh sthānamasīta indro
akṣṇodvīryāṇi samārabhyordhvo adhvaro divispr̄śamahruto yajño yajñapaterindrāvāntsvāhā bṛhadbhāḥ pāhi
mā'gne duścaritādā mā sucarite bhaja makhasya śiro'si sam jyotiṣā jyotiraṇktām ||1.1.12|| (1)

aṁśunā te aṁśuḥ pcyatāṁ paruṣā parurgandhaste kāmamavatu madāya raso acyuto'mātyo'si śukraste graho'bhi
tyāṁ devaṁ savitāramūṇyoḥ kavikratumarcāmī satyasavasām ratnadhāmabhī priyaiṁ matimūrdhvā
yasyāmatirbhā adiduyutatsavīmanī hiranyapañīramimīta sukratuḥ kṛpā suvaḥ | prajābhystvā prāṇāya tvā
vyānāya tvā prajāstvamanu prāṇīhi prajāstvamanu prāṇantu ||1.2.6|| (1)

haviṣmatīrimā āpo haviṣmāndevo adhvaro haviṣmāṁ ā vivāsatī haviṣmāṁ astu sūryaḥ ||
agnero'pannagr̄hasya sadasi sādayāmī sumnāya sumninīḥ sumne mā dhattendrāgniorbhāgadheyīḥ stha
mitrāvaruṇayorbhāgadheyīḥ stha viśvesām devānām bhāgadheyīḥ stha yajñe jāgr̄ta ||1.3.12|| (1)

ā dade grāvāsyadhvarakṛddevebhyo gambhīramimamadhvaram kṛdhyuttamena pavinendrāya somaṁ
suṣutammadhumantampayavantaiṁ vṛṣṭivanimindrāya tvā vṛtraghna indrāya tvā vṛtraturo rādhogūrtā amṛtasya
tvābhīmātighna indrāya tvādityavata indrāya tvā viśvadevyāvate śvātrāḥ stha vṛtraturo rādhogūrtā amṛtasya
patnīstā devīrdevatremaṁ yajñām dhattopahūtāḥ somasya pibatopahūto yuṣmākāṁ somaḥ pibatu yatte soma
divi jyotiryatpṛthivyām yadurāvantarikṣe tenāsmai yajamānāyorū rāyā kṛdhyadhi dātre vo co dhiṣane vīḍū satī
vīḍayethāmūrjaṁ dadhāthāmūrjamme dhattaiṁ mā vāṁ hiṁsiṣṭamprāgapāgudagadharāktāstvā
diśa ā dhāvantvamba ni ṣvara | yatte somādābhyām nāma jāgr̄vi tasmai te soma somāya svāhā ||1.4.1|| (1)

tampratnathā pūrvathā viśvathemathā jyeṣṭhatātimbarhiṣadāṁ suvarvidāṁ pratīcīnam vṛjanām dohase girāśum
jayantamanu yāsu vardhase ||
upayāmagṛhīto'si markāya tvaiṣa te yonih prajāḥ pāhi ||1.4.9|| (1)

ā pyāyasva madintama soma viśvābhīrūtibhiḥ | bhavā nah saprathastamah ||1.4.32|| (1)

īyuṣte ye pūrvatarāmapaśyanvyuccantīmuśasammartyāsaḥ | asmābhīrū nu praticakṣyābhūdo te yanti ye
aparīṣu paśyān ||1.4.33|| (1)

indramiddharī vahato'pratidhṛṣṭāśavasamṛṣīṇāṁ ca stutīrupa yajñām ca mānusāṇāṁ ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvā ṣoḍaśina eṣa te yonirindrāya tvā ṣoḍaśine ||1.4.38|| (1)

kṣatrasyolbamasi kṣatrasya yonirasi jāya ehi suvo rohāva rohāva hi suvarahā nāvubhayoh suvo rokṣyāmi
vājaśca prasavaścāpijaśca kratuśca suvaśca mūrdhā ca vyaśniyaścāntyāyanaścāntyāśca bhauvanaśca
bhuvanaścādhipatiśca |

āyuryajñena kalpatāmprāṇo yajñena kalpatāmapāno yajñena kalpatām vyāno yajñena kalpatām cakṣuryajñena
kalpatām śrotrām yajñena kalpatāmmano yajñena kalpatām vāg्यajñena kalpatāmātmā yajñena kalpatām yajño
yajñena kalpatām suvardēvāṁ aganmāṁtā abhūma prajāpateḥ prajā abhūma samahamprajayā sammayā prajā
samahaṁ rāyaspōṣena sammayā rāyaspōṣo'nāya tvānnādyāya tvā vājāya tvā vājajityāyi tvāmṛtamasi puṣṭirasi
prajanānāmasi ||1.7.9|| (1)

indrasya vajro'si vārtraghnaṁstvayāyam vṛtram vadhyānmitrāvaraṇayostvā praśāstroḥ praśiṣṭā yunajmi yajñasya
yogena viṣṇoḥ kramo'si viṣṇoḥ krāntamasi viṣṇorvikrāntamasi marutāmprasave jeṣamāptammanaḥ
samahamindriyena vīryeṇa paśūnāmmanyurasi taveva me manyurbhūyānnamo mātre pṛthiviyai
māhammātarampṛthivīṁ himsiśammā mām mātā pṛthivī himsīdiyadasyāyurasyāyurme dhehyūrgasyūrjamme
dhehi yuññasi varco'si varco mayi dhehyagnaye gr̄hapataye svāhā somāya vanaspataye svāhendrasya balāya
svāhā marutāmojase svāhā haṁsaḥ śuciśadvasurantarikṣasaddhotā vediśadatithirduroṇasat |
nṛṣadvarasadq̄tasadvyomasadabjā gojā ḥtajā adrijā ḥtambṛhat ||1.8.15|| (1)

mitro'si varuno'si samahānī viśvairdevaiḥ kṣatrasya nābhīrasi kṣatrasya yonirasi syonāmā sīda suṣadāmā sīda
mā tvā himsīnmā mā himsīnniśasāda dhṛtavrato varuṇaḥ pastyāsvā sāmrājyāya sukrturbrahmā3ntvāṁ
rājanbrahmāsi savitāsi satyasavo brahmā3ntvāṁ rājanbrahmāsīndro'si satyaujā brahmā3ntvāṁ rājanbrahmāsi
mitro'si suševo brahmā3ntvāṁ rājanbrahmāsi varuṇo'si satyadharmendrasya vajro'si vārtraghnaṁstena me radhya
diśo'bhyayaṁ rājābhūtsuślokā3ṁ sumaṅgalā3ṁ satyarājā3n ||
apām naptre svāhorjo naptre svāhā'gnaye gr̄hapataye svāhā ||1.8.16|| (1)

agnaye'nnavate puroḍāśamaṣṭākapālāṁ nirvapedyaḥ kāmayetānnavāṇtyāmityagnimevānnavantāṁ svena
bhāgadheyenopa dhāvati sa evainamannavantāṁ karotyannavāneva bhavatyagnaye'nnādāya
puroḍāśamaṣṭākapālāṁ nirvapedyaḥ kāmayetānnādah syāmityagnimevānnādām svena bhāgadheyenopa dhāvati
sa evainamannādām karotyannādā eva bhavatyagnaye'nnapataye puroḍāśamaṣṭākapālāṁ nirvapedyaḥ
kāmayetānnapatih syāmityagnimevānnpatiṁ svena bhāgadheyenopa dhāvati sa evainamannapatim
karotyannapatireva bhavatyagnaye pavamānāya puroḍāśamaṣṭākapālāṁ nirvapedagnaye pāvakāyāgnaye śucaye
jyogaṁayāvī yadagnaye pavamānāya nirvpati prāṇamevāsmintena dadhāti yadagnaye pāvakāya
vācamevāsmintena dadhāti yadagnaye śucaye cakṣurevāsmintena dadhātyuta yadyandho bhavati praiva
paśyatyagnaye putravate puroḍāśamaṣṭākapālāṁ nirvapedindrāya putriṇe
puroḍāśamekādaśakāpālāmpra{jākāmo'gnirevāsmai prajāmpajanayati vṛddhāmindraḥ pra yacchatyagnaye
rasavate'jakṣire caruṁ nirvapedyaḥ kāmayeta rasavāṇtyāmityagnimeva rasavantaṁ svena bhāgadheyenopa
dhāvati sa evainaṁ rasavantaṁ karoti rasavāneva bhavatyajakṣire bhavatyāgneyī vā eṣā yadajā sākṣādeva
rasamava runddhe'gnaye vasumate puroḍāśamaṣṭākapālāṁ nirvapedyaḥ kāmayeta vasumāṇtyāmityagnimeva
vasumantaṁ svena bhāgadheyenopa dhāvati sa evainaṁ vasumantaṁ karoti vasumāneva bhavatyagnaye
vājasṛte puroḍāśamaṣṭākapālāṁ nirvapetsamgrāme samyatte vājām vā eṣa sisīrṣati yaḥ samgrāmaṁ

jigīśatyagnih khalu vai devānām vājasrdagnimeva vājasṛtam svena bhāgadheyenopa dhāvati dhāvati vājaṁ hanti vṛtraiṁ jayati taṁ saṁgrāmamatho agniriva na pratidhrse bhavatyagnaye'gnivate puroḍāśamaṣṭākapālaṁ nirvapediyasyāgnāvagnimabhyuddharyurnirdiṣṭabhāgo vā etayloranyo'nirdiṣṭabhāgo'nyastau sambhavantau yajamānamabhi sambhavataḥ sa īsvaṁ ārtimārtoryadagnaye'gnivate nirvapati bhāgadheyenaivainau śamayati nārtimārcchati yajamāno'gnaye jyotiṣmate puroḍāśamaṣṭākapālaṁ nirvapediyasyāgniruddhṛto'hute'gnihotra udvāyedapara ādīpyānūddhṛtya ityāhustattathā na kāryaṁ yadbhāgadheyamabhi pūrva uddhriyate kimaparo'bhyuddhriyeteti tānyevāvakṣāṇāni saṁnidhāya mantheditaḥ prathamām jajñe agnih svādyoneradhi jātavedādā | sa gāyatriyā triṣṭubhā jagat� deverbhyo havyaṁ vahatu prajānanniti cchandobhirevainaṁ svādyoneḥ pra janayateṣa vāva so'gnirityāhurjyotistvā asya parāpatitamiti yadagnaye jyotiṣmate nirvapati yadevāsyā jyotiḥ parāpatitam tadevāva rundhe ||2.2.4|| (1)

yo vā ayathādevataṁ yajñamupacaratyā devatābhyo vr̄scyate pāpīyānbhavati yo yathādevataṁ na devatābhya ā vr̄scyate vasīyānbhavatyāgneyyarcāgnīdhramabhi mr̄śedvaiṣṇavyā havirdhānamāgneyyā sruco vāyavyayā vāyavyānyaindriyā sado yathādevatameva yajñamupa carati na devatābhya ā vr̄scyate vasīyānbhavati yunajimi te pr̄thivīṁ jyotiṣā saha yunajmi vāyumantarikṣeṇa te saha yunajmi vācaṁ saha sūryeṇa te yunajmi tisro viपr̄caḥ sūryasya te | agnirdevatā gāyatrī cchanda upāṁśoh pātramaso somo devatā triṣṭupchando'ntaryāmasya pātramasīndro devatā jagatā cchanda īdravāyuvoh pātramaso bṛhaspatirdevatānuṣṭupchando mitrāvaraṇayoh pātramasyaśvinau devatā pañktiśchando'śvinoḥ pātramaso sūryo devatā bṛhatī cchandah śukrasya pātramaso candramā devatā satobṛhatī cchando manthinaḥ pātramaso viśve devā devatoṣṇīhā cchanda āgrayaṇasya pātramasīndro devatā kakucchanda ukthānāmpātramaso pr̄thivī devatā virātchando dhruvasya pātramaso ||3.1.6|| (1)

sphāḥ svastīrvighanāḥ svastiḥ parśurvediḥ paraśurnaḥ svastiḥ |
yajñīyā yajñakṛtaḥ stha te māsmīnyajña upa hvayadhvamupa mā dyāvāpr̄thivī hvayetāmupāstāvah kalaśah somo agnirupa devā upa yajña upa mā hotrā upahave hvayantām namo'gnaye makhaghne makhasya mā yaśo'ryādityāhavanīyamupa tiṣṭhate yajño vai makho yajñām vāva sa tadahantasmā eva namaskṛtya sadah pra sarpatyātmano'nārtyai namo rudrāya makhaghne namaskṛtyā mā pāhītyāgnīdhram tasmā eva namaskṛtya sadah pra sarpatyātmano'nārtyai nama īindrāya makhaghna indriyam me vīryam mā nirvadhīriti hotrīyamāśamevaitāmā ūāsta īndriyasya vīryasyānirghātāya yā vai devatāl sadasyārtimārpayanti yastā vidvānprasarpati na sadasyārtimārcchati namo'gnaye makhaghna ityāhītā vai devatāl sadasyārtimārpayanti tā ya evam vidvānprasarpati na sadasyārtimārnchati dṛḍhe sthāl sīthire samīcī māmhasaspātaṁ sūryo mā devo divyādaṁhasaspātu vāyurantarikṣādagnih pr̄thivīyā yamah pitṛbhyāḥ sarasvatī manusyebhyo devī dvārau mā mā saṁ tāptām namah sadase namah sadasaspataye namah sakñām purogānām cakṣuṣe namo dive namah pr̄thivīyā ahe daidhiṣavyodatastiṣṭhānyasya sadane sīda yo'smatpākatara unnivata ududvataśca gesaṁ pātām mā dyāvāpr̄thivī adyāhnāḥ sado vai prasarpantam pitaro'nu pra sarpani ta enamīśvarā hiṁsitoḥ sadah prasṛpya dakaśīndham parekṣetāganta pitaraḥ pitrmānaham yuṣmābhīrbhūyāsaṁ suprajaso mayā yūyaṁ bhūyāsteti tebhya eva namaskṛtya sadah pra sarpatyātmano'nārtyai ||3.2.4|| (1)

agnirbhūtānāmadhipatiḥ sa māvatvindro jyeṣṭhānām yamah pr̄thivīyā vāyurantarikṣasya sūryo divaścandramā nakṣatrāṇāmbṛhaspatirbrahmaṇo mitrah satyānām varuṇo'pāṁ samudraḥ srotvānāmannaṁ sāmrājyānāmadhipati tanmāvatu soma oṣadhiṇām savitā prasavānām rudraḥ paśūnām tvaṣṭā rūpānām viṣṇuh parvatānāmmaruto gaṇānāmadhipatayaste māvantu pitaraḥ pitāmahāḥ pare'vare tatāstatāmahā iha māvata | asminbrahmānasminkṣatre'syāmāśiṣyasyāmpurodhāyāmasminkarmannasyām devahūtyām ||3.4.5|| (1)

mā cchandaḥ pramā cchandah pratimā cchando'srīviśchandaḥ pañktiśchanda usṇīhā cchando bṛhatī chando'nusṭupchando virātchando gāyatrī chandastrīṣṭupchando jagatā chandaḥ pr̄thivī chando'ntarikṣam chando dyauśchandaḥ samāśchando nakṣatrāṇi cchando manaśchando vākchandaḥ kṛṣiśchando hiranymā chando gauśchando'jā cchando'śvaśchandaḥ || agnirdevatā vāto devatā sūryo devatā candramā devatā vasavo devatā rudrā devatādityā devatā viśve devā devatā maruto devatā bṛhaspatirdevatendro devatā varuṇo devatā mūrdhāsi rāḍdhruvāsi dharuṇā yantryasi yamitrīṣe tvorje tvā kṛṣyai tvā kṣemāya tvā yantrī rāḍdhruvāsi dharanī dhartryasi dharitryāyuṣe tvā varcase tvaujase tvā balāya tvā ||4.3.7|| (1)

kramairatyakramīdvājī viśvairdevairyajñiyaiḥ saṁvidānah |
sa no naya sukṛtasya lokaṁ tasya te vayaṁ svadhyā madema ||5.7.24|| (1)

gnanti vā etatsomam yadabhiśunvanti yatsaumyo bhavati yathā mṛtāyanustaraṇīm ghnanti tādṛgeva
tadyaduttarārdhe vā madhye vā juhuyāddevatābhyaḥ samadaṁ dadhyāddakṣiṇārdhe juhotyesā vai pitṛnām
diksvāyāmeva diśi pitṛnniravadayata udgātṛbhyo haranti sāmadevatyo vai saumyo yadeva
sāmnaśchambatkurvantī tasyaiva sa sāntiravekṣante pavitraṁ vai saumya ātmānameva pavayante ya ātmānam
na paripaśyeditāsuḥ syādabhidadiṁ kṛtvāvekṣeta tasminhyātmānamparipaśyatyatho ātmānameva pavayate yo
gatamanāḥ syātso'vekṣeta yanme manah parāgataṁ yadvā me aparāgatam | rājñā somena tadvayamasmasu
dhārayāmasītī mana evātmandādhāra na gatamanā bhavatyapa vai trīyasavane yajñāḥ
krāmatījānādānijānamabhyāgnāvaiṣṇavyarcā ghṛtasya yajatyagnih sarvā devatā viṣṇuryajño devatāścāiva
yajñām ca dādhāropāṁśu yajati mithunatvāya brahmaśadino vadanti mitro yajñasya svīṣṭam yuvate varuṇo
duriṣṭam kva tarhi yajñāḥ kva yajamāno bhavatī yanmaitrāvaruṇīm vaśāmālabhate mitreṇaiva yajñasya
svīṣṭam śamayati varunena duriṣṭam nārtimārcchatī yajamāno yathā vai
lāṅgalenorvarāmprabhindantyeamṛksāme yajñāmpra bhinto yanmaitrāvaruṇīm vaśāmālabhate yajñāyaiva
prabhinnāya matyamanavāsyati sāntyai yātayāmāni vā etasya cchandāṁsi ya ījānaśchandasāmeṣa raso
yadvaśā yanmaitrāvaruṇīm vaśāmālabhate chandāṁsyeva punarā prīṇātyayātayāmatvāyātho chandaḥsveva
rasam dadhāti ||6.6.7|| (1)

somo vai sahasramavindattamindro'nvavindattau yamo nyāgacchattāvabrahvādastu me'trāpītyastu hī3 ityabrūtāṁ
sa yama ekasyām vīryamparyapaśyadiyam vā asya sahasrasya vīryambibhartī
tāvabrahvādīyammāstvetadyuvayoriti tāvabruṭāṁ sarve vā etadetasyām vīryam pari paśyāmo'mśamā
harāmahā iti tasyāmāṁśamāharanta tāmapsu prāveśayantsomāyodehīti sā rohiṇī piṅgalakahāyanī rūpaṁ kṛtvā
trayastrīṁśatā ca tribhiśca śataiḥ sahodaittasmādrohiṇyā piṅgalayaikahāyanī somam krīṇīyādyeva
vidvānrohiṇyā piṅgalayaikahāyanī somam krīṇāti trayastrīṁśatā caivāya tribhiśca śataiḥ somāḥ krīto bhavati
sukrītena yajate tāmapsu prāveśayannindrāyodehīti sā rohiṇī lakṣmaṇā paṣṭhauḥī vārtraghṇī rūpaṁ kṛtvā
trayastrīṁśatā ca tribhiśca śataiḥ sahodaittasmādrohiṇīm lakṣmaṇāmpaṣṭhauḥīm vārtraghṇīm dadyādyeva
vidvānrohiṇīm lakṣmaṇāmpaṣṭhauḥīm vārtraghṇīm dadāti trayastrīṁśaccaivāya trīṇi ca śatāni sā dattā bhavati
tāmapsu prāveśayanyamāyodehīti sā jaratī mūrkha tajjaghanyā rūpaṁ kṛtvā trayastrīṁśatā ca tribhiśca śataiḥ
sahodaittasmājjaratīmmūrkhaṁ tajjaghanyāmanustaraṇīm kurvīta ya evam vidvānjaratīmmūrkhaṁ
tajjaghanyāmanustaraṇīm kurute trayastrīṁśaccaivāya trīṇi ca śatāni sāmuṣmīmloke bhavati vāgeva
sahasratamī tasmādvaro deyāḥ sā hi varāḥ sahasramasya sā dattā bhavati tasmādvaro na pratigṛhyāḥ sā hi varāḥ
sahasramasya pratigṛhītambhavatīyam vara iti brūyādathānyāmbrūyādiyammeti tathāsyā
tatsahasramapratigṛhītambhavatyubhayataenī syāttadāhuranyataenī syātsahasramparastādetamiti yaiva varāḥ
kalyāṇī rūpasamṛddhā sā syātsā hi varāḥ samṛddhyai tāmuttareṇāgnīdhramparāṇīyāhavanīyasyānte
droṇakalaśamava ghrāpaya de jighra kalaśammahyurudhārā payasvatyā tvā viśantvindavaḥ samudramiva
sindhavaḥ sā mā sahasra ā bhaja prajayā paśubhiḥ saha punarmā viśatādrayiriti prajayaivainampaśubhī rayyā
samardhayati prajāvānpaśumānrayimānbhavati ya evam veda tayā sahāgnīdhramparetya purastātpratīcyām
tiṣṭhantyām juhuyādubhā jigyathurna parā jayethe na parā jīgye kataraścanainoḥ | indraśca viṣṇo
yadapasprdhethām tredhā sahasraṁ vi tadaīrayethāmīti tredhāvībhaktarām vai trīrātre sahasraṁ sāhasrīmevainām
karoti sahasrasyaivaināmmātrām karoti rūpāṇi juhoti rūpairevainām samardhayati tasyā upothāya karnamā
japedide rante'dite sarasvati priye preyasi mahi viśrutyetāni te aghniye nāmāni sukṛtammā deveṣu brūtāditi
devebhya evainamā vedayatyānvenamā devā budhyante ||7.1.6|| (1)

bhuvo devānām karmanāpasartasya pathyāsi vasubhirdevebhīrdevatayā gāyatrena tvā chandasā yunajmi
vasantena tvartunā haviṣā dīkṣayāmī rudrebhirdevebhīrdevatayā triśubhena tvā chandasā yunajmi grīṣmeṇa
tvartunā haviṣā dīkṣayāmyādityebhirdevebhīrdevatayā jāgatena tvā cchandasā yunajmi varsābhīrtvartunā haviṣā
dīkṣayāmī viśebhirdevebhīrdevatayānuṣṭubhena tvā chandasā yunajmi śaradā tvartunā haviṣā
dīkṣayāmyāngirobhīrdevebhīrdevatayā pāṇktena tvā chandasā yunajmi hemantaśiśirābhīm tvartunā haviṣā
dīkṣayāmyāhaṁ dīkṣāmaruhamṛtasya patnīm gāyatrena cchandasā brahmaṇā cartaṁ satye'dhāṁ
satyamṛte'dhāṁ ||
mahīmū ū sutrāmāṇamiha dhṛtiḥ svāheha vidhṛtiḥ svāheha rantiḥ svāheha ramatiḥ svāhā ||7.1.18|| (1)

utsṛjyām³ notṛjyā³miti mīmāṁsante brahmavādinastadvāhurutsṛjyamevetyamāvāsyā yām ca paurṇamāsyām
 cotsṛjyamityāhurete hi yajñām vahata iti te tvāva notṛjye ityāhurye avāntaram yajñambhejāte iti yā prathamā
 vyāstakā tasyāmutṣṛjyamityāhureṣa vai māso viśāra iti nādiṣṭamutṣṛjeyuyadādiṣṭamutṣṛjeyuryādṛṣe punaḥ
 paryāplāve madhye ṣaḍahasya sampadyeta ṣaḍahairmāsāntsampādyā
 yatsaptamamahastasmīnnutṣṛjeyustadagnaye vasumate puroḍāśamaṣṭākapālam nirvapeyuraindraṁ
 dadhīndrāya marutvate puroḍāśamekādaśakapālam vaiśvadevām dvādaśakapālamagnervai vasumataḥ
 prātaḥsavānam yadagnaye vasumate puroḍāśamaṣṭākapālam nirvapanti devatāmeva tadbhāgīnīm kurvanti
 savanamaṣṭābhīrupa yanti yadaindrām dadhi bhavaṭīndrameva tadbhāgadheyānna cyāvayantīndrasya vai
 marutvato mādhyāmīnām savanām yadindrāya marutvate puroḍāśamekādaśakapālam nirvapanti devatāmeva
 tadbhāgīnīm kurvanti savanamekādaśabhirupa yanti viśvesām vai devānāmṛbhūmatām tṛtīyasavanām
 yadviśvadevām dvādaśakapālam nirvapanti devatā eva tadbhāgīnīm kurvanti savanām dvādaśabhirupa yanti
 prājāpatyampaśumā labhante yajño vai prājāpatiryajñasyānanusargāyābhīvarta itaḥ ṣaṇmāso
 brahmaśāmambhavati brahma vā abhvarto brahmaṇaiva tatsuvargām lokamabhīvartayanto yanti pratikūlamiva
 hītaḥ suvargo lokaīndra kratūm na ā bhara pitā putrebhyo yathā | śikṣā no asminpuruhūta yāmani jīvā
 jyotiraśīmahītyamuta āyatām ṣaṇmāso brahmaśāmambhavatyayām vai loko jyotiḥ prajā jyotirimameva
 tallokampaśyanto'bhīvadanta ā yanti ||7.5.7|| (1)

2 interior pauses

ayām vām mitrāvaruṇā sutāḥ soma ḗtāvṛdhā | mamediha śrutam̄ havam ||
 upayāmagṛhīto'si mitrāvaruṇābyām tvaiṣa te yonirṛtāyubhyām tvā ||1.4.5|| (2)

yā vām kaśā madhumatyāśvinā sūnṛtāvatī | tayā yajñammimikṣatam ||
 upayāmagṛhīto'syaśvibhyām tvaiṣa te yonirmādhvībhīyām tvā ||1.4.6|| (2)

prātaryujau vi mucyethāmaśvināveha gacchatam | asya somasya pītaye ||
 upayāmagṛhīto'syaśvibhyām tvaiṣa te yoniraśvibhyām tvā ||1.4.7|| (2)

ayām venaścodayatprśnigarbhā jyotirjarāyū rajaso vimāne | imamapām saṅgame sūryasya śiśūn na viprā
 matibhī rihanti ||
 upayāmagṛhīto'si śaṇḍāya tvaiṣa te yonirvīratāmpāhi ||1.4.8|| (2)

trim̄śattrayaśca gaṇino rujanto divaṁ rudrāḥ pṛthivīm ca sacante | ekādaśāso apsuṣadah sutam̄ somām juṣantām
 savanāya viśve ||
 upayāmagṛhīto'syāgrayaṇo'si svāgrayaṇo jinva yajñām jinva yajñapatimabhi savanā pāhi viṣṇustvāmpātu viśam
 tvām pāhīndriyenaiṣa te yonirviśvēbhīyastvā devebhīyah ||1.4.11|| (2)

mūrdhānam divo aratimpṛthivyā vaiśvānaramṛtāya jātamagnim | kaviṁ samrājamatithim janānāmāsannā pātram
 janayanta devāḥ ||
 upayāmagṛhīto'syagnaye tvā vaiśvānarāya dhruvo'si dhruvakṣitirdhruvāṇām
 dhruvatamo'cyutānāmacytakṣittama eṣa te yoniragnaye tvā vaiśvānarāya ||1.4.13|| (2)

indrāgnī ā gataṁ sutam̄ gīrbhirnabho vareṇyam | asya pātām dhiyeṣitā ||
 upayāmagṛhīto'sīndrāgnibhyām tvaiṣa te yonirindrāgnibhyām tvā ||1.4.15|| (2)

omāsaścarṣaṇīdhīto viśve devāsa ā gata | dāśvāṁso dāśuṣaḥ sutam̄ ||
 upayāmagṛhīto'si viśvēbhīyastvā devebhīya eṣa te yonirviśvēbhīyastvā devebhīyah ||1.4.16|| (2)

marutvantam̄ vṛṣabham̄ vāvṛdhānamakavāriṁ divyaṁ śāsamindram | viśvāsāhamavase nūtanāyo'gram̄
 sahodāmiha taṁ huvema ||
 upayāmagṛhīto'sīndrāya tvā marutvata eṣa te yonirindrāya tvā marutvate ||1.4.17|| (2)

indra marutva iha pāhi somam yathā śāryāte apibah sutasya | tava pranītī tava śūra śarmannā vivāsanti kavayah
suyajñāḥ ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvā marutvata eṣa te yonirindrāya tvā marutvate ||1.4.18|| (2)

marutvāṁ indra vṛṣabho raṇāya pibā somamanuśvadhammadāya | ā siñcasva jāthare madhva ūrmim tvaṁ rājāsi
pradivah sutānām ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvā marutvata eṣa te yonirindrāya tvā marutvate ||1.4.19|| (2)

mahāṁ indro ya ojasā parjanyo vr̄ṣtimāṁ iva | stomairvatsasya vāvṛdhē ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaīṣa te yonirmahendrāya tvā ||1.4.20|| (2)

mahāṁ indro nr̄vadā carṣaniprā uta dvibarhā aminah sa sahobhih | asmadriyagvāvṛdhe vīryāyo'ruh pṛthuh
sukṛtaḥ kartṛbhīrbhūt ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaīṣa te yonirmahendrāya tvā ||1.4.21|| (2)

vāmamadya savitarvāmamu śvo divedive vāmamasmbhyāṁ sāvīḥ | vāmasya hi kṣayasya deva bhūrerayā
dhiyā vāmabhājaḥ syāma ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaīṣa te yonirmahendrāya tvā ||1.4.23|| (2)

adabdhebhiḥ savitaḥ pāyubhiṣṭvāṁ śivebhīradya pari pāhi no gayam | hiranyaḥiḥval suvitāya navyase rakṣā
mākirno aghaśāṁsa īṣata ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaīṣa te yonirmahendrāya tvā ||1.4.24|| (2)

hiranyapāṇimūtaye savitāramupa hvaye | sa cettā devatā padam ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaīṣa te yonirmahendrāya tvā ||1.4.25|| (2)

agna āyūṁṣi pavasa ā suvorjamiṣāṁ ca naḥ | āre bādhasva ducchunām ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaīṣa te yonirmahendrāya tvā ||1.4.29|| (2)

uttīṣṭhannojasā saha pītvā śipre avepayah | somamindra camū sutam ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaūjasvata eṣa te yonirindrāya tvaūjasvate ||1.4.30|| (2)

taranirviśadarśato jyotiṣkṛdasi sūrya | viśvamā bhāsi rocanam ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaūjasvata eṣa te yonirindrāya tvaūjasvate ||1.4.31|| (2)

ā tiṣṭha vṛtrahanrathāṁ yuktā te brahmaṇā harī | arvācīnaṁ su te mano grāvā kṛṇotu vagnunā ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaūṣaśina eṣa te yonirindrāya tvaūṣaśine ||1.4.37|| (2)

asāvi soma indra te śaviṣṭha dhṛṣṇavā gahi | ā tvā pṛṇaktvindriyāṁ rajaḥ sūryam na raśmibhiḥ ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaūṣaśina eṣa te yonirindrāya tvaūṣaśine ||1.4.39|| (2)

sarvasya pratiśīvarī bhūmistvopastha ādhita | syonāsmai suṣadā bhava yacchāsmai śarma saprathāḥ ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaūṣaśina eṣa te yonirindrāya tvaūṣaśine ||1.4.40|| (2)

mahāṁ indro vajrabāhuḥṣoḍāśī śarma yacchatu | svasti no maghavā karotu hantu pāpmānam yo'smāndveṣti ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaūṣaśina eṣa te yonirindrāya tvaūṣaśine ||1.4.41|| (2)

sajoṣā indra sagaṇo marudbhiḥ somampiba vṛtrahañchūra vidvān | jahi śatrūṁrapa mṛdho nudasvāthābhayaṁ
kṛṇuhi viśvato naḥ ||
upayāmagṛhīto'sīndrāya tvaūṣaśina eṣa te yonirindrāya tvaūṣaśine ||1.4.42|| (2)

agnirmā duriṣṭātpātu savitāghaśāṁśādyo me'nti dūre'rātīyati tametena jeṣam surūpavarṣavarṇa
ehīmānbhadrānduyāṁ abhyehi māmanuvratā nyu śīrṣāṇi mṛḍhvamida ehyadita ehi sarasvatyehi rantirasi

ramatirasi sūnaryasi juṣṭiṁ te'sīyopahūta upahavam te'sīya sā me satyāśīrasya yajñasya bhūyādareḍatā manasā tacchakeyam yajño divaṁ rohatu yajño divaṁ gacchatu yo devayānaḥ panthāstena yajño devāṁ apyetvasmāsvindra indriyam dadhātvasmānrāya uta yajñāḥ sacantāmasmāsu santvāsiṣaḥ sā naḥ priyā supratūrtigmaghonī juṣṭirasi juṣasva no juṣṭā no'si juṣṭiṁ te gameyam mano jyotirjuṣatāmājyam vicchinnam yajñāṁ samimam dadhātu | bṛhaspatistanutāmimam no viṣve devā iha mādayantām ||
bradhna pinvasva dadato me mā kṣayi kurvato me mopa dasatprajāpaterbhāgo'syūrjasvānpayasvānpānau me pāhi samānavyānau me pāhyudānavyānau me pāhyakṣito'syakṣityai tvā mā me kṣeṣṭhā amutrāmuṣmiṁlloke ||1.6.3|| (2)

ā pyayatām dhruvā ghṛtena yajñām yajñamprati devayadbhyah | sūryāyā ūdho'dityā upastha urudhārā prthivī yajñe asmin ||
prajāpatervibhānnāma lokastasmiṁtvā dadhāmi saha yajamānena
sadasi sanme bhūyāḥ sarvamasi sarvamme bhūyāḥ pūrṇamasi pūrṇamme bhūyā akṣitamasi mā me kṣeṣṭhāḥ
prācyām diśi devā ṛtvijo mārjayantām dakṣināyām diśi māsāḥ pitaro mārjayantāmpratīcyām diśi gṛhāḥ paśavo
mārjayantāmudīcyām diśyāpa oṣadhayo vanaspatayo mārjayantāmūrdhvāyām diśi yajñāḥ saṁvatsaro
yajñapatirmārjayantām viṣṇoh kramo'syabhīmātīḥ gāyatrena cchandasā prthivīmanu vi krame nirbhaktal sa
yam dviṣmo viṣṇoh kramo'syabhiśastihā traītubhena cchandasāntarikṣamanu vi krame nirbhaktal sa yam
dviṣmo viṣṇoh kramo'syarātīyato hantā jāgatena cchandasā divamanu vi krame nirbhaktal sa yam dviṣmo
viṣṇoh kramo'si śatrūyato hantānuṣṭubhena cchandasā diśo'nu vi krame nirbhaktal sa yam dviṣmal ||1.6.5|| (2)

arthetaḥsthāpāmpatirasi vṛṣāsyūrmirvṛṣaseno'si vrajakṣitahstha marutāmojaḥstha sūryavarcasahstha
sūryatvacasahstha māndāḥstha vāsāḥstha śakvarīḥstha viśvabhrtaḥstha
janabhrtaḥsthāgnestejasyāḥsthpāmoṣadhbīnām rasaḥ sthāpo devīrvmadhumatīragṛhṇannūrjasvatī rājasūyāya
citānāḥ | yābhīrmitrāvaraṇāvabhyasiñcanyābhīrindramanayannatyarātīḥ ||
rāṣṭradāḥstha rāṣṭram datta svāhā rāṣṭradāḥstha rāṣṭramamuṣmai datta ||1.8.11|| (2)

samidhamā tiṣṭha gāyatrī tvā chandasāmavatu trivṛtstomo rathāntaram sāmāgnirdevatā brahma
draviṇamugrāmā tiṣṭha triṣṭuptvā chandasāmavatu pañcadaśastomo bṛhatsāmendro devatā kṣatram draviṇam
virājamā tiṣṭha jagatī tvā chandasāmavatu saptadaśastomo vairūpaṁ sāma maruto devatā viḍdraviṇamudīcīmā
tiṣṭhānuṣṭuptvā chandasāmavatvekavīṁśastomo vairājām sāma mitrāvaraṇau devatā balaṁ draviṇamūrdhvāmā
tiṣṭha pañktistvā chandasāmavatu triṇavatrayastriṁśau stomau śākvararaivate sāmanī brhaspatirdevatā varco
draviṇamī dṛīcānyādṛīncaitādṛīca pratidṛīca mitaśca sammitaśca sabharāḥ | śukrajyotiśca citrajyotiśca
satyajyotiśca jyotiṣmāṁśca satyaścartapāścātīyamhāḥ |
agnaye svāhā somāya svāhā savitre svāhā sarasvatyai svāhā pūṣne svāhā bṛhaspataye svāhendrāya svāhā
ghoṣāya svāhā ślokāya svāhāṁśāya svāhā bhagāya svāhā kṣetrasya pataye svāhā
prthiviyai svāhāntarikṣāya svāhā dive svāhā sūryāya svāhā candramase svāhā nakṣatrebhyah svāhādbhyah
svāhauṣadhbīhyah svāhā vanaspatibhyah svāhā carācarebhyah svāhā pariplavebhyah svāhā sarīṣpebhyah svāhā
||1.8.13|| (2)

nigrābhyāḥ stha devaśruta āyurme tarpayata prāṇamme tarpayatāpānamme tarpayata vyānamme tarpayata
cakṣurme tarpayata śrottramme tarpayata mano me tarpayata vācamme tarpayatātmānamme tarpayatāṅgāni me
tarpayata prajāmme tarpayata paśūnme tarpayata gṛhānme tarpayata gaṇānme tarpayata sarvagaṇammā
tarpayata tarpayata mā gaṇā me mā vi ṛṣannoṣadhayo vai somasya viśo viśaḥ khalu vai rājñāḥ pradātorīśvarā
aindraḥ somo'vīvṛdhāni vo manasā sujātā ṛtaprajātā bhaga idvah syāma | indreṇa devīrvīrudhāḥ saṁvidānā anu
manyantām̄ savanāya somamityāhauṣadhbīhya evainam svāyai viśaḥ svāyai devatāyai niryācyābhi ūṣnoti yo
vai somasyābhiśūyamāṇasya prathamomśuh skandati sa īsvāra indriyam vīryamprajāmpaśūnyajamāṇasya
nirhantostamabhi mantrayetā māskāntsaha prajayā saha rāyaspoṣeṇdriyamme vīryammā
nirvadhīrityāśiṣamevaitāmā sāsta indriyasya vīryasya prajāyai paśūnāmanirghātāya drapsaścaskanda
prthivīmanu dyāmimam ca yonimanu yaśca pūrvah | ṛṭīyam yonimanu samcarantam drapsam juhomyanu sapta
hotrāḥ ||3.1.8|| (2)

mahīnām payo'si viśveśām̄ devānām̄ tanūrḍhyāsamadya pṛṣatīnām̄ graham pṛṣatīnām̄ graho'si
viṣṇorhṛdayamasyekamiṣa viṣṇustvānu vi cakrāme bhūtirdadhnā ghṛtena vardhatām̄ tasya meṣṭasya vītasya

draviṇamā gamyājjyotirasi vaiśvānaram pr̄ṣniyai dugdham yāvatī dyāvāpṛthivī mahitvā yāvacca sapta sindhavo vitastuh |

tāvantamindra te grahaṁ sahorjā gr̄hnāmyastrtam ||

yatkr̄ṣṇaśakunah pr̄ṣadājyamavam̄śecchūdrā asya pramāyukāḥ syuryacchvāvam̄śeccatuśpādo'sya paśavah pramāyukāḥ syuryatskandedyajamānah pramāyukah syātpaśavo vai pr̄ṣadājyam paśavo vā etasya skandanti yasya pr̄ṣadājyam skandati yatpr̄ṣadājyam punargṛhṇāti paśūnevāsmai punargṛhṇāti prāṇo vai pr̄ṣadājyam prāṇo vā etasya skandati yasya pr̄ṣadājyam skandati yatpr̄ṣadājyam punargṛhṇāti prāṇamevāsmai punargṛhṇāti hiranyamavadvadhāya gr̄hnātyamṛtam vai hiranyam prāṇah pr̄ṣadājyamamṛtamevāsyā prāṇe dadhāti śatamānam bhavati śatāyuh puruṣah śatendriya āyuṣyevendriye prati tiṣṭhatyāsvamava ghr̄āpayati prājāpatyo vā aśvah prājāpatyah prāṇah svādevāsmai yoneḥ prāṇam nirmimite vi vā etasya yajñāśchidyate yasya pr̄ṣadājyam skandati vaiśṇavyarcā punargṛhṇāti yajño vai viśṇuryajñenaiva yajñam sam tanoti ||3.2.6|| (2)

agninā devena pṛtanā jayāmi gāyatrena cchandasā trivṛtā stomena rathantareṇa sāmnā vaṣṭakāreṇa vajreṇa pūrvajānbhrātrvāyānadharānpādayāmyavainānbādhe pratyenānnude'sminkṣaye'sminbhūmiloke yo'smāndveṣṭi yam ca vayam dviṣmo viṣṇoh krameṇātyenānkramāmīndreṇa devena pṛtanā jayāmi triṣṭubhena cchandasā pañcadaśena stomena br̄hataḥ sāmnā vaṣṭakāreṇa vajreṇa sahajānviśebhirdevebhīḥ pṛtanā jayāmi jāgatena cchandasā saptadaśena stomena vāmadevyena sāmnā vaṣṭakāreṇa vajreṇāparajānindreṇa sayujo vayaṁ sāsahyāma pṛtanyataḥ | ghnanto vṛtrāṇyapratī | yatte agne tejastenāhaṁ tejasvī bhūyāsaṁ yatte agne varcastenāhaṁ varcasvī bhūyāsaṁ yatte agne harastenāhaṁ harasvī bhūyāsaṁ ||3.5.3|| (2)

ayampuro harikeśah sūryaraśmistasya rathagṛtsaśca rathaujāśca senānigrāman�au puñjikasthalā ca kṛtasthalā cāpsarasau yātudhānā hetī rakṣāṁsi prahetirayam dakṣinā viśvakarmā tasya rathasvanaśca rathecitraśca senānigrāman�au menakā ca sahajanyā cāpsarasau daṅkṣṇavaḥ paśavo hetīl pauruṣeyo vadhaḥ prahetirayampaścādvīsvavyacāstasya ratheprotaścāsamarathaśca senānigrāman�au pramlocantī cānumlocantī cāpsarasau sarpaḥ hetiryāghrāḥ prahetirayamuttarātsamīyadvasustasya senajicca suṣeṇāśca senānigrāman�au viśvācī ca gṛhtācī cāpsarasāvāpo hetirvātāḥ prahetirayamuparyarvāgvasustasya tārkṣyaścāriṣṭanemīśca senānigrāman�āvurvaśī ca pūrvacittiścāpsarasau vidyuddhetiravasphūrjanprāhe tistebhyo namaste no mṛdayantu te yam dviṣmo yaśca no dveṣṭi taṁ vo jambhe dadhāmyāyostvā sadane sādayāmyavataśchāyāyām namaḥ samudrāya namaḥ samudrasya cakṣase parameṣṭhī tvā sādayatu divāḥ pṛṣṭhe vyacasvatīmprathasvatīm vibhūmatīmprabhūmatīmparibhūmatīm divāṁ yaccha divāṁ dṝmha divammā hiṁśīrvīsvasmai prāṇāyāpānāya vyānāyodānāya pratiṣṭhāyai caritrāya sūryastvābhi pātu mahyā svastyā cchardiśā śāntamena tayā devatāyāngirasvaddhruvā sīda | prothodaśvo na yavase aviṣyanyadā mahāḥ saṁvaraṇādvysthāt | ādasya vāto anu vāti śociradha sma te vrajanām kr̄ṣṇamasti ||4.4.3|| (2)

agnāviṣṇū sajoṣasemā vardhantu vāṁ giraḥ | dyumnairvājebhirā gatam ||
vājaśca me prasavaśca me prayatiśca me prasitiśca me dhītiśca me kratuśca me svaraśca me ślokaśca me śrāvaśca me śrutiśca me suvaśca me prāṇaśca me'pānaśca me vyānaśca me'suśca me cittam ca ma ādhītam ca me vākca me manaśca me cakṣuśca me śrotram ca me dakṣaśca me balaṁ ca ma ojaśca me sahaśca ma āyuśca me jarā ca ma ātmā ca me tanūśca me śarma ca me varma ca me'ṅgāni ca me'sthāni ca me parūṁṣi ca me śarīrāṇi ca me ||4.7.1|| (2)

suvargāya vā esa lokāya cīyate yadagnivajra ekādaśinī yadagnāvekādaśinīmminuyādvajreṇaināṁ suvargāllokādantardadhyādyanna minuyātsvarubhiḥ paśūnvyardhadhayekūpamminoti nainām vajreṇa suvargāllokādantardadhdāti na svarubhiḥ paśūnvyardhadhayati vi vā esa indriyeṇa vīryeṇārdhyate yo'gnīm cīnvannadhi krāmatyāindriyarcā kramanampratīṣṭakāmupa dadhyānnendriyena vīryena vyrḍhyate rudro vā esa yadagnistasya tisraḥ śaravayāḥ pratīcī tiraścyānūcī tābhya vā esa ā vṛṣcyate yo'gnīm cīnute'gnīm citvā tisṛdhanvamayācitambrāhmanāya dadyāttābhya eva namaskarotyatitho tābhya evātmānaṁ niṣkrīnīte yatte rudra puro dhanustadvāto anu vātu te tasmai te rudra saṁvatsareṇa namaskaromi yatte rudra dakṣinā dhanustadvāto anu vātu te tasmai te rudredāvatsareṇa namaskaromi yatte rudrottāddhanustadvāto anu vātu te tasmai te rudreduvatsareṇa namaskaromi yatte rudropari dhanustadvāto anu vātu te tasmai te rudra vatsareṇa namaskaromi rudro vā esa yadagnīḥ sa yathā vyāghraḥ kruddhastiṣṭhatyevam vā esa etarhi saṁcitametairupa tiṣṭhate namaskārairevaināṁ śamayati ye'gnayah puriṣyāḥ praviṣṭāḥ pṛthivīmanu |

teṣāṁ tvamasyuttamah pra ḥo jīvātave suva ||

āpaṁ tvāgne manasāpaṁ tvāgne tapasāpaṁ tvāgne dīkṣayāpaṁ tvāgna upasadbhīrāpaṁ tvāgne sutyayāpaṁ tvāgne dakṣinābhīrāpaṁ tvāgne'vabhṛthenāpaṁ tvāgne vaśayāpaṁ tvāgne svagākāreṇtyāhaiṣā vā agnerāptistayaivainamāpnoti ||5.5.7|| (2)

samīcī nāmāsi prācī diktasyāste'gniradhipatirasito rakṣitā yaścādhipatiryāsa goptā tābhyaṁ namastau no mṛdayatām te yaṁ dviśmo yaśca no dveṣṭi tam vām jambhe dadhāmyojasvinī nāmāsi dakṣinā diktasyāsta indro'dhipatiḥ pṛdākuḥ prācī nāmāsi prācī diktasyāste somo'dhipatiḥ svajo'vasthāvā nāmāsyudīcī diktasyāste varuṇo'dhipatistiraścarājiradhipatnī nāmāsi bṛhatī diktasyāste bṛhaspatiradhipatiḥ śvitro vaśinī nāmāsīyam diktasyāste yamo'dhipatiḥ kalmāṣagrīvo rakṣitā yaścādhipatiryāsa goptā tābhyaṁ namastau no mṛdayatām te yaṁ dviśmo yaśca no dveṣṭi tam vām jambhe dadhāmyetā vai devatā agnim citam rakṣanti tābhyo yadāhutīrna juhuyādadhvaryūm ca yajamānam ca dhyāyeyuryadetā āhutīrjuhoti bhāgadheyenaivaināñchamayati nārtimārcchatyadhvaryurna yajamāno hetayo nāma stha teṣāṁ vaḥ puro gr̄hā agnirva iṣavaḥ salilo nilimpā nāma stha teṣāṁ vo dakṣinā gr̄hāḥ pitaro va iṣavaḥ sagaro vajriṇo nāma stha teṣāṁ vaḥ paścādgr̄hāḥ svapno va iṣavo gahvaro'vasthāvānō nāma stha teṣāṁ vaḥ uttarādgr̄hā āpo va iṣavaḥ samudro'dhipatayo nāma stha teṣāṁ vaḥ upari gr̄hā varṣām va iṣavo'vasvānkravyā nāma stha pārthivvāsteṣāṁ va iha gr̄hā annamām va iṣavo'nimiṣo vātanāmām tebhyo vo namaste no mṛdayata

te yaṁ dviśmo yaśca no dveṣṭi tam vo jambhe dadhāmi hutādo vā anye devā ahutādo'nye tānagnicidēvobhayāprīṇātī dadhnā madhumisreṇaitā āhutīrjuhoti bhāgadheyenaivaināñprīṇātyatho khalvāhuriṣṭakā vai devā ahutāda ityanuparikrāmaṁ juhotyaparivargamevaināñprīṇātīmaṁ stanamūrjasvantam dhayāpāmprāpyātāmagne sarirasya madhye |

utsāṁ juṣasva madhumantamūrva samudriyām sadanamā viśasva ||

yo vā agnimprayujya na vimuñcati yathāśvo yukto'vimucyamānah kṣudhyanparābhavatyevamasyāgnih parā bhavati tamparābhavantam yajamāno'nu parā bhavati so'gnim citvā lūkṣo bhavatīmaṁ stanamūrjasvantam dhayāpāmityājyasya pūrṇām̄ srucam juhotyeṣa vā agnervimoko vimucyai vāsmā annamapi dadhāti tasmādāhuryaścaivam̄ veda yaśca na sudhāyaṁ ha vai vājī suhito dadhātītyagnirvāva vājī tameva tatprīṇātī sa enamprītaḥ prīṇātī vasīyānbhavati ||5.5.10|| (2)

devasya tvā savituh prasave'śvinorbāhubhyāmpūṣṇo hastābhyaṁ dada imāmagṛbhṇanraśanāmr̄tasya pūrva āyuṣi vidatheṣu kavyā | tayā devāḥ sutamā babhūvurṛtasya sāmantasaramārapantī || abhidhā asi bhuvanamasi yantāsi dhartāsi so'gnim vaiśvānaram̄ saprathasam̄ gaccha svāhākṛtaḥ pṛthivyām yantā rādyantāsi yamano dhartāsi dharuṇah kṛṣyai tvā kṣemāya tvā rayyai tvā poṣāya tvā pṛthivyai tvāntarikṣāya tvā dive tvā sate tvāsate tvādbhyastvauṣadhbhyastvā viśvebhyastvā bhūtebhyah ||7.1.11|| (2)

yah prāṇato nimiṣato mahitvaika idrājā jagato babhūva | ya īṣe asya dvipadaścatuspadaḥ kasmāi devāya haviṣā vidhema ||

upayāmagṛhīto'si prajāpataye tvā juṣṭam̄ gr̄hṇāmi tasya te dyaurmahimā nakṣatrāṇi rūpamādityaste tejastasmāi tvā mahimne prajāpataye svāhā ||7.5.16|| (2)

ya ātmadā baladā yasya viśva upāsate praśiṣṭam̄ yasya devāḥ | yasya cchāyāmṛtaṁ yasya mr̄tyuḥ kasmāi devāya haviṣā vidhema ||

upayāmagṛhīto'si prajāpataye tvā juṣṭam̄ gr̄hṇāmi tasya te pṛthivī mahimauṣadhayo vanaspatayo rūpamagniste tejastasmāi tvā mahimne prajāpataye svāhā ||7.5.17|| (2)

ye te panthānah savitah pūrvyāso'reṇavo vitatā antarikṣe | tebhīrno adya pathibhiḥ sugebhī rakṣā ca no adhi ca deva brūhi ||

namo'gnaye pṛthivikṣite lokasprte lokamasmai yajamānāya dehi namo vāyave'ntarikṣakṣite lokasprte lokamasmai yajamānāya dehi namaḥ sūryāya divikṣite lokasprte lokamasmai yajamānāya dehi ||7.5.24|| (2)

3 interior pauses

udāyuṣā svāyuṣodoṣadhīnāṁ rasenotparjanyasya śuṣmeṇodasthāmamṛtāṁ anu | urvantarikṣamanvihadyadityāḥ
sado'syadityāḥ sada ā sīdāstabhnāddyāṁśabho antarikṣamamimīta varimāṇāṁ pṛthivyā āśīdadviśvā bhuvanāni
samrāḍviśvettāni varuṇasya vratāni vaneṣu vyantarikṣamītānā vājamarvatsu payo aghniyāsu hṛtsu kratūm
varuṇo viṣṭvagnīm divi sūryamadadhātsomamadrāvudu tyam jātavedasam devam vahanti ketavah | dṛṣṭe
viśvāya sūryam ||

usrāvetāṁ dhūrṣādāvanaśrū avīrahaṇau brahmocdanau varuṇasya skambhanamasi varuṇasya
skambhasarjanamasi pratyasto varuṇasya pāśah ||1.2.8|| (3)

iše tvopavīrasyupo devāndaivīrviśah pṛāgurvahnīruśijo bṛhaspate dhārayā vasūni havyā te svadantāṁ deva
tvaṣṭarvasu raṇva revatī ramadhvamagnerjanitramasi vr̄ṣaṇau stha urvaśyasyāyurasi purūrvā gṛtenākte
vr̄ṣaṇāṁ dadhāthām gāyatram chando'nu pra jāyasva traiṣṭubham jāgataṁ chando'nu pra jāyasva bhavatam nah
samanasau samokasāvarepasau |
mā yajñāṁ himiṣṭam mā yajñapatir jātavedasau śivau bhavatamadya nah ||
agnāvagniścarati praviṣṭa ṛṣiṇāṁ putro adhirāja eṣah |
svāhākṛtya brahmaṇā te juhomī mā devānāṁ mithuyā karbhāgadheyam ||1.3.7|| (3)

sām tvā siñcāmi yajuṣā prajāmāyurdhanaṁ ca | bṛhaspatiprasūto yajamāna iha mā riṣat || ājyamasi satyamasi
satyasyādhyakṣamasi havirasi vaiśvānaram vaiśvadevamutpūtaśmaṁ satyaujāḥ saho'si sahamānamasi
sahasvārāṭīḥ sahasvārāṭīyataḥ sahasva prtanāḥ sahasva prtanyataḥ | sahasravīryamasi tanmā jīnvājyasyājyamasi
satyasya satyamasi satyāyurasi satyaśuṣmamasi satyena tvābhi ghārayāmi tasya te bhakṣīya pañcānāṁ tvā
vātānāṁ yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi pañcānāṁ tvartūnāṁ yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi pañcānāṁ tvā diśāṁ
yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi pañcānāṁ tvā pañcajanānāṁ yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi
carostvā pañcabilasya yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi brahmaṇastvā tejase yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi kṣatrasya
tvaujase yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi više tvā yantrāya dhartrāya gr̄hṇāmi suvīryāya tvā gr̄hṇāmi suprajāstvāya
tvā gr̄hṇāmi rāyaspōṣāya tvā gr̄hṇāmi brahmavarcasāya tvā gr̄hṇāmi bhūrasmākaṁ havirdevānāmāśiṣo
yajamānasya devānāṁ tvā devatābhyo gr̄hṇāmi kāmāya tvā gr̄hṇāmi ||1.6.1|| (3)

devīrāpaḥ sammadhumatīrmadhumatībhiḥ sr̄jyadhvammahi varcaḥ kṣatriyāya vanvānā anādhṛṣṭāḥ
sīdatorjasvatīrmahi varcaḥ kṣatriyāya dadhatīranibhṛṣṭamasi vāco bandhustapojāḥ somasya dātramasī ūkrā vah
śukreṇotpunāmī candrāścandrenāmṛtā amṛtena svāhā rājasaṁyāya citānāḥ ||
sadhamādo dyumminīrūrja etā anibhṛṣṭā apasyuvo vasānah | pastyāsu cakre varuṇah sadhasthamapāṁ
śiśurmāṭṭamāsvantaḥ ||
kṣatrasyolbamsi kṣatrasya yonirasvāvinno agnirgr̄hapatirāvinna indro vrddhaśravā āvinnah pūṣā viśvavedā
āvinnau mitrāvaruṇāvītāvṛdhāvāvinne dyāvāprthivī dhrtavrate āvinnā
devyaditirīśvarūpāvīnno'yamasāvāmuṣyāyaṇo'syām viśyasminrāṣṭre mahate kṣatrasya mahata ādhipatyāya
mahate jānarājyāyaīsa vo bharatā rājā somo'smākambrāhmaṇānāṁ rājendrasya vajro'si vārtraghastvayāyam
vītraṇi vadhyācchatrubaḍhanāḥstha pāta mā pratyāñcampāta mā tiryāñcamanvañcammā pāta digbhyo mā pāta
viśvābhyo mā nāṣtrābhyah pāta hiran্যavarṇāvusāṁ viroke'yasthūṇāvuditau sūryasyārohataṁ varuṇa mitra
gartam tataścakṣāthāmaditīm ditīm ca ||1.8.12|| (3)

paribhūragnīnī paribhūrindrāni paribhūrviśvāndevānparibhūrmāṁ saha brahmavarcasena sa nah pavasva śām
gave śām janāya śamarvate śām rājannoṣadhbībhyo'cchinnasya te rayipate suvīryasya rāyaspōṣasya daditārah
syāma |

tasya me rāsva tasya te bhakṣīya tasya ta idamunmṛje ||
prāṇāya me varcodā varcase pavasvāpāṇāya vyānāya vāce dakṣakratubhyām cakṣurbhyām me varcodau varcase
pavethāṁ śrotrāyātmane'ṅgebhya āyuṣe vīryāya viṣṇorindrasya viśveṣām devānāṁ jaṭharamasi varcodā me
varcase pavasva ko'si ko nāma kasmai tvā kāya tvā yam tvā somenātītrpām yam tvā somenāmīmadaṁ suprajāḥ
prajayā bhūyāsām suvīro vīraiḥ suvarcā varcasā suposah poṣairviśebhyo me rūpebhyo varcodā varcase
pavasva tasya me rāsva tasya te bhakṣīya tasya ta idamunmṛje ||
bubhūsannavekṣetaiṣa vai pātriyaḥ prajāpatiryajñāḥ prajāpatistameva tarpayati sa enāṁ tṛpto bhūtyābhi pavate
brahmavarcasakāmo'vekṣetaiṣa vai pātriyaḥ prajāpatiryajñāḥ prajāpatistameva tarpayati sa enāṁ tṛpto
brahmavarcasenābhi pavata āmayāvyekeṣetaiṣa vai pātriyaḥ prajāpatiryajñāḥ prajāpatistameva tarpayati sa
enāṁ tṛpta āyuṣābhi pavate'bhicarannavekṣetaiṣa vai pātriyaḥ prajāpatiryajñāḥ prajāpatistameva tarpayati sa

enam trptah prñapñabhyam vaco dakşakratubhyam cakşurbhyam śrotrabhyamātmano'ngembhya āyuśo'ntareti tājakpra dhanvati ||3.2.3|| (3)

ṛtaśadṛtadhāmāgnirgandharvastasyauṣadhayo'psarasa ūrjo nāma sa idambrahma kṣatrampātu tā idambrahma kṣatrampāntu tasmai svāhā tābhyaḥ svāhā saṁhito viśvasāmā sūryo gandharvastasya marīcayo'psarasa āyuvah suṣumnaḥ sūryaraśmiścandramā gandharvastasya nakṣatrāṇyapsaraso bekurayo bhujuh suparno yajño gandharvastasya dakṣinā apsarasaḥ stavāḥ prajāpatirviśvakarmā mano gandharvastasyarksāmānyapsaraso vahnaya iśiro viśvavyacā vāto gandharvastasyāpo'psaraso mudā bhuvanasya pate yasya ta upari gṛhā iha ca | sa no rāsvājyāniṁ rāyaspoṣam suvīryam̄ sarīvatsarīhāṁ svastim ||
parameṣṭhyadhipatirmṛtyurgandharvastasya viśvamapsaraso bhuvah sukṣitiḥ
subhūtirbhadrakṛtsuvarvānparjanyo gandharvastasya vidyuto'psaraso ruco dūrehatiramṛdayo
mṛtyurgandharvastasya prajā apsaraso bhīruvaścāruḥ krpaṇakāśī kāmo gandharvastasyādhayo'psarasaḥ
śocayantrīnāma sa idambrahma kṣatrampātu tā idambrahma kṣatrampāntu tasmai svāhā tābhyaḥ svāhā sa no
bhuvanasya pate yasya ta upari gṛhā iha ca | uru brahmae'smai kṣatrāya mahi śarma yaccha ||3.4.7|| (3)

tve kratumapi vrñjanti viśve dviryadete trirbhavantyūmāḥ | svādoḥ svādīyah svādunā srījā samata ū ū madhu madhunābhi yodhi ||

upayāmagṛhīto'si prajāpataye tvā juṣṭam gṛhṇāmyeṣa te yoniḥ prajāpataye tvā |
prāṇagrahāṅgrhṇātyetāvadvā asti yāvadete grahāḥ stomāśchandāṁsi prsthāni diśo yāvadevāsti tadaava runddhe jyeṣṭhā vā etānbrāhmaṇāḥ purā vidvāmakrantasmāttesāṁ sarvā diśo'bhirjītā abhūvanyasyaite gṛhyante jyaiṣṭhyameva gacchatyabhi diśo jayati pañca gṛhyante pañca diśāḥ sarvāsveva diksṛdhnuvantī navanava gṛhyante nava vai puruse prāṇāḥ prāṇāneva yajamāneṣu dadhati prāyaṇīye codayanīye ca gṛhyante prāṇā vai prāṇagrahāḥ prāṇaireva pra yanti prāṇairudyanti daśame'hangṛhyante prāṇā vai prāṇagrahāḥ prāṇebhyah khalu vā etatprajā yanti yadvāmadevyaṁ yoneścyavate daśame 'hanvāmadevyaṁ yoneścyavate yaddaśame'hangṛhyante prāṇebhyā eva tatprajā na yanti ||3.5.10|| (3)

indrāgnī avyathamānāmiṣṭakāṁ dṛṁhataṁ yuvam | prsthena dyāvāprthivī antarikṣaṁ ca vi bādhatāṁ ||
viśvākarmā tvā sādayatvantarikṣasya prsthē vyacasvatīmprathasvatīmbhāsvatīṁ sūrimatīmā yā dyāmbhāsyā
prthivīmorvantarikṣamantarikṣaṁ yacchāntarikṣaṁ dṛṁhāntarikṣammā hiṁśīrvīsvasmai prāṇāyāpānāya
vyānāyodānāya pratiṣṭhāyai caritrāya vāyustvābhi pātu mahyā svastyā cchardiṣā śantamena tayā
devatayāṅgirasvaddhruvā sīda |
rājñyasi prācī digvirāḍasi dakṣinā diksamarāḍasi pratīcī diksvarāḍasyudīcī digadhipatnyasi bṛhatī digāyurme
pāhi prāṇamme pāhyapānamme pāhi vyānamme pāhi cakṣurme pāhi śrotramme pāhi mano me jinva vācamme
pinvātmānamamme pāhi jyotirme yaccha ||4.3.6|| (3)

4 interior pauses

daivīṁ dhiyāṁ manāmahe sumṛḍīkāmabhiṣṭaye varcodhāṁ yajñavāhasaṁ supārā no asadvaše | ye devā manojātā manoyujah sudakṣā dakṣapitāraste nah pāntu te no'vantu tebhyo namastebhyah svāhāgne tvāṁ su jāgrhi vayam su mandiṣīmahi gopāya nah svastaye prabudhe nah punardadaḥ | tvamagne vratapā asi deva ā martyeṣvā | tvāṁ yajñeṣvīdyah ||
viśve devā abhi mā māvavṛtranpūṣā sanyā somo rādhasā devaḥ savitā vasorvasudāvā rāsveyatsomā bhūyo bhara mā prañapūṛtyā vi rādhi māhamāyusā candramasi mama bhogāya bhava vastramasi mama bhogāya bhavosrā'si mama bhogāya bhava hayo'si mama bhogāya bhava cchāgosi mama bhogāya bhava meṣo'si mama bhogāya bhava vāyave tvā varuṇāya tvā nirṛtyai tvā rudrāya tvā devīrāpo apāṁ napādyā ūrmirhaviṣya indriyāvānmadintamastaṁ vo mā'va kramiṣamacchinnamā tantūn prthivyā anu gesām bhadrādabhi śreyah prehi bṛhaspatih puraetā te astvathemava sya vara ā prthivyā āre śatrunkṛṇuhi sarvavīra edamaganma devayajanaṁ prthivyā viśve devā yadajuṣanta pūrva ḥksāmābhyāṁ yajuṣā santaranto rāyaspoṣena samiṣā madema ||1.2.3|| (4)

tvāṁ soma tanūkṛdbhyo dveṣobhyo'nyakṛtebhyo uru yantāsi varūthaṁ svāhā juṣāṇo apturājyasya vetu svāhā'yaṁ no agnirvarivah kṛṇotvayaṁ mṛdhaṇ pura etu prabhindan |

ayam̄ śatrūñjayatu jarhṛṣāṇo'yaṁ vājāṁ jayatu vājasātau ||

uru viśo vi kramasvoru kṣayāya naḥ kṛdhī | ghṛtaṁ ghṛtayone pība prapra yajñapatīṁ tīra || somo jīgāti
gātuvidevānāmeti niṣkṛtamṛtasya yonimāsadamadityāḥ sado'syadityāḥ sada ā sīdaiṣa vo deva savitāḥ
somastaṁ rakṣadhvāṁ mā vo dabhadetattvaṁ soma devo devānupāgā idamahām manuṣyo manuṣyānsaha
prajayā saha rāyasoṣeṇa namo devebhyaḥ svadhā pitṛbhya idamahām nirvaruṇasya pāśātsuvarabhi vi khyeṣāṁ
vaiśvānaraṁ jyotiragne vratapate tvāṁ vratānāṁ vratapatirasi yā mama tanūstvayyabhūdiyāṁ sā mayi yā tava
tanūrmayyabhūdeśā sā tvayi yathāyathām nau vratapate vratinorvratāni ||1.3.4|| (4)

hrde tvā manase tvā dive tvā sūryāya tvordhvamimamadhvaraṁ kṛdhī divi deveṣu hotrā yaccha soma
rājannehyava roha mā bhermā saṁ vikthā mā tvā hiṁsiṣāṁ prajāstvamupāvaroha prajāstvāmupāvarohantu
śrṇotvagnih samidhā havām me śrṇvantvāpo dhiṣaṇāśca devīḥ |
śrṇota grāvāṇo viduṣo nu yajñāṁ śrṇotu devaḥ savitā havām me |
devīrāpo apāṁ napādyā ūrmirhaviṣya indriyāvānmadintamastāṁ devehbyo devatrā dhatta śukram̄ śukrapēbhyo
yeṣāṁ bhāgah stha svāhā kārṣirasyapāpāṁ mṛdhraṁ samudrasya vokṣityā unnaye |
yamagne pṛtsu martyamāvo vājeṣu yaṁ junāḥ | sa yantā śāsvatīriṣaḥ ||1.3.13|| (4)

ā vāyo bhūṣa śucipā upa naḥ sahasram te niyuto viśvavāra | upo te andho madyamayāmi yasya deva dadhiṣe
pūrvapeyam ||

upayāmagṛhīto'si vāyave tvendravāyū ime sutāḥ | upa prayobhirā gatamindavo vāmuṣanti hi |
upayāmagṛhīto'sīndravāyubhyām tvaiṣa te yoniḥ sajoṣābhyām tvā ||1.4.4|| (4)

agnaye'nīkavate puroḍāśamaṣṭākapālamnirvapati sākaṁ sūryenodiyatā marudbhyaḥ sāṁtapanēbhyo
madhyandine carummarudbhyo gr̄hamedhibhyaḥ sarvāsāṁ dugdhe sāyaṁ carum̄ pūrṇā darvi parā pata supūrṇā
punarā pata | vasneva vi krīṇāvahā iṣamūrjam̄satakrato ||
dehi me dadāmi te ni me dhehi ni te dadhe | nihāraminni me harā nihāram ni harāmi te ||
marudbhyaḥ krīḍibhyaḥ puroḍāśāṁ saptakapālaṁ nirvapati sākaṁ sūryenodiyatāgneyamaṣṭākapālaṁ nirvapati
saumyām̄ carum̄ sāvitram dvādaśākapālaṁ sārasvataṁ carumpauṣṇām̄
carumaindrāgnamekādaśākapālāmaindraṁ carum̄ vaiśvakarmaṇamekākapālam ||1.8.4|| (4)

yannavamaittannavanītamabhadvadyadasarpattasarpirabhavadyadadhriyata tadghṛtamabhadvadaśvinoḥ prāṇo'si
tasya te dattām̄ yayoh prāṇo'si svāhendrasya prāṇo'si tasya te dadātu yasya prāṇo'si svāhā mitrāvaruṇayoh
prāṇo'si tasya te dattām̄ yayoh prāṇo'si svāhā viśveṣām̄ devānāmprāṇo'si tasya te dadātu yeṣāmprāṇo'si svāhā
ghṛtasya dhārāmamṛtasya panthāmindreṇa dattāmprayatāmmarudbhīḥ | tattvā viṣṇuh paryapaśyattattveḍā
gavyairayat ||

pāvamānenā tvā stomena gāyatrasya vartanyopāṁśorvīryeṇa devastvā savitotsṛjatu jīvātave jīvanasyāyai
bṛhadhrathantarayostvā stomena triṣṭubho vartanyā śukrasya vīryeṇa devastvā savitotsṛjatu jīvātave jīvanasyāyā
agnestvā mātrayā jagatyai vartanyāgrayaṇasya vīryeṇa devastvā savitotsṛjatu jīvātave jīvanasyāyā imamagna
āyuṣe varcase kṛdhī priyam̄ reto varuṇa soma rājan | mātevāsmā adite śarma yaccha viśve devā
jaradaṣṭīryathāsat ||

agnirāyusmāntsa vanaspatichirāyusmāntena tvāyusāyusmantām̄ karomi soma āyuṣmāntsa oṣadhībhiryajñā
āyuṣmāntsa dakṣinābhīrbrahmāyusmattadbrāhmaṇairāyusmaddevā āyuṣmantaste'mṛtena pitara āyuṣmantaste
svadhyāyusmantastena tvāyusāyusmantām̄ karomi ||2.3.10|| (4)

trīṇi vāva savanānyatha ṭṛīyaṁ savanamava lumpantyanam̄śu kurvanta upāṁśum
hutvopāṁśupātre'mśumavāsyā taṁ ṭṛīyasavane'pisṛjyābhi ṣuṇyādyadāpyāyayati tenāṁśumadyadabhiṣuṇoti
tenarjīṣi sarvānyeva tatsavanānyam̄śumanti śukravanti samāvadvīryāṇi karoti dvau samudrau vitatāvajūryau
paryāvartete jaṭhareva pādāḥ |

tayoḥ paśyanto ati yantyanyamapaśyantah setunāti yantyanyam ||

dve dradhasī satatī vasta ekaḥ keśī viśvā bhuvanāni vidvān |

tirodhāyāityasitaṁ vasānah śukramā datte anuhāya jāryai ||

devā vai yadyajñe'kurvata tadasurā akurvata te devā etarā mahāyajñamapaśyantamatanvatāgnihotram
vratamakurvata tasmāddvivrataḥ syāddvirhyagnihotram juhvati paurnamāsaṁ yajñamagniṣomīyam̄
paśumakurvata dārṣyam̄ yajñamāgneyam̄ paśumakurvata vaiśvadevaṁ prātaḥsavanamakurvata

varuṇapraghāsānmādhyandinaṁ savanaṁ sākamedhānpitryajñam̄ tryambakāṁstṛtīyasavanamakurvata tameśāmasurā yajñamanavājigāṁsantaṁ nānvavāyante'bruvannadhvartavyā vā ime devā abhūvanniti tadaḥvvarasyādhvratvaṁ tato devā abhavanparāsurā ya evam̄ vidvāntsomena yajate bhavatyātmanā parāsyā bhrātṛvyo bhavati ||3.2.2|| (4)

deva savitaretatte prāha tatpra ca suva pra ca yaja bṛhaspatirbrahmāyusmatyā ṛco mā gāta tanūpātsāmnah satyā va āśisah santu satyā ākūtaya ṛtam̄ ca satyam̄ ca vadata stuta devasya savituh prasave stutasya stutamasyūrjaṁ mahyaṁ stutam̄ duhāmā mā stutasya stutam̄ gamyācchastrasya śastramasyūrjaṁ mahyaṁ śastram̄ duhāmā mā śastrasya śastram̄ gamyādindriyāvanto vanāmahe dhukṣimahi prajāmiṣam ||
sā me satyāśirdeveṣu bhūyādbrahmavarcasam̄ māgamyāt ||
yajño babhūva sa ā babhūva sa pra jajñe sa vāvṛdhe |
sa devānāmadhipatirbabhūva so asmāṁ adhipaṭinkarotu vayaṁ syāma patayo rayīnām ||
yajño vā vai yajñapatim̄ duhe yajñapatirvā yajñam̄ duhe sa yah stutaśastrayordohamavidvānyajate tam̄ yajño duhe sa iṣṭvā pāpiyānbhavati ya enayordoham̄ vidvānyajate sa yajñam̄ duhe sa iṣṭvā vasīyānbhavati stutasya stutamasyūrjaṁ mahyaṁ stutam̄ duhāmā mā stutasya stutam̄ gamyācchastramya śastramasyūrjaṁ mahyaṁ śastram̄ duhāmā mā śastrasya śastram̄ gamyādityāhaisa vai stutaśastrayordohastaṁ ya evam̄ vidvānyajate duha eva yajñamiṣtvā vasīyānbhavati ||3.2.7|| (4)

vāstoṣpate prati jānihyasmāntsvāveśo anamīvo bhavā nah | yattvemahe prati tanno juśasva śam̄ na edhi dvipade śam̄ catuṣpade ||
vāstoṣpate śagmayā samśadā te sakṣimahi raṇvayā gātumatyā | āvah kṣema uta yoge varam̄ no yūyampāta svastibhiḥ sadā nah ||
yatsāyamprātaragnihotram̄ juhotyāhutīṣṭakā eva tā upa dhatte yajamāno'horātrāṇi vā etasyeṣṭakā ya āhitāgniryatsāyamprātarjuhotyāhōrātrāṇyevāptveṣṭakāḥ kṛtvopa dhatte daśā samānatra juhoti daśākṣarā virāḍvirājamevāptveṣṭakāṁ kṛtvopa dhatte'tho virājyeva yajñamāpnōti cityaścītyo'sya bhavati tasmādyatra daśoṣitvā prayātī tadyajñavāstvavāstveva tadyattato'rvācīnaṁ rudraḥ khalu vai vāstoṣpatiryadahutvā vāstoṣpatīyamprayāyādrudra enambhūtvāgniranūtthāya hanyādvāstoṣpatīyam̄ juhoti bhāgadheyenaivainam̄ śamayati nārtimārcchati yajamāno yadyukte juhuyādyathā prayātē vāstāvāhutim̄ juhoti tādṛgeva tadyadayukte juhuyādyathā kṣema āhutim̄ juhoti tādṛgeva tadaḥutamasya vāstoṣpatīyam̄ syāddakṣiṇo yukto bhavati savyo'yukto'tha vāstoṣpatīyam̄ juhotyubhayamevākaraparivargamevainam̄ śamayati yadekayā juhuyāddarvihomam̄ kuryātpuro'nuvākyāmanūcya yājjayā juhoti sadevatvāya yaddhuta ādadhyādrudram̄ gr̄hānanvārohayedyadavakṣānānyasamprakṣāpya prayāyādyathā yajñaveśasam̄ vādahanam̄ vā tādṛgeva tadaṁ te yonīrtviya ityaraṇyoḥ samārohāyatyeṣa vā agneryoniḥ sva evainam̄ yonau samārohāyatyoḥ khalvāhuryadarāṇyoḥ samārūḍho naśyedudasyāgnīḥ sīdetpunarādheyā syāditi yā te agne yajñiyā tanūstāyehyā rohetyātmantsamārohāyate yajamāno vā agneryoniḥ svāyāmevainam̄ yonyām̄ samārohāyate ||3.4.10|| (4)

indrasya vajro'si vārtraghnastanūpā nah pratipaśah | yo nah purastāddakṣiṇataḥ
paścāduttarato'ghāyurabhidāsatyetam̄ so'śmānamrcchatu ||
devāsūrāḥ samyattā āsante'surā digbhyā ābādhanta tāndevā iṣvā ca vajreṇa cāpānudanta
yadvajriṇīrupadadhātīṣvā caiva tadvajreṇa ca yajamāno bhrātṛyānāpa nudate dīkṣūpa dadhāti devapurā
evaitāstanūpānīḥ paryūhate'gnāviṣṇū sajōsasemā vardhantu vāṁ girah | dyumnairvājebhirā gatam ||
brahmavādino vadanti yanna devatāyai juhvatyatha kiṁdevatāyā vasordhāretyagnivasustasyaīśā dhārā
viṣṇurvasustasyaīśā dhārāgnāvaiṣṇavyarcā vasordhārām̄ juhoti bhāgadheyenaivainau samardhayatyatho
etāmevāhutim̄yatanavatīm̄ karoti yatkāma enām̄ juhoti tadevāva runddhe rudro vā eṣa yadagnistasyaite
tanuvau ghorānyā sīvānyā yacchatarudrīyam̄ juhoti yaivāsyā ghorā tanūstām̄ tena śamayati yadvasordhārām̄
juhoti yaivāsyā sīvā tanūstām̄ tena prīṇātī yo vai vasordhārāyai pratiṣṭhām̄ veda pratyeva tiṣṭhati
yadājyamucchiṣyeta tasminbrahmaudanampacetambrahmaṇāścatvārah prāśnīyureṣa vā agnirvaiśvānaro
yadbrāhmaṇa eṣā khalu vā agneḥ priyā tanūryadvaiśvānaraḥ priyāyāmevainam̄ tanuvāmprati ṣṭhāpayati catasro
dhenūrdadyāttābhireva yajamāno'muśmiṁlloke'gnīm̄ duhe ||5.7.3|| (4)

yāste agne samidho yāni dhāma yā jihvā jātavedo yo arcīḥ | ye te agne meḍayo ya indavastebhirātmānam̄ cinuhi prajānan ||

utsannayajño vā esa yadagniḥ kiṁ vāhitasya kriyate kiṁ vā na yadvā adhvaryuragneścinvannantaretyātmano
 vai tadantareti yāste agne samidho yāni dhāmetyāhaiṣā vā agneḥ svayañcitiragnireva tadagniṁ cinoti
 nādhvaryurātmano'ntareti catasra āśāḥ pra carantvagnaya imam no yajñām nayatu prajānan |
 ghṛtampinvannajaram suvīrambrahma samidbhavatyāhutinām ||
 suvargāya vā esa lokāyopa dhīyate yatkūrmaścatasra āśāḥ pra carantvagnaya ityāha diśa evaitena pra
 jānātīmam no yajñām nayatu prajānannityāha suvargasya lokasyābhīnītyai brahma
 samidbhavatyāhutināmityāha brahmaṇā vai devāḥ suvargam lokamāyanadbrahmanvatyopadadhāti
 brahmaṇaiva tadyajamānah suvargam lokameti prajāpatirvā esa yadagnistasya prajāḥ paśavaśchandāṁsi rūpam
 sarvānvarṇāniṣṭakānām kuryādrūpeṇaiva prajāmpaśūnchandāṁsyava runddhē'tho prajābhya
 evainampaśubhyaśchandobhyo'varuddhya cinute ||5.7.8|| (4)

mayi grhṇāmyagre agniṁ rāyasposāya suprajāstvāya suvīryāya | mayi prajāmmayi varco dadhāmyariṣṭāḥ
 syāma tanuvā suvīrāḥ || yo no agniḥ pitaro hṛtsvantaramartyo martyāṁ āviveśa | tamātmanpari grhṇīmahe
 vayammā so asmāṁ avahāya parā gāt ||
 yadadhvaryurātmannagnimagrītvāgnim cinuyādyo'sya svo'gnistamapi yajamānāya cinuyādagniṁ khalu vai
 paśavo 'nūpa tiṣṭhante'pakrāmukā asmātpaśavaḥ syurmayi grhṇāmyagre agnimityāhātmanneva svamagniṁ
 dādhāra nāsmātpaśavo'pa krāmanti brahmavādino vadanti yanmṛccāpāścāgneranādyamatha kasmānmrdā
 cādbhiścāgniścīyata iti yadadbhilī samyautyāpo vai sarvā devatābhirevainaṁ sam̄ srjati yanmṛdā
 cinośyam vā agnirvaiśvānaro'gninaiva tadañniṁ cinoti brahmavādino vadanti yanmṛdā cādbhiścāgniścīyatetha
 kasmādagnirucyata iti yaccchandobhiścinotyagnayo vai chandāṁsi tasmādagnirucyate'tho iyam vā
 agnirvaiśvānaro yanmṛdā cinoti tasmādagnirucyate hiranyeṣṭakā upa dadhāti jyotirvai hiranayam
 jyotirevāsmindadhātyatho tejo vai hiranayam teja evātmandhatte yo vā agniṁ sarvatomukham cinute sarvāsu
 prajāsvannamatti sarvā diśo'bhi jayati gāyatrīmpurastādupa dadhāti triṣṭubham dakṣināt
 jagatīmpaścādanuṣṭubhamuttarataḥ pañktimadhyā esa vā agniḥ sarvatomukham ya evam vidvāṁścinute
 sarvāsu prajāsvannamatti sarvā diśo'bhi jayatyatho diśyeva diśampra vayati tasmāddiśi dikprotā ||5.7.9|| (4)

5 interior pauses

dhruvo'si dhruvo'ham sajāteṣu bhūyāsaṁ dhīraścettā vasuvidugro'syugro'ham sajāteṣu bhūyāsamugraścettā
 vasuvidabhibhūrasyabhibhūrahaṁ sajāteṣu bhūyāsamabhibhūścettā vasuvidyunajmi tvā brahmaṇā daivyena
 havyāyāsmai voḍhave jātavedah | indhānāstvā suprajasaḥ suvīrā jyogīvema balihṛto vayaṁ te ||
 yanme agne asya yajñasya riṣyādyadvā skandādājyasyota viṣṇo | tena hanmi sapatnām durmarāyumainam
 dadhāmi nirṛtyā upasthe || bhūrbhuvaḥ suvarucchuṣmo agne yajamānāyaidhi niśuṣmo abhidāsate |
 agne deveddha manviddha mandrajihvāmartyasya te hotarmūrdhannā jigharmi rāyasposāya suprajāstvāya
 suvīryāya mano'si prājāpatyammanasā mā bhūtenā viṣṇa vāgasyaindrī sapatnakṣayaṇī vācā mendriyeṇāvīṣa
 vasantamṛtūnāmprīṇāmi sa mā pṛītaḥ pṛīṇātū grīṣmamṛtūnāmprīṇāmi sa mā pṛītaḥ pṛīṇātū varsā ṛtūnāmprīṇāmi
 tā mā pṛītaḥ pṛīṇātū śaradamṛtūnāmprīṇāmi sā mā pṛītaḥ pṛīṇātū hemantaśiśirāvṛtūnāmprīṇāmi tau mā pṛītau
 prīṇātāmagnīśomayoraham devayajayā cakṣuṣmānbhūyāsamagneraham devayajayānnādo bhūyāsaṁ
 dabdhirasyadabdho bhūyāsamamūrī dabheyamagnīśomayoraham devayajayā vṛtrahā
 bhūyāsamindrāgnioraham devayajayendriyāvannādo bhūyāsamindrasyāham devayajayendriyāvī
 bhūyāsaṁ mahendrasyāham devayajayā jemānammahimānaṁ gameyamagneḥ sviṣṭakṛto'ham
 devayajayāyuṣmānyajñena pratiṣṭhām gameyam ||1.6.2|| (5)

somāya pitrmate purodāśam̄ ṣaṭkapālaṁ nirvapati pitṛbhyo barhiṣadbhyo dhānāḥ
 pitṛbhyo'gniśvāttesbhyo'bhivānyāyai dugdhe manthametatte tata ye ca tvāmanvetatte pitāmaha prapitāmaha ye
 ca tvāmanvatra pitaro yathābhāgammandadhvāṁ susaṁdr̄ṣaṁ tvā vayammaghavanmandiṣmahi | pra
 nūnampūrṇavandhuraḥ stuto yāsi vaśāṁ anu | yojā nvindra te harī ||
 akṣannamīmadanta hyava priyā adhūṣata | astosata svabhānavo viprā naviṣṭayā matī || yojā nvindra te harī ||
 akṣanpitaro'mīmadanta pitaro'tītrpanta pitaro'mīmrjanta pitaraḥ ||
 pareta pitaraḥ somyā gambhīraiḥ pathibhiḥ pūrvyaiḥ | athā pitṛntsuvidatrāṁ apīta yamena ye
 sadhamādammadantī ||
 mano nvā huvāmahe nārāśaṁsenā stomena pitṛṇām ca manmabhiḥ |
 ā na etu manah punah kratve dakṣāya jīvase | jyokca sūryaiṁ drṣe ||

punarnaḥ pitaro mano dadātu daivyo janah | jīvaṁ vrātaṁ sacemahi ||
yadantarikṣampṛthivīmuta dyāṁ yanmātarampitaram vā jihiṁsimā | agnirmā tasmādenaso gārhapatyah pra
muñcatu duritā yāni cakrma karotu māmanenasam ||1.8.5|| (15)

pratipūruṣamekakapälānnirvapatyekamatirktam yāvanto grhyāḥ smastebhyah kamakaram paśūnāṁ śarmāsi
śarma yajamānasya śarma me yacchaika eva rudro na dvitīyāya tastha ākhuste rudra paśustam juśasvaiṣa te
rudra bhāgaḥ saha svasrāmbikayā tam juśasva bheṣajam gave'svāya puruṣāya bheṣajamatho
asmabhyambheṣajam̄ subheṣajam̄ yathāsatī || sugammeṣāya meṣyā avāmba rudramadimahyava devam
tryambakam | yathā nah śreyasah karadyathā no vasyasah karadyathā nah paśumataḥ karadyathā no
vyavasāyayāt ||
tryambakam yajāmahe sugandhimpushtivardhanam | urvārukamiva bandhanāmrtyormukṣīya māmṛtāt |
eṣa te rudra bhāgastam juśasva tenāvasena paro mūjavato'thyavatadhanvā pinākahastāḥ kṛttivāsāḥ ||1.8.6|| (5)

somasya tviśirasi taveva me tviśirbhūyādamṛtamasi mrtyormā pāhi didyonmā pāhyaveṣṭā dandaśūkā nirastam
namuceh śirah ||

somo rājā varuṇo devā dharmasuvaśca ye | te te vācaṁ suvantāṁ te te prāṇaṁ suvantāṁ te te cakṣuḥ suvantāṁ
te te śrotraṁ suvantāṁ somasya tvā dyumnenābhi śiñcāmyagneh tejasā sūryasya varcasendrasyendriyeṇa
mitrāvaruṇayorvīryeṇa marutāmojasā kṣatrāṇāṁ kṣatrapatirasyati divaspāhi
samāvavītrannadharāgudīcīrahimbudhnīyamanu saṁcarantīstāḥ parvatasya vrśabhasya prṣthe nāvaścaranti
svasica iyānāḥ ||
rudra yatte krayī param nāma tasmai hutamasi yameṣṭamasi |
prajāpate na tvadetānyanyo viśvā jātāni pari tā babhūva | yatkāmāste juhumastanno astu vayaṁ syāma patayo
rayīṇām ||1.8.14|| (5)

mārutamasi marutāmojo'pāṁ dhārāmbhinddhī ramayata marutah śyenamāyinammanojavasaṁ vrṣaṇaṁ
suviṁtim | yena śardha ugramavasṛṣṭameti tadaśvinā pari dhattāṁ svasti ||
purovāto varṣaṇjīnvarāvṛtsvāhā vātāvadvarṣannugrārāvṛtsvāhā
stanayanvarṣanbhīmarāvṛtsvāhānāśanyavasphūrjandiduydvarṣantveṣarāvṛtsvāhātirātrāṁ varṣanpūrtirāvṛtsvāhā
bahu hāyamavṛṣāditi śrutarāvṛtsvāhātāpati varṣanvirāḍāvṛtsvāhāvasphūrjandiduydvarṣanbhūtarāvṛtsvāhā māndā
vāśāḥ śundhyūrajīrāḥ | jyotiṣmatīstamasvarīrundatīḥ suphenāḥ | mitrabhṛtaḥ kṣatrabhṛtaḥ surāṣṭrā iha māvata |
vr̄ṣṇo aśvasya saṁdānamasi vr̄ṣṭyai tvopa nāhyāmi ||2.4.7|| (5)

agne jātānpra ḥudā nah sapatnānpratyajātāñjātavedo nudasva | asme dīdihi sumanā ahedantava syāṁ
śarmantrivarūtha udbhit ||
sahasā jātānpra ḥudā nah sapatnānpratyajātāñjātavedo nudasva | adhi no brūhi sumanasyamāno vayaṁ syāma
pra ḥudā nah sapatnān ||
catuścatvāriṁśah stomo draviṇaṁ ūodaśah stoma ojo draviṇaṁ pṛthivyāḥ purīṣamasyapso nāma |
evaśchando varivaśchandaḥ śambhūśchandaḥ paribhūśchandaḥ āccacchando manaśchando vyacaśchandaḥ
sindhuśchandaḥ samudraṁ chandaḥ salilaṁ chandaḥ saṁyacchando viyacchando bṛhacchando rathāñtaraṁ
chando nikāyaśchando vivadhaśchando giraśchando bhrājaśchandaḥ saṣṭupchando'nuṣṭupchandaḥ
kakucchandastrīkakucchandaḥ kāvyāṁ chando'ṅkupāṁ chandaḥ padapañktīśchando'ṅkṣarapañktīśchando
viṣṭārapañktīśchandaḥ kṣuro bhr̄jvāñchandaḥ pracchacchandaḥ pakṣaśchanda evaśchando varivaśchando
vayaśchando vayaskrcchando viśālāṁ chando viśpārdhāśchandaśchandiśchando dūrohaṇāṁ chandastandram
chando'ṅkāñkāṁ chandaḥ ||4.3.12|| (5)

ā me gṛhā bhavantvā prajā ma ā mā yajño viśatu vīryāvān | āpo devīryajñiyā mā viśantu sahasrasya mā bhūmā
mā pra hāsīt ||
ā me graho bhavatvā purorukstutaśastre mā viśatāṁ samīcī | adityā rudrā vasavo me sadasyāḥ sahasrasya mā
bhūmā mā pra hāsīt ||
ā māgnīṣṭomo viśatūkthyāscātirātro mā viśatvāpiśarvaraḥ | tiroahniyā mā suhutā ā viśantu sahasrasya mā
bhūmā mā pra hāsīt ||7.3.13|| (5)

yo arvantam jighāṁsatī tamabhyamīti varuṇah | paro martaḥ paraḥ svā ||
 ahaṁ ca tvaṁ ca vṛtrahantsambabhūva sanibhya ā | arātīvā cidadrivo'nu nau śūra maṁsatī bhadrā indrasya
 rātayah ||
 abhi kratvendra bhūradha jmanna te vivyāimahimānam rajāṁsi | svenā hi vṛtram śavasā jaghantha na
 śatruvantam vividadyudhā te ||7.4.15|| (5)

6 interior pauses

pṛthivyai tvā'ntarikṣaya tvā dive tvā śundhatāṁ lokaḥ pitṛṣadano yavo'si yavayāsmaddveṣo yavayārātīḥ pitṛṇāṁ
 sadanamasi svāveṣo'syagregā netṛṇāṁ vanaspatisradhi tvā sthāsyati tasya vittādevastvā savitā madhvā'naktu
 supippalābhyaṣtavauṣadhiḥbhyā uddivaṁ stabhānāntarikṣam pṛṇa pṛthivīmupareṇa dṛṁha te te dhāmānyuśmasī
 gamadhye gāvo yatra bhūriśṛṅgā ayāsaḥ |
 atrāha tadurugāyasya viṣṇoh paramāṁ padamava bhāti bhūreh ||
 viṣṇoh karmāṇi paśyata yato vratāni paspaše | indrasya yuṣyāḥ sakhaḥ ||
 tadviṣṇoh paramāṁ padāṁ sadā paśyanti sūrayaḥ | divīva cakṣurātataṁ ||
 brahmavanim tvā kṣatravaniṁ suprajāvaniṁ rāyaspoṣavaniṁ paryūhāmi
 brahma dṛṁha kṣatram dṛṁha prajām dṛṁha rāyaspoṣam dṛṁha parivīrasi pari tvā daivīrviśo vyayantāṁ
 parīmaṁ rāyaspoṣo yajamānaṁ manuṣyā antarikṣasya tvā sānāvava gūhāmi ||1.3.6|| (6)

barhiṣo'ham devayajyayā prajāvānbhūyāsaṁ narāśāṁsasyāhaṁ devayajyayā paśumānbhūyāsamagnē
 svīṣṭakṛto'ham devayajyayāṣmānyajñena pratiṣṭhāṁ gameyamagnērahāmujiṭimanūjjeṣam
 somasyāhaṁmujiṭimanūjjeṣamagnērahāmujiṭimanūjjeṣamagnīṣomayorahāmujiṭimanūjjeṣamindrāgniyorahāmu
 jitimanūjjeṣamindrāṣyāhaṁmujiṭimanūjjeṣam mahendrāṣyāhaṁmujiṭimanūjjeṣamagnē
 svīṣṭakṛto'hammujiṭimanūjjeṣam vājasya mā prasaveno dgrābheṇodagrābhīt | athā sapatnāṁ indro me
 nigrābheṇādhāraṁ akaḥ ||
 udgrābhaṁ ca nigrābhaṁ ca brahma devā avīvṛdhan | athā sapatnāindrāgnī me viṣūcīnānvayasyatāṁ ||
 emā agmannāśiṣo dohakāmā indravanto vanāmahe dhukṣīmahi prajāmiṣam || rohitena tvāgnirdevatāṁ
 gamayatu haribhyām tvendro devatāṁ gamayatvetaśena tvā sūryo devatāṁ gamayatu vi te muñcāmi raśanā vi
 raśmīnvi yoktrā yāni paricartanāni dhattādasmāsu draviṇāṁ yacca bhadrampra no brūtādbhāgadhāndevatāsu ||
 viṣṇoh śamyorahām devayajyayā yajñena pratiṣṭhāṁ gameyam somasyāhaṁ devayajyayā suretā reto dhiṣīya
 tvaṣṭurahām devayajyayā paśūnāṁ rūpampuṣeyam devānāmpatnīragnirghapatiryajñasya mithunām taylorahām
 devayajyayā mithunena pra bhūyāsaṁ vedo'si vittirasi videya karmāsi karuṇamasi kriyāsaṁ sanirasi sanitāsi
 saneyām gṛhtavantam kulāyināṁ rāyaspoṣam sahasriṇām vedo dadātu vajinam ||1.6.4|| (6)

svādvīm tvā svādunā tīvrāṁ tīvrenāmṛtāmamṛtena srjāmi saṁ somena somo'syaśvibhyāmpacyasva sarasvatyi
 pacayavendrāya sutrāmne pacyasva punātu te parisrutaṁ somaṁ sūryasya duhitā | vāreṇa śāsvatā tanā ||
 vāyuh pūtaḥ pavitraṇa pratyaṅksomo atidrutah | indrasya yuṣyāḥ sakhaḥ ||
 kuviḍāṅga yavamanto yavām cidyathā dāntyanupūrvam viyūya | ihehaiṣām kṛṇuta bhojanāni ye barhiṣo
 namovṛktiṁ na jagmuḥ ||
 āśvinām dhūmrām labhate sārasvatammeṣamaindrāṁśabhamaindrāmekādaśakapālām nirvāpati sāvitram
 dvādaśakapālām vāruṇām daśakapālām
 somapratīkāḥ pitarastrīṇuta vaḍabā dakṣīṇā ||1.8.21|| (6)

vayo vā agniryadagnicitpaksiṇo'sṇīyāttamevāgnimadyādārtimārcchetsamīvatsaram vratām caretīsāmīvatsaram hi
 vratām nāti paśurvā esa yadagnirhinasti khalu vai tampaśurya enampurāstpratyāñcamupacarati
 tasmātpaścātpṛāṇupacarya ātmano'hiṁsāyai tejo'si tejo me yaccha pṛthivīm yaccha pṛthivyai mā pāhi jyotirasi
 jyotirme yacchāntarikṣam yacchāntarikṣānmā pāhi suvarasi suvarme yaccha divām yaccha divo mā
 pāhītyāhītābhīrvā ime lokā vidhītā yadetā upadadhātyeṣām lokānām vidhītīyai svayamātṛṇā upadhāya
 hiranyēṣṭakā upa dadhātīme vai lokāḥ svayamātṛṇā jyotirhiranyām yatsvayamātṛṇā upadhāya hiranyēṣṭakā
 upadadhātīmānevaitābhīrlōkāñjyotiṣmatāḥ kurute'tho etābhīrevāsmā īme lokāḥ pra bhānti yāste agne sūrye ruca
 udyato divamātanvanti raśmībhiḥ | tābhīḥ sarvābhī ruce janāya naskṛdhi ||
 yā vo devāḥ sūrye ruco goṣvaśveṣu yā rucaḥ | indrāgnī tābhīḥ sarvābhī rucām no dhatta bṛhaspate ||
 rucām no dhehi brāhmaṇeṣu rucām rājasu naskṛdhi | rucām viṣyēṣu śūdreṣu mayi dhehi rucā rucam ||

dvedhā vā agnim cikyānasya yaśa indriyam gacchatyagnim vā citamījānam vā yadetā āhutīrjuhotyātmanneva yaśa indriyam dhatta īśvaro vā esa ārtimārtoryo'gnim cinvannadhirāmati tattvā yāmi brahmaṇā vandamāna iti vāruṇyarcā juhuyācchāntirevaiśāgnerguptirātmano haviṣkṛto vā esa yo'gnim cinute yathā vai haviḥ skandatyevam vā esa skandati yo'gnim citvā striyamupaiti maitrāvaraṇyāmikṣayā yajeta maitrāvaraṇatāmevopaityātmano'skandāya yo vā agniṛtusthām vedarturṭurasmai kalpamāna eti pratyeva tiṣṭhati saṁvatsaro vā agniṛtusthāstasya vasantaḥ śiro grīṣmo dakṣināḥ pakṣo varṣāḥ pucchaṁ śaraduttaraḥ pakṣo hemanto madhyampūrvapakṣāścitayo'parapakṣāḥ purīsamahorātrāñīṣṭakā esa vā agniṛtusthā ya evam vedarturṭurasmai kalpamāna eti pratyeva tiṣṭhati prajāpatirvā etam jyaiṣṭhyakāmo nyadhatta tato vai sa jyaiṣṭhyamagacchadya evam vidvānagnim cinute jyaiṣṭhyameva gacchati ||5.7.6|| (6)

7 interior pauses

vājasya mā prasavenodgrābhēnodagrābhī |
 athā sapatnāṁ indro me nigrābhēṇādharāṁ akaḥ ||
 udgrābhañca nigrābhañca brahma devā avīṛdhān |
 athā sapatnānindrāgnī me viṣūcīnānvyasyatām ||
 vasubhyastvā rudrebhyastvādityebhyastvā'ktam rihāṇā viyantu vayah | prajām yoniṁ mā nirmrkṣamā
 pyāyantāmāpa ośadhai marutāṁ pṛṣṭayāḥ stha divam gaccha tato no vr̄ṣṭimeraya | āyuṣpā agne'syāyurme
 pāhi cakṣuṣpā agne'si cakṣurme pāhi dhruvā'si yām paridhīm paryadhatthā agne deva panibhīrvīyamāṇah | taṁ
 ta etamanu joṣam bharāmī nedesa tvadapacetayātai yajñasya pātha upa samitām saṁsrāvabhāgāḥ stheṣā
 bṛhantah prastareṣṭhā barhiṣadaśca devā imām vācamabhi viśve gr̄nanta āsadyāsmiñbarhiṣi
 mādayadhvamagnervāmapannagrhasya sadasi sādayāmi sumnāya sumnī sumne mā dhattām dhuri dhuryau
 pātamagne'dabdīhāyo'śītatano pāhi mā'dya divāḥ pāhi prasityai pāhi duriṣtyai pāhi duradmanyai pāhi
 duścaritādaviṣam naḥ pitum kṛṇu suṣadā yoniṁ svāhā devā gātuviđo gātumā vittvā gātumita manasaspata imam
 no deva deveṣu yajñam svāhā vāci svāhā vāte dhāḥ ||1.1.13|| (7)

yuñjate mana uta yuñjate dhiyo viprā viprasya bṛhato vipaścītaḥ |
 vi hotrā dadhe vayunāvideka inmahī devasya savitūḥ pariṣṭutih ||
 suvāgdeva duryām ā vada devaśrutau deveśvā ghoṣethāmā no vīro jāyatām karmanyo yaṁ sarve'nujīvāma yo
 bahūnāmasadavaśī |
 idam viṣṇurvi cakrame tredhā ni dadhe padam | samūḍhamasya pāṁsura irāvatī dhenumatī hi bhūtaṁ
 sūyavasini manave yaśasye |
 vyaskabhnādrosā viṣṇurete dādhāra prthivīmabhitō mayūkhaiḥ ||
 prācī pretamadhvaraṁ kalpayantī ūrdhvam yajñam nayataṁ mā jīhvāratamatra ramethām varṣmanprthivyā divo
 vā viṣṇavuta vā prthivyā maho vā viṣṇavuta vāntarikṣāddhastau pṛṇasva bahubhirvasavyairā pra yaccha
 dakṣiṇādota savyāt ||
 viṣṇornukam vīryāṇi pra vocam yah pārthivāni vimame rajāṁsi yo askabhyāduttaram sadhastham
 vicakramāṇastredhorugāyo viṣṇo rārātamasi viṣṇoh pṛṣṭhamasi viṣṇoh snyaptre stho viṣṇoh syūrasī
 viṣṇordhruvamasi vaiṣṇavamasi viṣṇave tvā ||1.2.13|| (7)

kadā cana starīrasi nendra saścasi dāśuṣe | upopennu maghavanbhūya innu te dānam devasya prcyate ||
 upayāmagṛhīto'syādityebhyastvā || kadā cana pra yucchasyubhe ni pāsi janmanī | turīyāditya savanam ta
 indriyamā tashāvamṛtaṁ divi ||
 yajño devānāmpratyeti sumnamādityāso bhavatā mṛdayantah | ā vorvācī sumatirvavrtyādaṁhościdyā
 varivovittarāsat ||
 vivasva ādityaiṣa te somapīthastena mandasva tena tṛpya tṛpyāsma te vayaṁ tarpayitāro yā divyā vr̄ṣṭistayā tvā
 śrīnāmi ||1.4.22|| (7)

yo vai devāndevayaśasenārpayati manusyānmanusyayaśasena devayaśasyeva deveṣu bhavati manusyayaśasī
 manusyeṣu yānprācīnamāgrayaṇādgrahāṅgrhīyāttānupāṁśu gr̄hīyādyānūrdhvāṁstānupabdimato devāneva
 taddevayaśasenārpayati manusyānmanusyayaśasena devayaśasyeva deveṣu bhavati manusyayaśasī
 manusyeṣvagnih prātaḥsavane pātvasmānvaiśvānaro mahinā viśvaśambhūḥ | sa naḥ pāvako dravīnam

dadhātvāyusmantah sahabhakṣah syāma || viśve devā maruta indro asmānasmindvitīye savane na jahyuh |
āyuṣmantah priyameṣāṁ vadanto vayarū devānāṁ sumatau syāma ||
idam tṛtīyāṁ savanāṁ kavīnāmṛtena ye camasamairayanta | te saudhanvanāḥ suvarānaśānāḥ sviṣṭīn no abhi
vasīyo nayantu ||

āyatanaṇavatīrvā anyā āhutayo hūyante'nāyatanaṁ anyā yā āghāravañīstā āyatanaṇavatīryāḥ saumyāstā anāyatanaṁ
aindravāyavamādāyāghāramāghārayedadhvaro yajño'yamastu devā oṣadhbhyah paśave no janāya viśvasmai
bhūtāyādhvaro'si sa pinvasva ghṛtavadeva someti saumyā eva tadāhutīrāyatanavatīḥ karotyāyatanavānbhavati
ya evarū vedātho dyāvāpṛthivī eva ghṛtena vyunatti te vyutte upajīvanīyo bhavata upajīvanīyo bhavati ya evarū
vedaiṣa te rudra bhāgo yaṁ nirayācathāstāṁ juṣasva vidergaupatyāṁ rāyaspoṣaṁsuvinīyāṁ saṁvatsarīṇāṁ
svastim ||

manuḥ putrebhyo dāyāṁ vyabhajatsa nābhānēdiṣṭhambrahmaçaryāṁ vasantāṁ nirabhajatsa
āgacchatso'bṛavītkathā mā nirabhāgiti na tvā nirabhākṣamityabṛavīdaṅgirasa ime sattamāsate te suvargam
lokaṁ na pra jānanti tebhya idambrāhmaṇambrūhi te suvargam lokamyanto ya eṣāmpaśavastāṁste dāsyantī
tadebhyo'bṛavītē suvargam lokam yanto ya eṣāmpaśava āśantānasmā adadustampaśubhiścarantam yajñavāstau
rudra āgacchatso'bṛavīnmama vā ime paśava ityadurvai mahyamimānityaravīnna vai tasya ta īsata
ityabṛavīdyadyajñavāstau hīyate mama vai taditi tasmādyajñavāstu nābhyaवेत्याम् so'bṛavīdyajñe mā bhajātha
te paśūnnābhi maṁsya iti tasmā etammanthinaḥ saṁsrāvamajuhottato vai tasya rudraḥ paśūnnābhyamanyata
yatraitamevāṁ vidvānmanthinaḥ saṁsrāvam juhoti na tatra rudraḥ paśūnabhi manyate ||3.1.9|| (7)

ā vāyo bhūṣa śucipā upa naḥ sahasrāni te niyuto viśvavāra | upo te andho madyamayāmi yasya deva dadhiṣe
pūrvapeyam ||
ākūtyai tvā kāmāya tvā samṛdhe tvā kikkiṭā te manah prajāpataye svāhā kikkiṭā te prāṇam vāyave svāhā kikkiṭā
te cakṣuh sūryāya svāhā kikkiṭā te śrotraṁ dyāvāpṛthivībhyāṁ svāhā kikkiṭā te vācam sarasvatyai svāhā tvāṁ
turīyā vaśinī vaśāśi sakṛdyattvā manasā garbha āśayat | vaśā tvāṁ vaśinī gaccha devāntsatyāḥ santu
yajamānasya kāmāḥ ||
ajāsi rayiṣṭhā pṛthivyāṁ sīdordhvāntarikṣamupa tiṣṭhasva divi te bṛhadbhāḥ |
tantum tanvanrajaso bhānumanvihi jyotiṣmataḥ patho rakṣa dhiyā kṛtān |
anulbaṇāṁ vayata joguvāmapo manurbhava janayā daivyam janam ||
manaso havirasi prajāpatervarṇo gātrāṇāṁ te gātrabhājō bhūyāsmā ||3.4.2|| (7)

8 interior pauses

pratyuṣṭāṁ rakṣah pratyuṣṭā arātayo'gnervastejiṣṭhena tejasā niṣṭapāmi
goṣṭhaṁ mā nirmṛkṣam vājināṁ tvā sapatnasāhaṁ saṁ mārjmi vācaṁ prāṇam cakṣuh śrotraṁ prajām yonim
mā nirmṛkṣam vājinīm tvā sapatnasāhīm saṁ mārjmyāśānā saumanasām prajām saubhāgyam tanūm |
agneranuvratā bhūtvā saṁ nahye sukṛtāya kam ||
suprajāsastvā vayam supatnīrupa sedima |
agne sapatnadambhanamadabdhāso adābhym |
imāṁ vi ṣyāmi varuṇasya pāśāṁ yamabadhnīta savitā suketaḥ |
dhātuṣca yonau sukṛtasya loke syonām me saha patyā karomi ||
samāyuṣā saṁ prajayā samagne varcasā punaḥ |
saṁ patnī patyā'haṁ gacche samātmā tanuvā mama ||
mahīnāṁ payo'syoṣadhbīnāṁ rasastasya te'ksiyamāṇasya nirvapāmi mahīnāṁ payo'syoṣadhbīnāṁ raso'dabdhena
tvā cakṣuṣā'vekṣe suprajāstvāya tejo'si tejo'nu prehyagniste tejo mā vi naidagnerjihvāsi subhūrdevānām
dhāmnedhāmne devebhyo yajuṣeyajuṣe bhava śukramasi jyotirasi tejo'si devo vaḥ savitotpunātvacchidreṇa
pavitraṇa vasoḥ sūryasya raśmibhiḥ śukraṁ tvā ūkrāyāṁ dhāmnedhāmne devebhyo yajuṣeyajuṣe gr̥hṇāmi
jyotistvā jyotiṣyarcistvā'rciṣi dhāmnedhāmne devebhyo yajuṣeyajuṣe gr̥hṇāmi ||1.1.10|| (8)

udu tyāṁ jātavedasām devāṁ vahanti ketavaḥ | dr̥se viśvāya sūryam ||
citraṁ devānāmudagādanīkāṁ cakṣurmitrasya varuṇasyāgneh | ā'prā dyāvāpṛthivī antarikṣam sūrya ātmā
jagatastasthuṣāśca ||
agne naya supathā rāye asmānviśvāni deva vayunāni vidvān | yuyodhyasmajjuhurāṇameno bhūyiṣṭhām te
namauktiṁ vidhema ||

divam gaccha suvah pata rūpeṇa vo rūpamabhyaimi vayasā vayaḥ |

tutho vo viśvavedā vi bhajatu varṣiṣṭhe adhi nāke |

etatte agne rādha aiti somacyutair tanmitrasya pathā nayartasya pathā preta candraṅksinā yajñasya pathā
suvitā nayanfirbrāhmaṇamadya rādhyāsamṛṣimārṣeyampitṛmantampaitṛmatyam sudhātudakṣinām vi suvah
paṣya vyantariक्षाम् yatasva sadasyaīrasmaddātrā devatrā gacchata madhumatih pradātāramā
viśatānavahāyāsmāndevayānena patheta sukṛtām loke sīdata tannah saṃskṛtam ||1.4.43|| (8)

aganma suvah suvaraganma samīḍhāste mā cchitsi yatte tapastasmai te mā vṛkṣi subhūrasi śreṣṭho
raśmīnāmāyurdhā asyāyurme dhehi varcodhā asi varco mayi dhehīdamahamamumbhrātṛvyamābhyo
digbhyo'syai divo'smādantarikṣādasyai pṛthiviyā asmādannādyānnirbhajāmi nirbhaktah sa yam dviṣmaḥ | sam
jyotiṣābhūvamaindrīmāvṛtamanvāvarte samahamprajayā sammayā prajā samahaṁ rāyasoṣeṇa sammayā
rāyasoṣah samiddho agne me dīdihi sameddhā te agne dīdyāsām vasumānyajño vasiyānbhūyāsamagna āyūmhi
pavasa ā suvorjamiṣam ca naḥ | āre bādhasva ducchunām ||

agne pavasva svapā asme varcaḥ suvīryam | dadhatpoṣam̄ rayimmayi ||

agne gr̄hapate sugr̄hapatirahaṁ tvayā gr̄hapatinā bhūyāsaṁ sugr̄hapatirmayā tvam̄ gr̄hapatinā bhūyāḥ śataṁ
himāstāmāśiṣamā śāse tantave jyotiṣmatīm tāmāśiṣamā śāse'muṣmai jyotiṣmatīm kastvā yunakti sa tvā vi
muñcatvagne vratapate vratamacāriṣam tadaśakam tanme'rādhi yajño babhūva sa ā babhūva sa pra jajñe sa
vāvṛdhe | sa devānāmadhipatirbabhūva so asmām̄ adhipatīnkarotu vayam̄ syāma patayo rayīṇām ||

gomām̄ agne'vimām̄ aśvī yajño nr̄vatsakhā sadamidapramṛṣyah | idāvām̄ eso asura prajāvāndīrgho rayih
pṛthubudhnah sabhāvān ||1.6.6|| (8)

upayāmagṛhīto'si nr̄ṣadaṁ tvā druṣadambhuwanasadamindrāya juṣṭam̄ gr̄hṇāmyeṣa te yonirindrāya
tvopayāmagṛhīto'syapsuṣadaṁ tvā ghṛtasadamvyomasadamindrāya juṣṭam̄ gr̄hṇāmyeṣa te yonirindrāya
tvopayāmagṛhīto'si prthiviṣadaṁ tvāntarikṣasadamnākasadamindrāya juṣṭam̄ gr̄hṇāmyeṣa te yonirindrāya tvā ||
ye grahāḥ pañcajanīnā yeṣām̄ tisrah paramajāḥ | daivyah koṣah samubjītah | teṣām̄ viśipriyāṇāmiṣamūrjam̄
samagrabhīmeṣa te yonirindrāya tvā ||

apām̄ rasamudvayasaṁ sūryaraśmīm̄ samābhṛtam̄ | apām̄ rasasya yo rasastam̄ vo gr̄hṇāmyuttamameṣa te
yonirindrāya tvā ||

ayā viṣṭhā janayankarvarāṇi sa hi ghṛṇirururvarāya gātuh | sa pratyudaiddharuṇo madhvo agrām̄ svāyām̄
yattanuvānī tanūmairayata |

upayāmagṛhīto'si prajāpataye tvā juṣṭam̄ gr̄hṇāmyeṣa te yoniḥ prajāpataye tvā ||1.7.12|| (8)

aindrāgnamekādaśakapālammāruṭīmāmikṣām vāruṇīmāmikṣām kāyamekakapālaṁ praghāsyānhavāmahe
maruto yajñavāhasah karambheṇa sajoṣasah ||

mo ū ṣa indra pṛtsu devāstu sma te śuṣminnavayā | mahī hyasya mīḍhuṣo yavyā | haviṣmato maruto vandate
gīḥ ||

yadgrāme yadaraṇye yatsabhāyām̄ yadindriye | yacchūdre yadarya enaścakrīm̄ vayam̄ | yadekasyādhi dharmaṇi
tasyāvayajanamasi svāhā ||

akrankarma karmakṛtah saha vācā mayobhuvā | devebhyaḥ karma kṛtvāstampaṭeta sudānavah̄ ||1.8.3|| (8)

vasavastvā pra bṛhantu gāyatréṇa cchandasāgneh priyampātha upēhi rudrāstvā pra bṛhantu triṣṭubhena
cchandasendrasya priyampātha upēhyādityāstvā pra bṛhantu jāgatena cchandasā viśveṣām
devānāmpriyampātha upēhi māndāsu te śukra śukramā dhūnomi bhandanāsu kotanāsu nūtanāsu reśīsu meśīsu
vāśīsu viśvabhr̄tsu mādhvīṣu kakuhāsu śakvarīṣu śukrāsu te śukra śukramā dhūnomi śukramā te śukreṇa
gr̄hṇāmyahno rūpeṇa sūryasya rāśmibhiḥ |

āśminnugrā acucyavurdivo dhārā asaścata ||

kakuham̄ rūpam̄ vr̄ṣabhasya rocate bṛhatsomah̄ somasya purogāḥ śukraḥ śukrasya purogāḥ |

yatte somādābhyam̄ nāma jāgrī tasmai te soma somāya svāhośiktvām̄ deva soma gāyatréṇa cchandasāgneh
priyampātho apīhi vaśī tvaṁ deva soma triṣṭubhena cchandasendrasya priyampātho apīhyasmatsakhā tvaṁ
deva soma jāgatena cchandasā viśveṣām̄ devānāmpriyampātho apīhyā naḥ prāṇa etu parāvata
āntarikṣāddivaspari | āyuh pṛthiviyā adhyamṛtamasi prāṇāya tvā |

indrāgnī me varcaḥ kṛṇutām̄ varcaḥ somo bṛhāspatiḥ | varco me viśve devā varco me dhattamaśvinā ||
dadhanve vā yadīmanu vocadbrahmāṇi veru tat | pari viśvāni kāvyaḥ nemiścakramivābhavat ||3.3.3|| (8)

pūrṇā paścāduta pūrṇā purastādunmadhyataḥ paurṇamāśī jīgāya |
 tasyāṁ devā adhi saṁvasanta uttame nāka iha mādayantām ||
 yatte devā adadhurbhāgadheyamāvāsyे saṁvasanto mahitvā |
 sā no yajñāṁ pipṛhi viśvavāre rayīm no dhehi subhage suvīram ||
 niveśanī saṅgamanī vasūnām viśvā rūpāṇi vasūnyāvēsayantī |
 sahasrapoṣam̄ subhagā rarāṇā sā na ā ganvarcasā saṁvidānā ||
 agnīśomau prathamau vīryeṇa vasūnrudrānādityāniha jīnvatam |
 mādhyāṁ hi paurṇamāśam juṣethāṁ brahmaṇā vṛddhau sukṛtena sātāvathāsmabhyāṁ sahavīrāṁ rayīm ni
 yacchatam ||
 ādityāścāṅgirasaścāgninādadhata te darśapūrṇamāsau praipsanteśāmaṅgirasāṁ niruptam havirāśidathādityā
 etau homāvapaśyantāvahuhvustato vai te darśapūrṇamāsau pūrva ālabhanta darśapūrṇamāsāvālabhamāna etau
 homau purastājjuhuyātsākṣādeva darśapūrṇamāsāvā labhate brahmavādino vadanti sa tvai darśapūrṇamāsāvā
 labheta ya enayoranulomam ca pratilomam ca vīdyādityimāvāsyāyā ūrdhvām tadanulomam paurṇamāsyai
 pratīcīnam tatpratilomam yatpaurṇamāsīm pūrvāmālabheta pratilomamenāvā
 labhetāmumapakṣīyamāñamanvapa kṣīyeta sārasvatau homau purastājjuhuyādāmāvāsyā vai
 sarasvatyanulomamevaināvā labhate'mumāpyāyamāñamanvā pyāyata āgnāvaiśṇavamekādaśakapālām
 purastānnirvapetsarasvatyai caruṁ sarasvate dvādaśakapālam yadāgneyo bhavatyagnivai yajñamukham
 yajñamukhamevarddhīm purastāddhatte yadvaiśṇavo bhavati yajño vai viśnuryajñamevārabhya pra tanute
 sarasvatyai carurbhavati sarasvate dvādaśakapālo'māvāsyā vai sarasvatī pūrṇamāsaḥ sarasvāntāveva sākṣādā
 rabhata ḥdhnotyābhyaṁ dvādaśakapālaḥ sarasvate bhavati mithunatvāya prajātyai mithunau gāvau dakṣinā
 samṛddhyai ||3.5.1|| (8)

cittīm juhomi manasā ghṛtenetyāhādābhya vai nāmaiśāhutirvaiśvakarmanī nainam cikyānambhrātṛyo
 dabhnōtyatho devatā evāva runddhe'gne tamadyeti pañktī juhoti pañktīhutyā yajñamukhamā rabhate sapta te
 agne samidhah sapta jihvā ityāha hotrā evāva runddhe'gnirdevebhyo'pākrāmadbhāgadheyamicchamānastasmā
 etadbhāgadheyamprāyacchannetadvā agneragnihotrametarhi khalu vā esa jāto yarhi sarvaścito jātāyaivāsmā
 annamapi dadhāti sa enamprītaḥ prīṇāti vasiyānbhavati brahmavādino vadanti yadeśa gārhapatyāścīyate'tha
 kvāsyāhavanīya ityisāvāditya iti brūyādetasminhi sarvābhyo devatābhyo juhvati ya evam vidvānagnim cinute
 sākṣādeva devatā ḥdhnotyagne yaśasvinyaśasemamarpayendrāvātīmapacitīmihā vaha | ayammūrdhā parameṣṭhī
 suvarcāḥ samānānāmuttamaśloko astu ||
 bhadrampaśyanta upa seduragre tapo dīkṣāmr̄ṣayah suvarvidah | tataḥ kṣatrāmbalamojaśca jātam adasmai devā
 abhi saṁ namantu ||
 dhātā vidhātā paramota saṁdr̄kprajāpatiḥ parameṣṭhī virājā | stomāśchandāṁsi nivido ma āhuretasmai
 rāṣṭramabhi saṁ namāma ||
 abhyāvartadhvamupa meta sākamayaṁ śāstādhipatirvo astu | asya vijñānamanu saṁ
 rabhadhvamimampaścādanu jīvātha sarve || rāṣṭrabhṛta etā upa dadhātyeṣā vā agneścītī rāṣṭrabhṛ
 ttayaivāśminrāṣṭraṁ dadhāti rāṣṭrameva bhavati nāsmādrāṣṭrāmbhramśate ||5.7.4|| (8)

mayobhūrvāto abhi vātūsrā ūrjasvatīroṣadhiṁ riśantām | pīvasvatīrīvadhanyāḥ pibantvavasāya padvate rudra
 mr̄da ||
 yāḥ sarūpā virūpā ekarūpā yāsāmagniriṣṭā nāmāni veda | yā aṅgirasastapaseha cakrustābhyaḥ parjanya mahi
 śarma yaccha || yā deveṣu tanuvamairayanta yāsāṁ somo viśvā rūpāṇi veda | tā asmabhāyampayasā pīvamānāḥ
 prajāvātīndra goṣṭhe rīrīhi ||
 prajāpatīrmahyamētā rarāṇo viśvairdevaiḥ pitṛbhiḥ saṁvidānah | śivāḥ satīrupa no goṣṭhamākastāsāṁ
 vayamprajāyā saṁ sadema ||
 iha dhṛtiḥ svāheha vidhṛtiḥ svāheha rantīḥ svāheha ramatiḥ svāhā mahīmū ū sutrāmāṇam ||7.4.17|| (8)

9 interior pauses

urum̄ hi rājā varuṇāścakāra sūryāya panthāmanvetavā u | apade pādā pratidhātave'karutāpavaktā
 hṛdayāvidhaścīt ||

śatam te rājanbhiṣajah sahasramurvī gambhīrā sumatiṣṭe astu | bādhasva dveṣo nīṛtimparācaiḥ kṛtam cidenah pra mumugdhyasmat ||

abhiṣthito varuṇasya pāśo'gneranīkamapa ā viveśa | apāṁ napātpratirakṣannasuryam damedame samidham yakṣyagne | prati te jihvā gṛhtamuccaranyetsamudre te hṛdayamapsvantah | saṁ tvā viśantvoṣadhiṛutāpo yajñasya tvā yajñapate havirbhīḥ | sūktavāke namovāke vidhemāvabhrtha nicaṅkuṇa nicerurasi nicaṅkuṇāva devairdevakṛtameno'yādava martyairmartyakṛtamurorā no deva riṣaspāhi sumitrā na āpa oṣadhayaḥ santu durmitrāstasmai bhūyāsuryo'smāndveṣṭi yaṁ ca vayaṁ dviṣmo devīrāpa eṣa vo garbhastamā vaḥ suprītaṁ subhṛtamakarma deveṣu naḥ sukṛto brūtātpratiyuto varuṇasya pāśah pratyasto varuṇasya pāśa edho'syedhiṣṭimahi samidasi tejo'si tejo mayi dhehyapo anvacāriṣāṁ rasena samasṛkṣmahi | payasvāṁ agna āgamāni tammā saṁ srja varcasā ||1.4.45|| (9)

deva savitah pra suva yajñampra suva yajñapatimbhagāya divyo gandharvah | ketapūḥ ketam naḥ punātu vācaspativācamadya svadāti naḥ ||

indrasya vajro'si vārtraghnastvayāyam vṛtram vadhyāt ||

vājasya nu prasave mātarammāhīmaditīṁ nāma vacasā karāmahe | yasyāmidam viśvambhuwanamāviveśa tasyāṁ no devaḥ savitā dharma sāviṣat ||

apsvantaramṛtamapsu bheṣajamapāputa praśastiṣvā bhavatha vājinaḥ ||

vāyurvā tvā manurvā tvā gandharvāḥ saptavimśatih | te agre aśvamāyūnjante asmiñjavamādadhuḥ ||

apāṁ napādāśuhemanya ūrmīḥ kakudmānpratūrtirvājasātamaſtenāyam vājaṁ set ||

viṣṇoh kramo'si viṣṇoh krāntamasi viṣṇorvikrāntamasyaṅkau nyaṅkāvabhitō rathāṁ yau dhvāntam vātāgramanu saṁcarantau dūrehetirindriyāvānpatatrī te no'gnayah paprayaḥ pārayantu ||1.7.7|| (9)

saṁ tvā nahyāmi payasā ghṛtena saṁ tvā nahyāmyapa oṣadhībhiḥ | saṁ tvā nahyāmi prajayāhamadya sā dīkṣitā sanavo vājamasme ||

praitu brahmaṇaspatnī vedīm varṇena sīdatu |

athāhamanukāminī sve loke viśā iha |

suprajāsastvā vayaṁ supatnīrupa sedima | agne sapatnadambhanamadabdhaśo adābhyam ||

imam vi ṣyāmi varuṇasya pāśam yamabadhnīta savitā suketaḥ | dhātuśca yonau suktasya loke syonamme saha patyā karomi ||

prehyudehyṛtasya vāmīranvagniste'grām nayatvaditirmadhyam dadatāṁ rudrāvṛṣṭāsi yuvā nāma mā mā himśīrvasubhyo rudrebhya ādityebhyo viśvebhyo vo devebhyah pannejanīgrhṇāmi yajñāya vaḥ pannejanīḥ sādayāmi viśvasya te viśvāvato vṛṣṇiyāvataḥ tavāgne vāmīranu saṁdr̥ṣī viśvā retāṁsi dhiṣṭyāgandevānyajño ni devīrdevebhyo yajñamaśiṣṭannasmiṣṭunsvatī yajamāna āśiṣah svāhākṛtāḥ samudreṣṭhā gandharvamā tiṣṭhatānu | vātasya patmannida īḍitāḥ ||3.5.6|| (9)

bhūrbhuvaḥsuvarvasavastvā'ñjantu gāyatrena cchandasā rudrāsstvāñjantu traiṣṭubhena
cchandasādityāstvāñjantu jāgatena cchandasā yadvāto apo agamadindrasya tanuvampriyām | etāṁ stotaretena pathā punaraśvamā vartayāsi naḥ ||

lājīñchācīñnyaśo mamaṁ 3m |

yavyāyai gavyāyā etaddevā annamattaitadannamaddhi prajāpate ||

yuñjanti bradhnamaruṣāni carantampari tashuṣah | rocante rocanā divi ||

yuñjantyasya kāmyā harī vipakṣasā rathe | śoṇā dhṛṣṇū nr̥vāhāsā ||

ketum kṛṇvannaketave peśo maryā apeśase | samuṣadbhirajāyathāḥ ||7.4.20|| (9)

10 interior pauses

etāṁ yuvānampari vo dadāmi tena kṛīdāntīścarata priyeṇa | mā naḥ śāpta januṣā subhāgā rāyaspoṣena samiṣā madema ||

namo mahimna uta cakṣuṣe te marutāmpitastadahāṁ gr̥ṇāmi | anu manyasva suyajā yajāma juṣṭam devānāmidamastu havyam ||

devānāmeṣa upanāha āśidapāṁ garbha oṣadhīṣu nyaktah | somasya drapsamavṛṇīta pūṣā bṛhannadrirabhavattadeśām ||

pitā vatsānāmpatiraghniyānāmatho pitā mahatām gargarāṇām | vatso jarāyu pratidhukpīyūṣa āmikṣā mastu
 ghṛtamasya retah ||
 tvāṁ gāvo'vr̥ṇata rājyāya tvāṁ havanta marutah svarkāḥ | varṣmankṣatrasya kakubhi śíriyāṇastato na ugro vi
 bhajā vasūni ||
 vyṛddhena vā esa paśunā yajate yasyaitāni na kriyanta esa ha tvai samṛddhena yajate yasyaitāni kriyante ||3.3.9||
 (10)

sūryo mā devo devebhyaḥ pātu vāyurantariksādyajamāno'gnirmā pātu cakṣuṣah | sakṣa śūṣa savitarviśvacarṣaṇa
 etebhīḥ soma nāmabhīrvihemā te tebhīḥ soma nāmabhīrvihemā te |
 ahamparastādahamavastādahari jyotiṣā vi tamo vavāra | yadantariksāmā tadu me pitābhūdahaṁ sūryamubhayato
 dadarśāhambhūyāsamuttamaḥ samānānāmā samudrādāntariksātprajāpatirudadhiṁ cyāvayatīndraḥ pra snautu
 maruto varṣayantūnnambhaya prthivīmbhinddhīdaṁ divyāṁ nabhaḥ | udno divyasya no dehiṣāno vi srjā dṛtim ||
 paśavo vā ete yadāditya esa rudro yadagniroṣadhīḥ prāsyāgnāvādityam juhoti rudrādeva paśūnantardadhātyatho
 oṣadhiṣveva paśūnprati ṣṭhāpayati kaviryajñasya vi tanoti panthām nākasya prṣṭhe adhi rocane divaḥ | yena
 havyāṁ vahasi yāsi dūta itaḥ pracetā amutaḥ sanīyān ||
 yāste viśvāḥ samidhaḥ santyagne yāḥ prthivīyāmbarhiṣi sūrye yāḥ | tāste gacchantvāhutiṁ ghṛtasya devāyate
 yajamānāya śarma ||
 āśāsānah suvīryāṁ rāyaspoṣaṁ svaśviyam | bṛhaspatinā rāyā svagākṛto mahyāṁ yajamānāya tiṣṭha ||3.5.5|| (10
)

11 interior pauses

agne gobhirna ā gahīndo puṣṭyā juṣasva nah | indro dhartā grheṣu nah ||
 savitā yaḥ sahasriyah sa no grheṣu rāraṇat | ā puṣā etvā vasu ||
 dhātā dadātu no rayimīśāno jagataspatiḥ | sa nah pūrṇena vāvanat ||
 tvaṣṭā yo vr̥ṣabho vr̥ṣā sa no grheṣu rāraṇat | sahasrenāyutena ca ||
 yena devā amṛtam dīrghaṁ śravo divyairayanta | rāyaspoṣa tvamasmabhyāṁ gavāṁ kulmīm jīvasa ā yuvasva ||
 agnirgrhapatih somo viśvavaniḥ savitā sumedhāḥ svāhā |
 agne grhapate yaste ghṛtyo bhāgastena saha oja ākramamāṇāya dhehi śraisthyātpatho mā yoṣam mūrdhā
 bhūyāsaṁ svāhā ||2.4.5|| (11)

juṣṭo vāco bhūyāsaṁ juṣṭo vācaspataye devi vāk | yadvāco madhumattasminmā dhāḥ svāhā sarasvatyai ||
 ṛcā stomāṁ samardhaya gāyatrena rathāntaram | bṛhadgāyatratvārtani ||
 yaste drapsa skandati yaste amśurbāhucyuto dhiṣaṇayorupasthāt | adhvaryorvā pari yaste
 pavitrātvāhākṛtamindrāya tam juhomī ||
 yo drapso amśuḥ patitah prthivīyāmparivāpātpuroḍāśatkarambhaḥ | dhānāsomānmanthina indra
 śukrātvāhākṛtamindrāya tam juhomī ||
 yaste drapso madhumāṁ indriyāvāntsāhākṛtaḥ punarapyeti devān | divaḥ prthivīyāḥ
 paryantariksātvāhākṛtamindrāya tam juhomī ||
 adhvaryurvā rtvijāmprathamo yujyate tena stomo yoktavya ityāhurvāggregā agra etvṛjugā devebhyo yaśo mayi
 dadhatī prāṇānpaśuṣu prajāmmayi ca yajamāne cetyāha vācameva tadyajñamukhe yunakti vāstu vā
 etadyajñasya kriyate yadgrahāngṛhītvā bahispavamānaṁ sarpanti parāṇco hi yanti parācībhīḥ stuvate
 vaisṇavyarcā punaretyopa tiṣṭhate yajño vai viṣṇuryajñamevākarviṣṇo tvarī no antamahā śarma yaccha sahantya
 | pra te dhārā madhuścuta utsam duhrate akṣitamityāha yadevāsyā śayānasyopaśuṣyati tadevāsyaitenāpyāyayati
 ||3.1.10|| (11)

āyurdā agne haviṣo juṣāṇo ghṛtapratīko ghṛtayoniredhi | ghṛtampītvā madhu cāru gavyampiteva putramabhi
 rakṣatādimam ||

ā vr̥ṣcyate vā etadyajamāno'gnibhyāṁ yadenayoh śṛtamkṛtyāthānyatrāvabhṛthamavaityāyurdā agne haviṣo
 juṣāṇa ityavabhrthamavaisyāñjuhuyādāhutyavainau śamayati nārtimārcchati yajamāno
 yatkusīdamapratīttamayi yena yamasya balinā carāmi | ihaiva sanniravadaye tadetattadagne anṛṇo bhavāmi |
 viśvalopā viśvadāvasya tvāṣāñjuhomyagdhādeko'utādekaḥ samasanādekaḥ | te nah kṛṇvantu bheṣajāṁ sadāḥ
 saho vareṇyam ||

ayam no nabhasā puraḥ saṁspāno abhi rakṣatu | gṛhāṇāmasamartyai bahavo no gṛhā asan ||
 sa tvaṁ no nabhasaspata ūrjaṁ no dhehi bhadrayā | punarno naṣṭamā kṛdhi punarno rayimā kṛdhi ||
 deva saṁspāna sahasraposasye sa no rāsvāyānīṁ rāyaspoṣam̄ suvīryam̄ saṁvatsarīnāṁ svastim ||
 agnirvāva yama iyam̄ yamī kusīdaṁ vā etadyamasya yajamāna ā datte yadoṣadhībhirvedim̄ stṛṇāti
 yadanupausya prayāyādgrīvabaddhamenamamuṣmīlloke nenīyeranyatkuśidamapratīttamayītyupauṣatīhaiva
 sanyamānī kusīdaṁ niravadāyānṛṇāḥ suvargānī lokameti yadi miśramiva caredañjalinā saktūnpradāvye
 juhuyādeṣa vā agnirvaiśvānaro yatpradāvyaḥ sa evainadgama svadayatyahnāṁ vidhānyāmekāṣṭakāyāmapūpaṁ
 catuhśārvampaktvā prātaretena kakṣamupauṣedyadi dahati puṇyasaṁambhavati yadi na dahati
 pāpasamametena ha sma vā ṛṣayāḥ purā vijñānena dīrghasattramupa yanti yo vā
 upadraṣṭāramupaśrotāramanukhyātāraṁ vidvānyajate samamuṣmīlloka iṣṭāpūrtena gacchate'gnirvā upadraṣṭā
 vāyurupaśrotādityo'nukhyātā tānya evam̄ vidvānyajate samamuṣmīlloka iṣṭāpūrtena gacchate'yam̄ no nabhasā
 pura ityāhagnirvai nabhasā puro'gnimeva tadāhaitanme gopāyeti sa tvaṁ no nabhasaspata ityāha vāyurvai
 nabhasaspatirvāyumeva tadāhaitanme gopāyeti deva saṁspānetyāhāsau vā ādityo devah saṁspāna
 ādityameva tadāhaitanme gopāyeti ||3.3.8|| (11)

vasavastvā dhūpayantu gāyatrena cchandasāṅgirasvadrudrāstvā dhūpayantu traiṣṭubhena
 cchandasāṅgirasvadādityāstvā dhūpayantu jāgatena cchandasāṅgirasvadviśe tvā devā vaiśvānarā
 dhūpayantvānuṣṭubhena cchandasāṅgirasvadindrastvā dhūpayatvaṅgirasvadviṣṇustvā
 dhūpayatvaṅgirasvadvaruṇastvā dhūpayatvaṅgirasvadaditistvā devī viśvadevyāvatīḥ pṛthivyāḥ
 sadhasthe'ṅgirasvatkhanatvavata devānāṁ tvā patnīrdevīrvīsvadevyāvatīḥ pṛthivyāḥ
 sadhasthe'ṅgirasvaddadhatūkhe dhiṣaṇāstvā devīrvīsvadevyāvatīḥ pṛthivyāḥ
 sadhasthe'ṅgirasvadabhīndhatāmukhe gnāstvā devīrvīsvadevyāvatīḥ pṛthivyāḥ
 sadhasthe'ṅgirasvacchrāpalyantūkhe varūtrayo janayastvā devīrvīsvadevyāvatīḥ pṛthivyāḥ
 sadhasthe'ṅgirasvatpacantūkhe |
 mitraitāmukhāmpacaiṣā mā bhedi |
 etāṁ te pari dadāmyabhittai | abhīmāṁ mahinā divammitro babhūva saprathāḥ | uta śravasā pṛthivīm ||
 mitrasya carṣaṇīdhṛtaḥ śravo devasya sānasim | dyumnaṁ citraśravastamam ||
 devastvā savitodvapatu supāṇīḥ svaṅguriḥ | subāhuruta śaktyā ||
 apadyamānā pṛthivyāśā diśa ā pṛṇa | uttiṣṭha bṛhaṭī bhavordhvā tiṣṭha dhruvā tvam ||
 vasavastvācchṛṇdantu gāyatrena cchandasāṅgirasvadrudrāstvācchṛṇdantu traiṣṭubhena
 cchandasāṅgirasvadādityāstvācchṛṇdantu jāgatena cchandasāṅgirasvadviśe tvā devā vaiśvānarā ā
 cchṛṇdantvānuṣṭubhena cchandasāṅgirasvat ||4.1.6|| (11)

dhruvakṣitirdhruvayonirdhruvāsi dhruvāṁ yonimā sīda sādhyā | ukhyasya
 ketumprathamampurastādaśvinādhvaryū sādayatāmiha tvā ||
 sve dakṣe dakṣapiteha sīda devatrā pṛthivī bṛhaṭī rarāṇā | svāsasthā tanuvā sam viśasva pitevaидhi sūnavā
 āsuveśvāśvinādhvaryū sādayatāmiha tvā ||
 kulāyinī vasumatī vayodhā rayiṁ no vardha bahulaṁ suvīram |
 apāmatiṁ durmatimbādhamānā rāyaspoṣe yajñapatimābhajantī suvardhehi yajamānāya poṣamaśvinādhvaryū
 sādayatāmiha tvā ||
 agneḥ purīṣamasi devayānī tāṁ tvā viśve abhi gr̄ṇantu devāḥ | stomapr̄sthā ghṛtavatīha sīda prajāvadasme
 draviṇāyajasvāśvinādhvaryū sādayatāmiha tvā ||
 divo mūrdhāśī pṛthivyā nābhīrviṣṭambhanī diśāmadhipatnī bhuvanānām || ūrmīdrapso apāmasi viśvakarmā ta
 ṣiraśvāśvinādhvaryū sādayatāmiha tvā ||
 sajūrrtubhiḥ sajūrvihābhīḥ sajūrvasubhiḥ sajū rudraiḥ sajūrādityaiḥ sajūrvīvairdevaiḥ sajūrdevaiḥ
 sajūrdevairvayonādhairagnaye tvā vaiśvānarāyāśvinādhvaryū sādayatāmiha tvā || pṛāṇamme pāhyapānamme
 pāhi vyānamme pāhi cakṣurma urvyā vi bhāhi śrotramme ślokayāpaspinvauṣadhi rjīnva dvipātpāhi catuspādava
 divo vṛṣṭimeraya ||4.3.4|| (11)

gāyatrī triṣṭubjagatyanuṣṭuppañkyā saha | bṛhatyuṣṇīḥ kakutsūcībhīḥ śimyantu tvā ||
 dvipadā yā catuṣpadā tripadā yā ca ṣaṭpadā | sacchandā yā ca vicchandāḥ sūcībhīḥ śimyantu tvā ||
 mahānāmnī revatayo viśvā āśāḥ prasūvarīḥ | meghyā vidyuto vācaḥ sūcībhīḥ śimyantu tvā ||
 rajatā hariṇīḥ sīsā yujo yujyante karmabhiḥ | aśvasya vājinastvaci sūcībhīḥ śimyantu tvā ||

nārīste patnayo loma vi cinvantu manīṣayā | devānāmpatnīrdiśah sūcībhiḥ śimyantu tvā ||
kuvidaṅga yavamanto yavarṇ cid�athā dāntyanupūrvam̄ viyūya | ihehaiśāṁ kṛṇuta bhojanāni ye barhiśo
namovṛktim̄ na jagmuḥ ||5.2.11|| (11)

kastvā chyati kastvā vi śāsti kaste gātrāṇi śimyati | ka u te śamitā kaviḥ ||
ṛtavasta ṛtudhā paruḥ śamitāro vi śāsatu | saṁvatsarasya dhāyasā śimībhiḥ śimyantu tvā ||
daivyā adhvaryavastvā chyantu vi ca śāsatu | gātrāṇi parvaśaste śimāḥ kṛṇvantu śimyantah ||
ardhamāsāḥ parūm̄si te māsāśhyantu śimyantah | ahorātrāṇi maruto viliṣṭam̄ sūdayantu te ||
prthivī te'ntarikṣeṇa vāyuśchidrambhīṣajyatu | dyauste nakṣatraliḥ saha rūpaṇi kṛṇotu sādhuyā ||
śām te parebhyo gātrebhyah śamastvavarebhyah | śamasthabhyo majjabhyah śamu te tanuve bhuvat ||5.2.12|| (11)

kim̄ svidāśītpūrvacittih kim̄ svidāśīdbṛhadvayaḥ | kim̄ svidāśītpiśāṅgilā kim̄ svidāśītpilippilā ||
dyaurāśītpūrvacittiraśva āśīdbṛhadvayaḥ | rātrirāśītpiśāṅgilāvirāśītpilippilā ||
kah̄ svidekākī carati ka u svijjāyate punaḥ | kim̄ sviddhimasya bheṣajām̄ kim̄ svidāvapanammahat ||
sūrya ekākī carati candramā jāyate punaḥ | agnirhimasya bheṣajambhūmirāvapanammahat ||
prcchāmī tvā paramantampṛthivyāḥ prcchāmī tvā bhuvanasya nābhim | prcchāmī tvā vṛṣṇo aśvasya retaḥ
prcchāmī vācaḥ paramam̄ vyoma ||
vedimāhuḥ paramantampṛthivyā yajñamāhurbhuvanasya nābhim | somamāhurvṛṣṇo aśvasya reto brahmaiva
vācaḥ paramam̄ vyoma ||7.4.18|| (11)

12 interior pauses

dhātā rātiḥ savitedam̄ juṣantāmpra{jā}patirnidhipatirno agniḥ | tvaṣṭā viṣṇuḥ prajayā saṁrarāṇo yajamānāya
draviṇāṁ dadhātu ||
samindraṇo manasā neśi gobhiḥ saṁ sūribhirmaghavantsaṁ svastyā | sambrahmaṇā devakṛtaṁ yadasti saṁ
devānāṁ sumatyā yajñiyānām̄ ||
saṁ varcasā payasā saṁ tanūbhiringanmahi manasā saṁśivena | tvaṣṭā no atra varivah kṛṇotvanu mārṣṭu tanuvo
yadviliṣṭam̄ ||
yadadya tvā prayati yajñe asminnagne hotāramavṛṇīmahīha | ḥdhagayāḍṛdhagutāśamiṣṭhāḥ prajānanya jñamupa
yāhi vidvān̄ ||
svagā vo devāḥ sadanamakarma ya ājagma savanedam̄ juṣāṇāḥ | jakṣivāṁsaḥ papivāṁsaśca viśve'sme dhatta
vasavo vasūni ||
yānāvaha uśato deva devāntānpreraya sve agne sadhasthe | vahamānā bharamāṇā havīṁsi vasum̄ gharmam̄
divamā tiṣṭhatānu ||
yajñā yajñāṁ gaccha yajñapatim̄ gaccha svāṁ yoniṁ gaccha svāhaiṣa te yajño yajñapate sahasūktavākah
suvīrah svāhā devā gātuvido gātum̄ vittvā gātumita manasaspata imāṁ no deva deveṣu yajñāṁ svāhā vāci
svāhā vāte dhāḥ ||1.4.44|| (12)

sūryo devo diviṣadbhyo dhātā kṣatrāya vāyuḥ prajābhyah | bṛhaspatistvā prajāpataye jyotiṣmatīṁ juhotu ||
yasyāste harito garbho'tho yonirhiranyayī | aṅgānyahrutā yasyai tāṁ devaīḥ samajīgamam̄ ||
ā vartana vartaya ni nivartana vartayendra nardabuda | bhūmyāścasrasrah pradiśastābhīrā vartayā punaḥ ||
vi te bhinadmi takarīm̄ vi yoniṁ vi gavīnyau | vi mātarām̄ ca putraṁ ca vi garbham̄ ca jarāyu ca | bahiste astu
bāliti | urudrapso viśvarūpa induḥ pavamāno dhīra ānañja garbham̄ ||
ekapadī dvipadī tripadī catuṣpadī pañcapadī ṣaṭpadī saptapañcātīpādī bhuvanānu prathatāṁ svāhā | mahī¹
dyauḥ pṛthivī ca na imāṁ yajñammimikṣatām̄ | pipṛtām̄ no bharīmabhiḥ ||3.3.10|| (12)

sahasrāṇi sahasraśo ye rudrā adhi bhūmyām̄ | teṣāṁ sahasrayojane'va dhanvāni tanmasi ||
asminmahatyaṇave'ntarikṣe bhavā adhi |
nīlagrīvāḥ śitikanṭhāḥ śarvā adhaḥ kṣamācarāḥ ||
nīlagrīvāḥ śitikanṭhā divaṁ rudrā upaśritāḥ |
ye vṛkṣeṣu saspiñjarā nīlagrīvā vilohitāḥ |
ye bhūtānāmadhipatayo viśikhāsaḥ kapardinah |

ye anneṣu vividhyanti pātreṣu pibato janān |
 ye pathāmpathirakṣaya ailabṛdā yavyudhaḥ |
 ye tīrthāni pracaranti śrāvanto niṣaṅginah |
 ya etāvantaśca bhūyāṁsaśca diśo rudrā vitasthire | teṣāṁ sahasrayojane'va dhanvāni tanmasi ||
 namo rudrebhyo ye pr̄thivyāṁ ye'ntarikṣe ye divi yeṣāmannaṁ vāto varṣamiṣavastebhyo daśa prācīrdaśa
 dakṣinā daśa pratīcīrdaśodīcīrdaśordhvāstebhyo namaste no mr̄dayantu te yaṁ dviṣmo yaśca no dveṣṭi tam vo
 jambhe dadhāmi ||4.5.11|| (12)

13 interior pauses

ye devā yajñahano yajñamuṣah p̄thivyāmadhyāsate | agnirmā tebhyo rakṣatu gacchema sukṛto vayam ||
 āgaṇma mitrāvaraṇā vareṇyā rātrīnāmbhāgo yuvayoryo asti | nākāṁ gr̄hṇānāḥ sukrtasya loke ṛtīye pr̄ṣṭhe adhi
 rocane divaḥ ||
 ye devā yajñahano yajñamuṣo'ntarikṣe'dhyāsate | vāyurmā tebhyo rakṣatu gacchema sukṛto vayam ||
 yāste rātrīḥ savitardevayānīrantarā dyāvāpr̄thivī viyanti | gr̄haiśca sarvaiḥ prajayānvagre suvo ruhāṇāstaratā
 rajāṁsi ||
 ye devā yajñahano yajñamuṣo divyadhyāsate | sūryo mā tebhyo rakṣatu gacchema sukṛto vayam ||
 yenendrāya samabharah payāṁsyuttamena haviṣā jātavedaḥ | tenāgne tvamuta vardhayemaṁ sajātānāṁ
 śraishṭhya ā dhehyenam ||
 yajñahano vai devā yajñamuṣah santi ta eṣu lokeśvāsata ādadānā vimathnānā yo dadāti yo yajate tasya | ye devā
 yajñahanaḥ p̄thivyāmadhyāsate ye antarikṣe ye divītyāhemāneva lokāṁstīrtvā sagṛhāḥ sapaśūḥ suvargam
 lokametyapa vai somenejānāddevatāśca yajñaśca kr̄mantyāgneyampāñcakapālamudavasānīyaṁ nirvapedagnih
 sarvā devatāḥ pāñkto yajño devatāścaiva yajñānā cāva rundhhe gāyatro vā agnirgāyatracchandāstām chandasā
 vyādhayati yatpañcakapālām karotyāṣṭākapālaḥ kāryo'stākṣarā gāyatris gāyatris'gnirgāyatracchandāḥ
 svenaivainām chandasā samardhayati pañktiyau yājyānuvākye bhavataḥ pāñkto yajñastenaiva yajñānnaiti
 ||3.5.4|| (13)

14 interior pauses

vājasyemamprasavaḥ suṣuve agre somaṁ rājānamoṣadhīṣvapsu | tā asmabhyamadhumatīrbhavantu vayaṁ
 rāṣṭre jāgriyāma purohitāḥ ||
 vājasyedamprasava ā babhūvemā ca viśvā bhuvanāni sarvataḥ | sa virājamparyeti prajānanprajampuṣṭim
 vardhayamāno asme ||
 vājasyemāmprasavaḥ śīriye divamimā ca viśvā bhuvanāni samrāṭ | aditsantām dāpayatu prajānanrayim ca naḥ
 sarvavīrāṁ ni yacchatu ||
 agne accā vadeha naḥ prati naḥ sumanā bhava | pra ḥo yaccha bhuvaspate dhanadā asi nastvam ||
 pra ḥo yacchatvaryamā pra bhagaḥ pra bṛhaspatiḥ | pra devāḥ prota sūnṛtā pra vāgdevī dadātu naḥ ||
 aryamanāmbṛhaspatimindraṁ dānāya codaya | vācarāṁ viṣṇuṁ sarasvatīṁ savitāraṁ ca vājinam ||
 somaṁ rājānarāṇi varuṇamagnimāṇvārabhāmahe | ādityānviṣṇuṁ sūryambrahmāṇari ca bṛhaspatim ||
 devasya tvā savituḥ prasave'śvinorbāhubhyāmpūṣṇo hastābhyaṁ sarasvatyai vāco yanturyantreṇāgnestvā
 sāmrājyenābhi śiñcāmīndrasya bṛhaspatestvā sāmrājyenābhi śiñcāmi ||1.7.10|| (14)

15 interior pauses

devasyāhaṁ savituḥ prasave bṛhaspatinā vājajitā vājam jeṣam
 devasyāhaṁ savituḥ prasave bṛhaspatinā vājajitā varṣiṣṭham nākāṁ ruheyamindrāya vācam vadatendram vājam
 jāpayatendro vājamajayit ||
 aśvājani vājini vājeṣu vājīnīvātyāśvāntsamsatsu vājaya ||
 arvāsi saptirasi vājyasi vājino vājaṁ dhāvata marutāmpurasave jayata vi yojanā mimīdhvamadhvana skabhñīta
 kāṣṭhāṁ gacchata vājevāje'vata vājino no dhaneṣu vīprā amṛtā ṣtajñāḥ || asya madhvah pibata mādayadhvam
 trptā yāta pathibhirdevayānaiḥ ||
 te no arvanto havanaśruto havam vīṣe śrīvāntu vājinah ||

mitadravah sahasrasā medhasatā sanisyavaḥ | maho ye rantaṁ samitheṣu jabhire śam no bhavantu vājino
 haveṣu ||
 devatātā mitadravah svarkāḥ | jambhayanto'hiṁ vrkaṁ raksāṁsi sanemyasmadyuyavannamīvāḥ ||
 eṣa sya vājī kṣipāṇīṁ turaṇyati grīvāyāmbaddho apikakṣa āsanī | kratum dadhikrā anu
 saṁtavītvatpathāmaṅkāñṣyanvāpanīphaṇat ||
 uta smāsyā dravatasturanyataḥ parṇam na veranu vāti pragardhinaḥ | śyenasyeva dhrajato aṅkasampari
 dadhikrāvpaḥ sahorjā taritrataḥ ||
 ā mā vājasya prasavo jagamyādā dyāvāprthivī viśvaśambhū | ā mā gantāmpitarā mātarā cāmā somo amṛtatvāya
 gamyāt ||
 vājino vājajito vājam sariṣyanto vājam jesyanto bṛhaspaterbhāgamava jighrata vājino vājajito vājam sasṛvāṁso
 vājam jigivāṁso bṛhaspaterbhāge ni mr̄ddhvamiyāṁ vāḥ sā satyā samdhābhūdyāmindrena
 samadhaddhvamajījipata vanaspataya indraṁ vājaṁ vi macyadhwam ||1.7.8|| (15)

somāya pitṛmate puroḍāśam ṣaṭkapālam nirvapati pitṛbhyo barhiṣadbhyo dhānāḥ
 pitṛbhyo'gniśvättebhyo'bhiṇvānyāyi dugdhe manthametatte tata ye ca tvāmanvetatte pitāmaha prapitāmaha ye
 ca tvāmanvatra pitaro yathābhāgammandadhvam susamdrśaṁ tvā vayammaghavanmandiṣīmahi | pra
 nūnampūrṇavandhuraḥ stuto yāsi vaśāṁ anu | yojā nvindra te harī ||
 akṣannamīmadanta hyava priyā adhūṣata | astoṣata svabhānavo viprā navīṣṭayā matī || yojā nvindra te harī ||
 akṣanpitara'mīmadanta pitaro'tītṛpanta pitaro'mīmrjanta pitaraḥ ||
 pareta pitaraḥ somyā gambhīraiḥ pathibhiḥ pūrvyaiḥ | athā pitṛntsuvidatrāṁ apīta yamena ye
 sadhamādammadanti ||
 mano nvā huvāmahe nārāśaṁsenā stomena pitṛṇāṁ ca manmabhiḥ |
 ā na etu manāḥ punaḥ kratve dakṣāya jīvase | jyokca sūryaṁ drṣe ||
 punarnaḥ pitaro mano dadātu daivyo janāḥ | jīvam vrātam sacemahi ||
 yadantarikṣamprthivīmuta dyāṁ yanmātarampitaram vā jihīṁsimā | agnirmā tasmādenaso gārhapatyah pra
 muñcatu duritā yāni cakrma karotu māmanenasam ||1.8.5|| (15)

devā vasavayā agne soma sūrya | devāḥ śarmanyā mitrāvaraṇāryaman | devāḥ sapītayo 'pāṁ napādāśuheman |
 udno datto'dadhimbhinta divāḥ parjanyādantarikṣatpṛthivyāstato no vrṣṭyāvata | divā cittamah kṛṇvanti
 parjanyenodavāhena | pṛthivīm yadvyundanti ||
 ā yaṁ naraḥ sudānava dadāsuṣe divāḥ kośamacucyavuḥ | vi parjanyāḥ srjanti rodasī anu dhanvanā yanti
 vrṣṭayah ||
 udīrayathā marutaḥ samudrato yūyam vrṣṭim varsayathā purīṣinah | na vo dasrā upa dasyanti dhenavah śubham
 yātāmanu rathā avṛtsata ||
 srjā vrṣṭim diva ādbhiḥ samudramprna | abjā asi prathamajā balamasi samudriyam || unnambhaya
 pṛthivīmbhindddhīdam divyam nabhaḥ | udno divyasya no dehīśāno vi srjā dṛtim ||
 ye devā divibhāgā ye'ntarikṣabhbāgā ye pṛthivibhāgāḥ | ta imāṁ yajñamavantu ta idam kṣetramā viśantu ta idam
 kṣetramanu vi viśantu ||2.4.8|| (15)

arvānyajñāḥ samī krāmatvamuṣmādadhi māmabhi | ṛṣīnāṁ yaḥ purohitāḥ || nirdevam nirvīram kṛtvā viṣkandham tasminhīyatāṁ yo'smāndveṣṭi | śarīraṁ yajñaśamalaṁ kusīdaṁ tasmintsīdatu yo'smāndveṣṭi || yajña yajñasya yattejastena samī krāma māmabhi | brāhmaṇānṛtvijo devānyajñasya tapasā te savāhamā huve || iṣṭena pakvamupa te huve savāham | samī te vṛñje sukṛtam samprajāmpaśūn ||
praiṣāntsāmidhenīrāghārāvajyabhāgāvāśrutampratyāśrutamā śrīnāmi te | prayājānūyājāntsviṣṭakṛtāmīdāmāśiṣā ā vṛñje suvaḥ || agninendreṇa somena sarasvatyā viṣṇunā devatābhīḥ | yājyānuvākyābhyaṁupa te huve savāham yajñamā dade te vaṣṭakṛtam || stutamā śastrampratigaram grahamīdāmāśiṣā ā vṛñje suvaḥ | patnīsaṁyājānupa te huve savāham samiṣṭayjurā dade tava || paśūntsutampurodāśāntsvanānyota yajñam | devāntsendrānupa te huve savāhamagnimukhāntsomavato ye ca viṣve ||7.3.11|| (15)

16 interior pauses

bhakṣehi mā viśa dīrghāyutvāya śantanutvāya rāyaspoṣāya varcase suprajāstvāyehi vaso purovaso priyo me hrdo'syaśvinostvā bāhubhyāṁ saghyāsaṁ nṛcaksasam tvā deva soma sucaksā ava khyeṣam mandrābhībhūtih

keturyajñānāṁ vāgjuṣāṇā somasya tṛpyatu mandrā svarvācyaditiranāhataśīrṣṇī vāgjuṣāṇā somasya tṛpyatvehi
 vaśvacarṣaṇe śambhūrmayobhūḥ svasti mā harivarṇa pra cara kratve dakṣaya rāyaspōṣaya suvīratāyai mā mā
 rājanvi bībhīṣo mā me hārdi tviṣā vadhiḥ | vṛṣane śuṣmāyāyuṣe varcase ||
 vasumadgaṇasya soma deva te matividāḥ pṛataḥsavanasya gāyatracchanda sa indrapītasya narāśaṁsapītasya
 pitṛpītasya madhumata upahūtasyopahūto bhakṣayāmī rudravadgaṇasya soma deva te matividō
 mādhyandinasya savanasya triṣṭupchandasa indrapītasya narāśaṁsapītasya pitṛpītasya madhumata
 upahūtasyopahūto bhakṣayāmīadyavagdaṇasya soma deva te matividastrītyasya savanasya jagatīcchandasa
 indrapītasya narāśaṁsapītasya pitṛpītasya madhumata upahūtasyopahūto bhakṣayāmī ||
 ā pyāyasva sametu te viśvataḥ soma vṛṣṇiyam | bhavā vājasya saṅgathe ||
 hinva me gātrā harivo gaṇānme mā vi tīrṣṭaḥ | śivo me saptarśinupa tiṣṭhasva mā mevānnābhimatī gāḥ ||
 apāma somamamṛtā abhūmādarśma jyotiravidāma devān |
 kimasmānkr̄navadarātih kīmu dhūrtiramṛta martyasya ||
 yanma ātmano mindābhūdagnistatpunarāhārjātavedā vicarṣaṇih |
 punaragniścakṣuradātpunarindro bṛhaspatiḥ |
 punarme aśvinā yuvam cakṣurā dhattamakṣyoḥ ||
 iṣṭayajuṣaste deva soma stutastomasya śastokthasya harivata indrapītasya madhumata upahūtasyopahūto
 bhakṣayāmī ||
 āpūryāḥ sthā mā pūrayata prajayā ca dhanena ca ||
 etatte tata ye ca tvāmanvetatte pītāmaha prapītāmaha ye ca tvāmanvatra pitaro yathābhāgam mandadhvam
 namo vaḥ pitaro rasāya namo vaḥ pitaraḥ śuṣmāya namo vaḥ pitaro jīvāya namo vaḥ pitaraḥ svadhāyai namo
 vaḥ pitaro manyave namo vaḥ pitaro ghorāya pitaro namo vo ya etasmiṁlloke stha yuṣmāṁste'nu ye'smiṁlloke
 māṁ te'nu ya etasmiṁlloke stha yūyāṁ teṣāṁ vasiṣṭhā bhūyāsta ye'smiṁlloke'ham teṣāṁ vasiṣṭho bhūyāsaṁ
 prajāpate na tvadetānyanyo viśvā jātāni pari tā babhūva || yatkāmāste juhumastanno astu vayam syāma patayo
 rayīnām ||
 devakṛtasyainaso'vayajanamasi manuṣyakṛtasyainaso'vayajanamasi pītṛkṛtasyainaso'vayajanamasyapsu
 dhautasya soma deva te nrbhiḥ sutasyeṣṭayauṣaḥ stutastomasya śastokthasya yo bhakṣo aśvasaniryo
 gosanistasya te pitṛbhirbhakṣānkr̄tasyopahūtasyopahūto bhakṣayāmī ||3.2.5|| (16)

vājo naḥ sapta pradiśāścasro vā parāvataḥ | vājo no viśvairdevairdhanasātāvihāvatu ||
 viśve adya maruto viśva ūtī viśve bhavantvagnayaḥ samiddhāḥ | viśve no devā avasāgamantu viśvamastu
 draviṇām vājo asme ||
 vājasya prasavam devā rathairyātā hiraṇyayaiḥ | agnirindro bṛhaspatirmarutaḥ somapītaye ||
 vājevāje'vata vājino no dhaneṣu viprā amṛtā ṛtajñāḥ | asya madhvah pibata mādayadhvam trptā yāta
 pathibhirdevayānaiḥ ||
 vājāḥ purastāduta madhyato no vājo devāṁ ṛtubhiḥ kalpayāti | vājasya hi prasavo nannamīti viśvā āśā
 vājapatirbhavyeyam ||
 payaḥ pṛthivyāmpaya oṣadhiṣu payo divyantarikṣe payo dhām | payasvatīḥ pradiśaḥ santu mahyam ||
 sammā srjāmī payasā ghṛtena sammā srjāmyapa oṣadhiṣbhiḥ | so'ham vājāṁ saneyamagne ||
 naktoṣāsā samanasā virūpe dhāpayete śiṣṭumekam samīcī | dyāvā kṣāmā rukmo antarvi bhāti devā agnim
 dhārayandravīṇodāḥ ||
 samudro'si nabhasvānārdradānuḥ śambhūrmayobhūrabhi mā vāhi svāhā māruto'si marutām gāṇaḥ
 śambhūrmayobhūrabhi mā vāhi svāhāvayurasi duvasvāñchambhūrmayobhūrabhi mā vāhi svāhā ||4.7.12|| (16)

17 interior pauses

ākūtimagnimprayujaṁ svāhā mano medhāmagnimprayujaṁ svāhā cittam vijñātamagnimprayujaṁ svāhā vāco
 vidhṛtimagnimprayujaṁ svāhā prajāpataye manave svāhāgnaye vaiśvānarāya svāhā viśve devasya neturmarto
 vṛṇīta sakhyam viśve rāya iṣudhyasi dyumnam vṛṇīta puṣyase svāhā mā su bhītthā mā su riṣo dṛṁhasva
 vīḍayasya su | amba dhrṣṇu vīrayasvāgniścedāṁ kariṣyathāḥ ||
 dṛṁhasva devi pṛthivi svastaya āsurī māyā svadhyā kṛtāsi | juṣṭāṁ devānāmidamastu havyamariṣṭā tvamudihi
 yajñe asmin ||
 mitraitāmukhāṁ tapaiṣā mā bhedi |
 etām te pari dadāmyabhittyi |

drvannaḥ sarpīrāsutiḥ pratno hotā vareṇyah | sahasasputro adbhuṭah ||
 parasyā adhi sarīvato'varāṁ abhyā tara | yatrāhamasmi tāṁ ava ||
 paramasyāḥ parāvato rohidaśva ihā gahi | purīṣyāḥ purupriyo'gne tvāṁ tarā mṛḍhaḥ ||
 sīda tvammāturasyā upasthe viśvānyagne vayunāni vidvān | maināmarciṣā mā tapasābhi śūsuco'ntarasyāṁ
 śukrajyotirvi bhāḥi ||
 antaragne rucā tvamukhāyai sadane sve | tasyāstvāṁ harasā tapañjātavedaḥ śivo bhava ||
 śivo bhūtvā mahyamagne'tho sīda śivastvam | śivāḥ kṛtvā diśah sarvāḥ svām yonimihāsadaḥ ||4.1.9|| (17)

abhyasthādvīśvāḥ pṛtanā arāṭīstadagnirāha tadu soma āha | bṛhaspatiḥ savitā tanma āha puṣā mādhātsukṛtasya
 loke ||
 yadakrandah prathamāna jāyamāna udyantsamudrāduta vā purīṣat | śyenasya pakṣā hariṇasya bāhū upastutam
 janima tatte arvan ||
 apāmṛṣṭhamasi yoniragineḥ samudramabhitah pinvamānam | vardhamānamammaha ā ca puṣkarari divo mātrayā
 varīṇā prathasva ||
 brahma jajñānamprathamampurastādvī sīmataḥ suruco vena āvah | sa budhniyā upamā asya viṣṭhāḥ sataśca
 yonimasataśca vivah ||
 hiranyagarbhaḥ samavartatāgre bhūtasya jātaḥ patireka āsīt | sa dādhāra pṛthivīm dyāmutemāṁ kasmai devāya
 haviṣā vidhema ||
 drapsaścaskanda pṛthivīmanu dyāmimāṁ ca yonimanu yaśca pūrvah | trītyāṁ yonimanu saṁcarantāṁ drapsaṁ
 juhomyanu sapta hotrāḥ ||
 namo astu sarpebhyo ye ke ca pṛthivīmanu | ye antarikṣe ye divi tebhyaḥ sarpebhyo namaḥ ||
 ye'do rocane divo ye vā sūryasya raśmiṣu | yeśāmapsu sadaḥ kṛtam tebhyaḥ sarpebhyo namaḥ ||
 yā iśavo yātudhānānāṁ ye vā vanaspatiṁranu | ye vāvateṣu śerate tebhyaḥ sarpebhyo namaḥ ||4.2.8|| (17)

tvāmagne vṛṣabham cekitānampunaryuvānam janayannupāgām | asthūri ḥo gārhapatyāni santu tigmena no
 brahmaṇā saṁ śīśādhi ||
 paśavo vā ete yadiṣṭakāścītyāṁcityāṁṛṣabhamupa dadhāti mithunamevāsyā tadyajñe karoti prajananāya
 tasmādyūtheyūtha ṣabhaḥ ||
 saṁvatsarasya pratimāṁ yām tvā rātryupāsate | prajāṁ suvīrāṁ kṛtvā viśvamāyurvyāśnavat ||
 prājāpatyāmetāmupa dadhātīyaṁ vāvaiṣaikāṣṭakā yadevaikāṣṭakāyāmannaṁ kriyate tadevaitayāva rundha eṣā
 vai prajāpateḥ kāmadughā tayaiva yajamāno'muṣmiṁlloke'gnīṁ duhe yena devā jyotiṣordhvā udāyanyenādityā
 vasavo yena rudrāḥ | yenāngiraso mahimānamānaśustenaitu yajamānaḥ svasti ||
 suvargāya vā eṣa lokāya cīyate yadagniryena devā jyotiṣordhvā udāyannityukhyāṁ samindha iṣṭakā evaitā upa
 dhatte vānaspatyāḥ suvargasya lokasya samaśtyai śatāyudhāya śatavīryāya śatotaye'bhimātiśāhe | śatāṁ yo naḥ
 śarado ajītānistro neṣadati duriṣṭatāni viśvā ||
 ye catvāraḥ pathayo devayānā antarā dyāvāpṛthivī viyanti | teṣāṁ yo ajyānimajītimāvahāttasmai no devāḥ pari
 datteha sarve ||
 grīsmo hemanta uta no vasantāḥ śaradvarṣāḥ suvitāṁ no astu | teṣāṁṛtūnāṁ śataśāradānāṁ nivāta eṣāmabhaye
 syāma ||
 iduvaṭsarāya parivatsarāya saṁvatsarāya kṛṇutā bṛhannamaḥ | teṣāṁ vayaṁ sumatau yajñiyānāṁ jyogajītā
 ahatāḥ syāma ||
 bhadrānnāḥ śreyah samanaiṣṭa devāstvayāvasena samaśīmahi tvā | sa no mayobhūḥ pito ā viśasva śām tokāya
 tanuve syonāḥ ||
 ajyānīretā upa dadhātyetā vai devatā aparājītāstā eva pra viśati naiva jīyate brahmavādino vadanti
 yadardhamāsā māsā itavaḥ saṁvatsara oṣadhiḥ pacantyatha kasmādanyābhyo devatābhya āgrayanām nirupyata
 ityetā hi taddevatā udajayanyadṛtubhyo nirvapeddevatābhyaḥ samadaṁ dadhyādāgrayaṇām nirupyaitā
 āhūtīrjuhotyārdhamāsāneva māsānṛtūntsarāvatsaramprīṇāti na devatābhyaḥ samadaṁ dadhāti bhadrānnāḥ
 śreyah samanaiṣṭa devā ityāha hutādyāya yajamānasyāparābhāvāya ||5.7.2|| (17)

18 interior pauses

yuñjānah prathamammanastatvāya savitā dhiyah | agnīm jyotirnicāyya pṛthivyā adhyābharat ||

yuktvāya manasā devāntsuvaryato dhiyā divam | bṛhajjyotiḥ kariṣyataḥ savitā pra suvāti tān || yuktena manasā
 vayaṁ devasya savituḥ save | suvargeyāya śaktyai ||
 yuñjate mana uta yuñjate dhiyo viprā viprasya bṛhato vipaścitaḥ | vi hotrā dadhe vayunāvideka inmahī devasya
 savituḥ pariṣṭutih ||
 yuje vāmbrahma pūryaṁ namobhirvi ślokā yanti pathyeva sūrāḥ | śrṇvanti viśve amṛtasya putrā ā ye dhāmāni
 divyāni tasthuḥ ||
 yasya prayāṇamavanya idyayurdevā devasya mahimānamarcataḥ | yaḥ pārthivāni vimame sa etaśo rajāṁsi
 devaḥ savitā mahitvanā ||
 deva savitāḥ pra suva yajñampra suva yajñapatimbhagāya divyo gandharvah | ketapūḥ ketaṁ nah punātu
 vācaspatirvācamadya svadāti nah ||
 imam no deva savitaryajñampra suva devāyuvam̄ sakhibidaṁ satrajitaṁ dhanajitaṁ suvarjitam ||
 ṛcā stomaṁ samardhaya gāyatrena rathāṁtaram | bṛhadgāyatrvartani ||
 devasya tvā savituḥ prasave'śvinorbāhubhyāmpuṣṇo hastābhyaṁ gāyatrena cchandasā dade'ngirasvadabhrirasi
 nārirasi pṛthivyāḥ sadhasthādagnimpurīṣyamaṅgirasvadā bhara traiṣtubhena tvā chandasā
 dade'ngirasvadbabhrirasi nārirasi tvayā vayaṁ sadhasta āgnīṁ śakema khanitumpurīṣyam jāgatena tvā
 chandasā dade 'ngirasvaddhasta ādhāya savitā bibhradabhrīṁ hiranyayīm | tayā jyotirajasramidagnīṁ khātvī na
 ā bharānuṣṭubhena tvā chandasā dade'ngirasvat ||4.1.1|| (18)

19 interior pauses

pra so agne tavotibhiḥ suvīrābhistarati vājakarmabhiḥ | yasya tvaṁ sakhyamāvitha ||
 pra hotre pūryyaṁ vaco'gnaye bharatā bṛhat | vipāṁ jyotīṁsi bibhrate na vedhase ||
 agne trī te vājinā trī ṣadhasthā tisraste jihvā ṣtajāta pūrvīḥ | tisra u te tanuvo devavātāstābhiraṇah pāhi giro
 aprayucchan ||
 saṁ vāṁ karmaṇā samiṣā hinomīndrāviṣṇū apasaspāre asya | juṣethāṁ yajñam draviṇam ca dhattamariṣṭairnaḥ
 pathibhiḥ pārayantā ||
 ubhā jigyathurna parā jayethe na parā jigye kataraścanainoḥ | indraśca viṣṇo yadapasprḍhethāṁ tredhā
 sahasram vi tadairayethāṁ ||
 triṇyāyūṁsi tava jātavedastisra ājānīruṣasaste agne | tābhirdevānāmavo yakṣi vidvānathā bhava yajamānāya
 śam yoh ||
 agnistrīni tridhātūnyā kṣeti vidathā kaviḥ | sa trīṁrekādaśāṁ iha | yakṣacca piprayacca no vipro dūtaḥ
 pariṣṭrah | nabhantāmanyake same ||
 īndrāviṣṇū dṛiṁhitāḥ śambarasya nava puro navatiṁ ca śnathiṣṭam | śatam varcinaḥ sahasraṁ ca sākam̄ hatho
 apratyasurasya vīrān ||
 uta mātā mahiṣamanvavenadamī tvā jahati putra devāḥ | athābravīdvītramindro haniṣyantsakhe viṣṇo vitaram vi
 kramasva ||3.2.11|| (19)

samāstvāgna ṣtavo vardhayantu saṁvatsarā ṣtayo yāni satyā | sam divyena dīdihi rocanena viśvā ā bhāhi
 pradiṣah pṛthivyāḥ ||
 saṁ cedhyasvāgne pra ca bodhayainamucca tiṣṭha mahate saubhagāya | mā ca riṣadupasattā te agne
 brahmānaste yaśasah santu mānye ||
 tvāmagne vṛṇate brāhmaṇā ime śivo agne saṁ varane bhavā nah | sapatnahā no abhimātijicca sve gaye
 jāgrhyaprayucchan ||
 ihavīgna adhi dhārayā rayimmā tvā ni kranpūrvacito nikāriṇah | kṣatramagne suyamamastu tubhyamupasattā
 vardhatāṁ te aniṣṭrah ||
 kṣatreṇāgne svāyuh saṁ rabhasva mitreṇāgne mitradheye yatasva | sajātānāmmadhyamasthā edhi rājñāmagne
 vihavyo dīdihiha ||
 ati niho ati sridho'tyacittimatyarātimagne | viśvā hyagne duritā sahasvāthāsmabhyam̄ sahavīrāṁ rayim dāḥ ||
 anādhrṣyo jātavedā anīṣṭto virādagne kṣatrabhrddīdihīha | viśvā āśāḥ pramuñcanmānuṣīrbhiyah śivābhīradya
 pari pāhi no vṛdhē ||
 bṛhaspate savitarbodhayainaṁ samśitam citsaṁtarāṁ saṁ śiśādhi | vardhayainammahate saubhagāya viśva
 enamanu madantu devāḥ ||

amutrabhūyādadha yadyamasya bṛhaspate abhiśasteramuñcaḥ | pratyauhatāmaśvinā
 mṛtyumasmāddevānāmagne bhiṣajā śacībhīḥ ||
 udvayaṁ tamasaspari paśyanto jyotiruttaram | devaṁ devatrā sūryamaganma jyotiruttamam ||4.1.7|| (19)

mamāgne varco vihaveśvastu vayaṁ tvendhānāstanuvampuṣema | mahyam
 namantāmpradiśaścasrastvayādhyakṣeṇa prtanā jayema ||
 mama devā vihave santu sarva indrāvanto maruto viṣṇuragnih | mamāntarikṣamuru gopamastu mahyam vātaḥ
 pavatāṁ kāme asmin ||
 mayi devā dravīṇamā yajantāmmayyāśīrastu mayi devahūtiḥ | daivyā hotārā vaniṣanta pūrveriṣṭāḥ syāma
 tanuvā suvīrāḥ ||
 mahyam yajantu mama yāni havyākūtiḥ satyā manaso me astu | eno mā ni gām katamacanāham viśve devāso
 adhi vocatā me ||
 devīḥ ṣaḍurvīruru ṇaḥ kṛṇota viśve devāsa iha vīrayadhvam | mā hāsmahi prajayā mā tanūbhirmā radhāma
 dvīṣate soma rājan ||
 agnirmanyumpratinudanpurastādabdhō gopāḥ pari pāhi nastvam | pratyāñco yantu nigutāḥ punaste'maiśāṁ
 cittamprabudhā vi neśat ||
 dhātā dhātṛṇāmbhuvanasya yaspatirdevaṁ savitāramabhimatiṣāham | imāṁ yajñamaśvinobhā bṛhaspatirdevāḥ
 pāntu yajamānam nyarthāt ||
 uruvyacā no mahiṣāḥ śarma yaṁsadasminhave puruhūtaḥ purukṣu | sa naḥ prajāyai haryaśva mr̄dayendra mā no
 rīriṣo mā parā dāḥ ||
 ye naḥ sapatnā apa te bhavantvindrāgnibhyāmava bādhāmahe tān | vasavo rudrā ādityā uparisprśammogram
 cettāramadhirājamakran ||
 arvāñcamindramamuto havāmahe yo gojiddhanajidaśvajidyaḥ | imāṁ no yajñamāṁ vihave juśasvāsyā kurmo
 harivo medināṁ tvā ||4.7.14|| (19)

yadākūtātsamasusroddhṛdo vā manaso vā sambhṛtam cakṣuṣo vā | tamanu prehi sukṛtasya lokaṁ yatrarsayah
 prathamajā ye purāṇāḥ ||
 etāṁ sadhastha pari te dadāmi yamāvahācchevadhim jātavedāḥ | anvāgantā yajñapatirvo atra tam sma jānīta
 parame vyoman ||
 jānītādenamparame vyomandevāḥ sadhasthā vida rūpamasya | yadāgacchātpathibhirdevayānairiṣṭāpūrte
 kṛṇutādāvirasmai ||
 sampra cyavadhvamanu sampra yātāgne patho devayānānkrṇudhvam | asminsadhisthe adhyuttarasminviśve
 devā yajamānaśca sīdata ||
 prastareṇa paridhinā srucā vedyā ca barhiṣā | ṛcemāṁ yajñam no vaha suvardeveṣu gantave ||
 yadiṣṭamyatparādānam yaddattām yā ca dakṣiṇā | tadagnirvaiśvakarmaṇaḥ suvardeveṣu no dadhat ||
 yenā sahasraṁ vahasi yenāgne sarvavedasam | tenemāṁ yajñam no vaha suvardeveṣu gantave ||
 yenāgne dakṣiṇā yuktā yajñam vahantyṛtvijah | tenemāṁ yajñam no vaha suvardeveṣu gantave ||
 yenāgne sukṛtāḥ pathā madhordhārā vyānaśuḥ | tenemāṁ yajñam no vaha suvardeveṣu gantave ||
 yatra dhārā anapetā madhorghṛtasya ca yāḥ | tadagnirvaiśvakarmaṇaḥ suvardeveṣu no dadhat ||5.7.7|| (19)

20 interior pauses

bhūmirbhūmnā dyaurvariṇāntarikṣammahitvā | upasthe te devyadite'gnimannādamannādyāyā dadhe ||
 āyam gauḥ pṛsnirakramīdasananmātarampunah | pitaram ca prayantsuvaḥ ||
 triṁśaddhāma vi rājati vākpataṅgā śiśriye | pratyasya vaha dyubhiḥ ||
 asya prāṇādāpānatyantaścarati rocanā | vyakhyanmahiṣaḥ suvaḥ ||
 yattvā kruddhaḥ parovapa manyunā yadavartyā | sukālpamagne tattava punastvoddīpayāmasi ||
 yatte manyuparoptasya pṛthivīmanu dadhvase | ādityā viśve taddevā vasavaśca samābharan ||
 mano jyotirjuṣatāmājyam vicchinnam yajñam samimāṁ dadhātu | bṛhaspatistanutāmimāṁ no viśve devā iha
 mādayantām ||
 sapta te agne samidhaḥ sapta jihvāḥ saptarsayaḥ sapta dhāma priyāṇi | sapta hotrāḥ saptadhā tvā yajanti sapta
 yonīrā pṛṇasvā ghṛtena ||
 punarūrjā ni vartasva punaragna iṣāyusā | punarnaḥ pāhi viśvataḥ ||

saha rayyā ni vartasvāgne pinvasva dhārayā | viśvapsniyā viśvataspari | lekaḥ salekaḥ sulekaste na ādityā ājyaṁ juṣāṇā viyantu ketaḥ saketaḥ suketaste na ādityā ājyaṁ juṣāṇā viyantu vivasvāṁ aditirdevajūtiste na ādityā ājyaṁ juṣāṇā viyantu ||1.5.3|| (20)

syenāya patvane svāhā vaṭsvayamabhigūrtāya namo viṣṭambhāya dharmaṇe svāhā vaṭsvayamabhigūrtāya namaḥ paridhaye janaprathanāya svāhā vaṭsvayamabhigūrtāya namaḥ ūrje hotrāṇāṁ svāhā vaṭsvayamabhigūrtāya namaḥ payase hotrāṇāṁ svāhā vaṭsvayamabhigūrtāya namaḥ prajāpataye manave svāhā vaṭsvayamabhigūrtāya namaḥ itamṛtapāḥ suvarvāṭsvāhā vaṭsvayamabhigūrtāya namastṛmpantāṁ hotrā madhorgṛhtasya yajñapatimṛṣaya enasāhuḥ | prajā nirbhaktā anutapyamānā madhavyau stokāvapa tau rarādha | sam nastābhyaṁ srjatu viśvakarmā ghorā ṛshyo namo astvebhyah | cakṣuṣa eṣāṁ manasaśca sandhau bṛhaspataye mahi śaddyumannamaḥ | namo viśvakarmane sa u pātvasmānananyāntsomapāṁmanyamānāḥ | prāṇasya vidvāntsamare na dhīra enaścakṛvānmahi baddha eṣām || tam viśvakarmanpra muñcā svastaye ye bhakṣayanto na vasūnyānṛhuḥ | yānagnayo'nvatapyanta dhiṣṇiyā iyāṁ teṣāmavayā duriṣṭayai sviṣṭiṁ nastāṁ kr̄ṇotu viśvakarmā || namaḥ pitṛbhyo abhi ye no akhyanyajñakṛto yajñakāmāḥ sudevā akāmā vo dakṣiṇāṁ na nīnima mā nastasmādenasah pāpayiṣṭa | yāvanto vai sadasyāste sarve dakṣiṇyāstebhyo yo dakṣiṇāṁ na nayedai'bhyo vr̄scyeta yadvaiśvakarmanāni juhoti sadasyāneva tatprīṇātyasme devāso vāpuṣe cikitsata yamāśirā dampatī vāmamaśnutah | pumānputro jāyate vindate vasvatha viśve arapā edhate gr̄hah || āśīrdāyā dampatī vāmamaśnutāmariṣṭo rāyah sacatāṁ samokasā | ya āśicatsamudgṛdhāṁ kumbhyā saheṣṭena yāmannamatīm jahātu saḥ | sarpirgrīvī pīvaryaśa jāyā pīvānah putrā akṛṣāso asya | sahājāniryah sumakhasyamāna indrāyāśirāṁ saha kumbhyādāt || āśīrma ūrjamuta suprajāstvamiṣāṁ dadhātu draviṇāṁ savarcasam | sañjayankṣetrāni sahasāhamindra kṛṇvāno anyāṁ adharāntsaptnān || bhūtamasi bhūte mā dhā mukhamasi mukham bhūyāsaṁ dyāvāprthivībhyaṁ tvā pari gr̄hṇāmi viśve tvā devā vaiśvānarāḥ pra cyāvayantu divi devāndṛṁhāntarikṣe vayāṁsi pṛthivīyāṁ pārthivāndhruvāṁ dhruveṇa haviṣāva somāṁ nayāmāsi | yathā naḥ sarvamijjagadayakṣmaṁ sumanā asat | yathā naḥ sarvā iddiśo'smākarin kevalīrasan ||3.2.8|| (20)

apeta vīta vi ca sarpatāto ye'tra stha purāṇā ye ca nūtanāḥ | adādidaṁ yamo'vasānamprthivyā akrannimampitaro lokamasmai || agnerbhasmāsyagneh purīṣamasī samjñānamāsi kāmadharaṇamāmayi te kāmadharaṇambhūyat || sam yā vah priyāstanuvaḥ sampriyā hr̄dayāni vah | ātmā vo astu sampriyāḥ sampriyāstanuvo mama || ayāṁ so agniryasmintsomamindrah sutāṁ dadhe jaṭhare vāvaśānah | sahasriyāṁ vājamatyāṁ na saptim̄ sasavāntsantstūyase jātavedah || agne divo arṇamacchā jīgāsyacchā devāṁ ūciṣe dhiṣṇiyā ye | yāḥ parastādrocane sūryasya yāscāvastādupatiṣṭhanta āpah || agne yatte divi varcaḥ pṛthivīyāṁ yadoṣadhīṣvapsu vā yajatra | yenāntarikṣamurvātatantha tveṣah sa bhānurarṇavo nṛcakṣāḥ || purīṣyāśo agnayāḥ prāvanebhiḥ sajoṣasah | juṣantāṁ havyamāhutamanamīvā iṣo mahīḥ || iḍāmagne purudāṁsāṁ sanīṁ goḥ śāsvattamaṁ havamānāya sādha | syānnah sunustanayo vijāvāgne sā te sumatirbhūtvāsme || ayāṁ te yonirṛtiyo yato jāto arocathāḥ | tam jānannagna ā rohāthā no vardhayā rayim || cidasī tayā devatayāṅgiravaddhruvā sīda paricidasī tayā devatayāṅgirasvaddhruvā sīda lokampṛṇā cchidramprṇātho sīda sīvā tvam | īdrāgnī tvā bṛhaspatirasminyonāvasiṣadan || tā asya sūdadohasah somāṁ śrīṇanti pṛṣṇayah | janmandevānāṁ viśastrīvā rocane divah ||4.2.4|| (20)

21 interior pauses

mama nāma prathamāṁ jātavedaḥ pītā mātā ca dadhaturyadagre | tattvambibhṛhi punarā mada itostavāham
 nāma bibharāṇyagne ||
 mama nāma tava ca jātavedo vāsasī iva vivasānau ye carāvah | āyuṣe tvam jīvase vayam yathāyathām vi pari
 dadhāvahai punaste ||
 namo'gnaye'pratividdhāya namo'nādhṛṣṭāya namah samrāje | aśādho'gnirbrhadvayā viśvajitsahantyah śreṣṭho
 gandharvah ||
 tvatpitārō agne devātvāmāhutayastadvivācanāḥ | sammāmāyusā sam gaupatyena suhite mā dhāḥ ||
 ayamagniḥ śreṣṭhatamo'yambhagavattamo'yam sahasrasātamaḥ | asmā astu suvīryam ||
 mano jyotirjuṣatāmājyām vicchinnām yajñām samimāṁ dadhātu | yā iṣṭā uṣaso nimrucaśca tāḥ sam dadhāmi
 haviṣā ghṛtena ||
 payasvatīroṣadhayaḥ payasvadvīrudhāmpayah | apāmpayaso yatpayastena māmindra sam̄ srja ||
 agne vrataपate vratarām cariṣyāmī tacchakeyāmī tanme rādhyatām |
 agniṁ hotāramiha tam huve devānyajñiyāniha yānhavāmahe || ā yantu devāḥ sumanasyamānā viyantu devā
 haviṣo me asya ||
 kastvā yunakti sa tvā yunaktu yāni gharme kapālānyupacinvanti vedhasah | pūṣṇastānyapi vrata indravāyū vi
 muñcatām ||
 abhinno gharmo jīradānuryata āttastadaganpunaḥ | idhmo vedih paridhayaśca sarve yajñasyāyuranu sam caranti
 ||
 trayastriṁśāttantavo ye vitatnire ya imam yajñām svadhyā dadante teṣāṁ chinnampratyetaddadhāmi svāhā
 gharmo devāṁ apyetu ||1.5.10|| (21)

divaspari prathamāṁ jajñe agnirasmaddviṭyampari jātavedāḥ | ṛṭīyamapsu nr̄maṇā ajasramindhāna enām jarate
 svādhīḥ ||
 vidmā te agne tredhā trayāṇi vidmā te sadma vibhṛtampurutrā | vidmā te nāma paramāṁ guhā yadvidmā
 tamutsaṁ yata ājagantha ||
 samudre tvā nr̄maṇā apsvantarnṛcakṣā īdhe divo agna ūdhan | ṛṭīye tvā rajasi tasthivāṁśamṛtasya yonau mahisā
 ahinvan ||
 akrandadagniḥ stanayanniva dyauḥ kṣāmā rerihadvīrudhaḥ samañjan | sadyo jajñāno vi hīmiddho akhyadā
 rodasī bhānunā bhātyantah ||
 uśikpāvako aratiḥ sumedhā marteṣvagniramṛto ni dhāyi | iyarti dhūmamaruṣambharibhraducchukreṇa śociṣā
 dyāminakṣat ||
 viśvasya keturbhuvanasya garbha ā rodasī aprṇājjāyamānah | vīḍum cidadrimabhinatparāyañjanā
 yadagnimayajanta pañca ||
 śrīnāmudāro dharuṇo rayīnāmmanīśānāmprārpaṇah somagopāḥ | vasoh sūnuḥ sahaso apsu rājā vi bhātyagra
 uṣasāmidhānaḥ ||
 yaste adya kṛṇavadbhadrāśoce'pūpam deva ghṛtavantamagne | pra tam naya pratarām vasyo acchābhi dyumnaṁ
 devabhaktarām yaviṣṭha ||
 ā tambhaja sauśravaseṣvagna ukthaüktha ā bhaja śasyamāne | priyah sūrye priyo agnā bhavātyujjātena
 bhinadadujjanitvaiḥ ||
 tvāmagine yajamānā anu dyūnviśvā vasūni dadhire vāryāni | tvayā saha dravīṇamicchamānā vrajam
 gomantamuśijo vi vavruḥ ||
 dṛśāno rukma urvyā vyadyauddurmarṣamāyuh śriye rucānah | agniramṛto abhavadvayobhiryadenām
 dyaurajanayatsuretāḥ ||4.2.2|| (21)

mā no mitro varuṇo aryamāyurindra ᬤbhukṣā marutaḥ pari khyan | yadvājino devajātasya sapteḥ pravakṣyāmo
 vidathe vīryāṇi ||
 yannirnijā rekhaṣā prāvṛtasya rātiṁ grbhītāmmukhato nayanti | suprāṇajo memyadvīṣvarūpa indrāpūṣṇoh
 priyamapetyi pāthah ||
 eṣa cchāgaḥ puro aśvena vājinā pūṣṇo bhāgo nīyate viśvadevyah | abhipriyām yatpuroḍāśamarvatā tvaṣṭedenāṁ
 sauśravasāya jinvati ||
 yaddhaviṣyamṛtuśo devayānaṁ trīmānuṣāḥ paryāśvām nayanti | atrā pūṣṇah prathamo bhāga eti yajñām
 devebhyah prativedayannajah ||

hotādhvaryurāvayā agnimindho grāvagrābha uta śaṁstā suvipraḥ | tena yajñena svaramkṛtena sviṣṭena vakṣaṇā
 ā pr̄ṇadhvam ||
 yūpavraskā uta ye yūpavāhāścaśālāni ye aśvayūpāya takṣati | ye cārvate pacanam̄ sambharantyuto
 teṣāmabhigūrtirna invatu ||
 upa prāgātsumanme'dhāyi manma devānāmāśā upa vītapr̄ṣṭhah | anvenam̄ viprā ṛṣayo madanti devānāmpuṣte
 cakrmā subandhum ||
 yadvājino dāma saṁdānamarvato yā śīrṣanyā raśanā rajjurasya | yadvā ghāsyā prabhṛtamāsyē tṛṇam̄ sarvā tā te
 api deveśvastu ||
 yadaśvaya kraviṣo makṣikāśā yadvā svarau svadhitau riptamasti | yaddhastayoḥ śamituryannakheṣu sarvā tā te
 api deveśvastu ||
 yadūvadhyamudarasyāpavāti ya āmasya kraviṣo gandho asti | sukṛtā tacchamitārah kṛṇvantūta medhaṁ
 śṝtpākampacantu ||
 yatte gātrādagninā pacyamānādabhi śūlāni nihatasyāvadhāvati | mā tadbhūmyāmā śriṣanmā tṛṇeṣu
 devebhyastaduśadbhyo rātamastu ||4.6.8|| (21)

ye vājinamparipaśyanti pakvaṇi ya īmāhuḥ surabhirnirhareti | ye cārvato māṁsabhiṣāmupāsata uto
 teṣāmabhigūrtirna invatu ||
 yannīkṣaṇmāṁspacanyā ukhāyā yā pātrāṇi yūṣṇa āsecanāni | ūṣmaṇyāpidhānā carūṇāmaṅkāḥ sūnāḥ pari
 bhūṣantyaśvam ||
 nikramaṇām niṣadanaṁ vivartanām yacca paḍbīśamarvataḥ | yacca papau yacca ghāsim jaghāsa sarvā tā te api
 deveśvastu ||
 mā tvāgnirdhvanayiddhūmagandhirmokhā bhrājantyabhi vikta jaghrīḥ | iṣṭam̄ vītamabhigūrtam̄ vaṣṭkṛtam̄ tam̄
 devāsaḥ prati gr̄bhṇantyaśvam ||
 yadaśvāya vāsa upaṣṭrṇantyadīvāsāni yā hiraṇyānyasmai | sandānamarvantampaḍbīśamprīyā deveśvā
 yāmayanti ||
 yatte sāde mahasā śūkrtyasya pārṣṇiyā vā kaśayā vā tutoda | srueva tā haviṣo adhvareṣu sarvā tā te brahmaṇā
 sūdayāmi ||
 catuṣtriṁśadvājino devabandhorvaṇkrīraśvaya svadhitih sameti | acchidrā gātrā vayunā kṛṇota
 paruṣparuranughuṣyā vi śasta ||
 ekastvaṣṭuraśvasyā viśastā dvā yantārā bhavatasthathartuh | yā te gātrāṇāmṛtuthā kṛṇomi tātā piṇḍānāmpra
 juhomyagnau ||
 mā tvā tapatpriya ātmāpiyantammā svadhitistanuva ā tiṣṭhipatte | mā te gr̄dhnuraviśastātihāya cchidrā
 gātrāṇyasinā mithū kaḥ ||
 na vā uvetanmriyase na riṣyasi devāṁ ideśi pathibhiḥ sugebhiḥ | harī te yuñjā pṛṣatī abhūtāmupāsthādvājī dhuri
 rāsabhasya ||
 sugavyaṇi no vājī svaśviyampuṁsaḥ putrāṁ uta viśvāpuṣaṁ rayim | anāgāstvāṁ no aditiḥ kṛṇotu kṣatram̄ no
 aśvo vanatāṁ haviṣmān ||4.6.9|| (21)

samiddho añjankṛdarammatīnāṁ ghṛtamagne madhumatpīvamānah | vājī vahanvājinaṁ jātavedo devānāṁ
 vakṣi priyamā sadhastham ||
 ghṛtenāñjantsampatho devayānānprajānanvājyapetu devān | anu tvā sapte pradiṣaḥ sacantāṁ svadhāmasmai
 yajamānāya dhehi ||
 īḍyaścāsi vandyāśca vājinnāśuścāsi medhyaśca sapte | agniṣṭvā devairvasubhiḥ sajoṣāḥ pṛītāṁ vahnīṁ vahatu
 jātavedāḥ ||
 stīrṇāṁ barhiḥ suṣṭarīmā juṣāṇoru pṝthu prathamānampṝthivyām | devebhiryuktamaditiḥ sajoṣāḥ syonāṁ
 kṛṇvānā suvite dadhātu ||
 etā u vaḥ subhagā viśvarūpā vi pakṣobhiḥ śrayamāṇā udātaiḥ | ṛṣvāḥ saṭīḥ kavaṣaḥ śumbhamānā dvāro devīḥ
 suprāyanā bhavantu ||
 antarā mitrāvaraṇā carantī mukham̄ yajñānāmabhi saṁvidāne | uṣāsā vāṁ suhiranye suśilpe ṣtasya yonāviha
 sādayāmi ||
 prathamā vāṁ sarathinā suvarṇā devau paśyantau bhuvanāni viśvā | apiprayaṇi codanā vāmmimānā hotārā
 jyotiḥ pradiṣā diśantā ||

ādityairno bhāratī vaṣṭu yajñam̄ sarasvatī saha rudrairna āvīt | īdopahūtā vasubhiḥ sajoṣā yajñam̄ no
 devīramṛteṣu dhatta ||
 tvaṣṭā vīraṁ devakāmāṁ jajāna tvaṣṭurarvā jāyata āśuraśvah | tvaṣṭedari viśvambhuvanam̄ jajāna bahoh
 kartāramiḥa yakṣi hotaḥ ||
 aśvō ghṛtena tmānyā samakta upa devāṁ ṛtuśah pātha etu | vanaspatri devalokamprajānannagninā havyā
 svaditāni vakṣat ||
 prajāpatestapāsā vāvṛdhānah sadyo jāto dadhiṣe yajñamagne | svāhākṛtena haviṣā purogā yāhi sādhyā
 haviradantu devāḥ ||5.1.11|| (21)

22 interior pauses

ādityam̄ garbhampayasā samañjantsahasrasya pratimāṁ viśvarūpam | pari vṛṅgdhi harasā mābhi mr̄ksah
 śatāyuṣam̄ kṛṇuhī cīyamānah ||
 imammā hiṁśīrdvipādampaśūnāṁ sahasrākṣa medha ā cīyamānah | mayumāraṇyamanu te diśāmi tena
 cīnvānastanuvo ni śīda ||
 vātasya dhrājīm̄ varuṇasya nābhimaśvam̄ jajñānam̄ sarirasya madhye | sísum̄ nadīnām̄ harimadribuddhamagne
 mā hiṁśih̄ parame vyoman ||
 imammā hiṁśīrekaśaphampaśūnām̄ kanikradam̄ vājinam̄ vājineṣu | gauramāraṇyamanu te diśāmi tena
 cīnvānastanuvo ni śīda ||
 ajasramindumaruṣambhuraṇyumagnimīde pūrvacittau namobhiḥ | sa parvabhirṛtuśah kalpamāno gāmmā
 hiṁśītraditiṁ virājam ||
 imaṁ samudraṁ śatadhāramutsaṁ vyacyamānambhuvanasya madhye | ghrtam̄ duhānāmaditiṁ janāyāgne mā
 hiṁśih̄ parame vyoman | gavayamāraṇyamanu te diśāmi tena cīnvānastanuvo ni śīda ||
 varūtrīm̄ tvaṣṭurvaruṇasya nābhimavīm̄ jajñānam̄ rajasah parasmāt | mahīṁ sāḥsṛīmasurasya māyāmagne mā
 hiṁśih̄ parame vyoman ||
 imāmūrnāyum̄ varuṇasya māyām̄ tvacampaśūnām̄ dvipadām̄ catuṣpadām̄ | tvaṣṭuḥ prajānāmprathamaṁ
 janitramagne mā hiṁśih̄ parame vyoman | uṣṭramāraṇyamanu te diśāmi tena cīnvānastanuvo ni śīda ||
 yo agniragnestapaso'dhi jātaḥ śocātpṛthivyā uta vā divaspari | yena prajā viśvakarmā vyānattamagne heḍah pari
 te vṛṇaktu ||
 ajā hyagnerajaniṣṭa garbhātsā vā apaśyajjanitāramagne | tayā rohamāyannupa medhyāsaḥ tayā devā
 devatāmagra āyā | śarabhamāraṇyamānu te diśāmi tena cīnvānastanuvo ni śīda ||4.2.10|| (22)

indrāgnī rocanā divaḥ pari vājeṣu bhūṣathah | tadvām̄ ceti pra vīryam ||
 śnathadvītramuta sanoti vājāindrā yo agnī sahurī saparyāt | irajyantā vasavyasya bhūreḥ sahastamā sahasā
 vājayantā ||
 pra carṣanibhyah pṛtanā haveṣu pra pṛthivyā rīricāthe divaśca | pra sindhubhyah pra giribhyo mahitvā
 prendrāgnī viśvā bhuvanātyanyā ||
 maruto yasya hi kṣaye pāthā divo vimahasah | sa sugopātamo janah ||
 yajñairvā yajñavāhaso viprasya vā matīnām̄ | marutah śrīṇutā havam ||
 śriyase kambhānubhiḥ sammimikṣire te rāśmībhista ḥkvabhiḥ sukhādayah | te vāśīmanta iṣmiṇo abhīravo vidre
 priyasya mārutasya dhāmnaḥ ||
 ava te heḍa uduttamam | kayā naścitra ā bhuvadūtī sadāvṛdhaḥ sakhā | kayā śaciṣṭhayā vṛtā ||
 ko adya yuṅkte dhuri gā ṛtasya śimīvato bhāmino durhrīnāyūn | āsanniṣūnṛtvaso mayobhūnya
 eṣāmbhṛtyāmr̄ṇadhatṣa jīvāt ||
 agne nayādevānām̄ śām̄ no bhavantu vājevāje |
 apsvagne sadhiṣṭava sauṣadhbīranu rudhyase | garbhe sañjāyase punah ||
 vṛṣā soma dyumām̄ asi vṛṣā deva vṛṣavrataḥ | vṛṣā dharmāni dadhiṣe ||
 imamme varuṇa tattvā yāmi tvam̄ no agne sa tvam̄ no agne ||4.2.11|| (22)

23 interior pauses

sam te vāyurmātariśvā dadhātūttānāyai hṛdayam yadviliṣṭam | devānām yaścarati prāṇathena tasmai ca devi
vaṣaḍastu tubhyam ||

sujāto jyotiṣā saha śarma varūthamāsadaḥ suvaḥ | vāso agne viśvarūpaṁ sam vyayasva vibhāvoso ||
udu tiṣṭha svadhvarāvā no devyā kṛpā | dṛṣe ca bhāsā bṛhatā suśukvanirāgne yāhi suśāstibhiḥ || ūrdhva ū ū na
ūtaye tiṣṭhā devo na savitā | ūrdhvo vājasya sanitā yadañjibhirvāghadhbhivihvayāmahe ||
sa jāto garbho asi rodasyoragne cārvibhṛta oṣadhiṣu | citraḥ śiṣuḥ pari tamāṁsyaktaḥ pra māṭrbhyo adhi
kanikradadgāḥ ||
sthīro bhava vīḍvaṅga āśurbhava vājyarvan | pṛthurbhava suṣadastvamagnē purīśavāhanah ||
śivo bhava prajābhyo mānuṣibhyastvamaṅgirah | mā dyāvāpṛthivī abhi śūsuco māntarikṣammā vanaspatī ||
prātu vājī kanikradannānadadrāsabhaḥ patvā | bharannagnimpurīṣyamāmā pādyāyuṣah purā ||
rāsabho vām kanikradatsuyukto vr̄ṣaṇā rathe | sa vāmagnimpurīṣyamāśurdūto vahāditah ||
vr̄ṣaṇīm vr̄ṣaṇambharannapām garbhām samudriyam | agna ā yāhi vītaya ṛtaṁ satyam ||
oṣadhyāḥ prati gr̄hṇītāgnimetam śivamāyatamabhyatra yuṣmān | vyasyanviśvā amatīrarātīrniṣīdanno apa
durmatiṁ hanat ||
oṣadhyāḥ prati modadhvamenampuṣpāvatīḥ supippalāḥ | ayam vo garbha ṛtvīyah pratnaṁ sadhasthamāsada
||4.1.4|| (23)

vi pājasā pṛthunā śośucāno bādhasva dviṣo rakṣaso amīvāḥ | suśarmano bṛhataḥ śarmaṇi syāmagnerahaṁ
suhavasya prāṇītau ||
āpo hi ṣṭhā mayobhvastā na ūrje dadhātana | mahe raṇāya cakṣase ||
yo vaḥ śivatamo rasastasya bhājayate'ha naḥ | uśatīriva mātarah ||
tasmā aram gamāma vo yasya kṣayāya jinvatha | āpo janayathā ca naḥ ||
mitrah saṁsrjya pṛthivīmbhūmiṁ ca jyotiṣā saha | sujātam jātavedasamagniṁ vaiśvānarām vibhum ||
ayakṣmāya tvā sam̄ srjāmi prajābhyāḥ | viśve tvā devā vaiśvānarāḥ sam̄ sṛjantvānuṣṭubhena cchandasāṅgirasvat
||
rudrāḥ sambhṛtya pṛthivīmbhrājyotih samīdhire | teṣāmbhānurajasra icchukro deveṣu rocate ||
saṁśṛṣṭām vasubhī rudrairdhīraiḥ karmanyāmmṛdam | hastābhyaṁmṛdvīṁ kṛtvā sinīvālī karotu tām ||
sinīvālī sukāpādā sukṛīrā svaupaśā | sā tubhyamadite maha okhām dadhātū hastayoh ||
ukhām karotu śaktā bāhubhyāmaditīrdhiyā | mātā putram yathopasthe sāgnimbibhartu garbha ā ||
makhasya śiro'si yajñasya pade sthāḥ |
vasavastvā kṛṇvantu gāyatréṇa cchandasāṅgirasvatpṛthiviyasi rudrāstvā kṛṇvantu traīṣṭubhena
cchandasāṅgirasvadantarkṣamasyā dityāstvā kṛṇvantu jāgatena cchandasāṅgirasvaddyaurasi viśve tvā devā
vaiśvānarāḥ kṛṇvantvānuṣṭubhena cchandasāṅgirasvaddiśi dhruvāsi dhārayā mayi prajām rāyaspoṣam
gaupatyāṁ surīryāṁ sajātānyajamānāyādityai rāsnāsyaditiste bilām gr̄hṇātū pāṇktena cchandasāṅgirasvat |
kṛtvāya sā mahīmukhāmmṛṇmayīm yonimagnaye | tāmputrebhyāḥ samprāyacchadaditiḥ śrapayānīti ||4.1.5|| (23)

viṣṇoḥ kramo'syabhīmātihā gāyatratām chanda ā roha pṛthivīmanu vi kramasva nirbhaktaḥ sa yaṁ dviṣmo viṣṇoḥ
kramo'syabhiśāstihā traīṣṭubham chanda ā rohāntarikṣamanu vi kramasva nirbhaktaḥ sa yaṁ dviṣmo viṣṇoḥ
kramo'syārātīyato hantā jāgatām chanda ā roha divamanu vi kramasva nirbhaktaḥ sa yaṁ dviṣmo viṣṇoḥ
kramo'si śatrūyato hantānuṣṭubham chanda ā roha diśo'nu vi kramasva nirbhaktaḥ sa yaṁ dviṣmaḥ |
akrandadagni stanayanniva dyauḥ kṣāmā rerihadvīrudhaḥ samañjan | sadyo jajñāno vi hīmīddho akhyadā rodasī
bhānūnā bhātīyantah ||
agne'bhyāvartinnabhi na ā vartasvāyusā varcasā sanyā medhayā prajayā dhanena ||
agne aṅgirah śatām te santvāvṛtaḥ sahasraṁ ta upāvṛtaḥ | tāśāmpoṣasya poṣeṇa punarno naṣṭamā kṛdhi punarno
rayimā kṛdhi || punarūrjā ni vartasva punaragna iṣāyusā | punarnaḥ pāhi viśvataḥ ||
saha rayyā ni vartasvāgne pinvasva dhārayā | viśvapsniyā viśvataspari ||
uduttamām varuṇa pāśamasmadavādhamām vi madhyamām śrathāya | athā vayamāditya vrate tavānāgasō
aditaye syāma ||
ā tvāhārṣamantarabhūrdhruvastiṣṭhāvicācaliḥ | viśastvā sarvā vāñchantvasminrāṣṭramadhi śraya ||
agre bṛhannuṣasāmūrdhvo asthānnirjagmivāntamaso jyotiṣāgāt | agnirbhānūnā ruṣatā svaṅga ā jāto viśvā
sadmānyaprāḥ ||

sīda tvammāturasyā upasthe viśvānyagne vayunāni vidvān | maināmarciṣā mā tapasābhi śūśuco'ntarasyāṁ śukrajyotirvi bhāhi ||

antaragne rucā tvamukhāyai sadane sve | tasyāstvam̄ harasā tapañjātavedah śivo bhava ||
śivo bhūtvā mahyamagne'tho sīda śivastvam | śivāḥ kṛtvā diśah sarvāḥ svām yonimihāsadaḥ ||
haṁsaḥ śuciṣadvasurantarikṣasaddhotā vediṣadatithirduronasat | nr̄ṣadvarasadṛtasadvyo masadabjā gojā ṛtajā
adrijā ṛtambṛhat ||4.2.1|| (23)

drāpe andhasaspate daridrannīlalohita | eṣāmpuruṣāṇāmeṣāmpaśūnāmmā bhermāro mo eṣāṁ kiṁ canāmamat ||
yā te rudra śivā tanūḥ śivā viśvāhabhesajī | śivā rudrasya bhesajī tayā no mr̄da jīvase ||
imāṁ rudrāya tavase kapardine kṣayadvīrāya pra bharāmahe matim | yathā naḥ śamasaddvipade catuṣpade
viśvampuṣṭam̄ grāme asmi nnanāturaṁ ||
mr̄dā no rudrota no mayaskṛdhī kṣayadvīrāya namaśā vidhema te | yacchaṁ ca yośca manurāyaje pitā
tadaśyāma tava rudra prañītau ||
mā no mahāntamuta mā no arbhakammā na ukṣantamuta mā na ukṣitam | mā no vadhiḥ pitarammota
mātarampriyā mā nastanuvo rudra rīriṣah ||
mā nastoke tanaye mā na āyuṣi mā no goṣu mā no aśveṣu rīriṣah | vīrānmā no rudra bhāmito vadhiḥraviṣmanto
namaśā vidhema te ||
ārātte goghna uta pūruṣaghne kṣayadvīrāya sumnamasme te astu | rakṣā ca no adhi ca deva brūhyadhā ca naḥ
śarma yaccha dvibarhāḥ ||
stuhi śrutam̄ gartasadaṁ yuvānammṛgaṁ na bhīmamupahatnumugram | mr̄dā jaritre rudra stavāno anyaṁ te
asmanni vapantu senāḥ ||
pari ḥo rudrasya hetiṛvṛṇaktu pari tveṣasya durmatiraghāyoh | ava sthirā maghavadbhyastanuṣva mīḍhvastokāya
tanayāya mr̄daya ||
mīḍhuṣṭama śivatama śivo naḥ sumanā bhava | parame vṛkṣa āyudham̄ nidhāya kṛttim̄ vasāna ā cara piṇā kam̄
bibhradā gahi ||
vikirida vilohita namaste astu bhagavah | yāste sahasraṁ hetayo'nyamasmani vapantu tāḥ ||
sahasrāṇi sahasradhā bāhuvostava hetayah | tāsāmīśāno bhagavah parācīnā mukhā kṛdhī ||4.5.10|| (23)

24 interior pauses

yastvā hṛdā kīriṇā manyamāno'martyammartyo johavīmi | jātavedo yaśo asmāsu dhehi prajābhīragne
amrtatvamaśyāṁ ||
yasmai tvāṁ sukrte jātaveda u lokamagne kṛṇavaḥ syonam | aśvināṁ sa putriṇāṁ vīravantaṁ gomantaṁ rayiṁ
naśate svasti ||
tve su putra śavaso'vṛtrākāmakātayah | na tvāṁindrāti ricyate ||
ukthaükthe soma indrammamāda nīthenīthe maghavānāṁ sutāsah | yadīṁ sabādhaḥ pitaraṇ na putrāḥ
samānadakṣā avase havante ||
agne rasena tejasā jātavedo vi rocase | rakṣohāmīvacātanaḥ ||
apo anvacāriṣāṁ rasena samasṛkṣamahi | payasvāṁ agna āgamāṁ tammā saṁ srja varcasā ||
vasurvasupatrhikamasyagne vibhāvasuh | syāma te sumatāvapi ||
tvāmagne vasupatim̄ vasūnāmabhi pra mande adhvareṣu rājan | tvayā vājām vājayanto jayemābhi ḫyāma
pr̄tutūrmartyānām ||
tvāmagne vājasātamarī vīprā vardhanti suṣṭutam | sa no rāsva suvīryam ||
ayam no agnirvarivah kṛṇotvayammṛdhaḥ pura etu prabhindan | ayam̄ śatrūñjayatu jarhṛṣāṇo'yam vājām jayatu
vājasātāu ||
agnināgnīḥ samidhyate kavirgṛhapatiryuvā | havyavāḍjuhvāsyah ||
tvāṁ hyagne agnīnā vīpro vīpreṇa santsatā | sakhaḥ sakhyā samidhyase ||
udagne śucayastava vi jyotiṣā ||1.4.46|| (24)

devasya tvā savituḥ prasave'śvinorbāhubhyāmpūṣṇo hastābhīyāmpṛthivyāḥ
sadhaſthe'gnimpurīṣyamaṅgirastvatkhanāmi ||
jyotiṣmantam̄ tvāgne supratīkamajasreṇa bhānunā dīdyānam | śivamprajābhyo'hiṁsantampṛthivyāḥ
sadhaſthe'gnimpurīṣyamaṅgirastvatkhanāmi ||

apāmr̄ṣṭhamasi saprathā urvagnimbhariṣyadaparāvapiṣṭham | vardhamānammaha ā ca puṣkaram divo mātrayā
 variṇā prathasva ||
 śarma ca stho varma ca stho acchidre bahule ubhe | vyacasvatī saṁ vasāthāmbhartamagnimpurīṣyam ||
 saṁ vasāthāṁ suvarvidā samīcī urasā tmanā | agnimantarbhariṣyantī jyotiṣmantamajasramit ||
 purīṣyo'si viśvabharāḥ | atharvā tvā prathamo niramanthadagne ||
 tvāmagne puṣkarādadhyatharvā niramanthata | mūrdhno viśvasya vāghataḥ ||
 tamu tvā dadhyaññṛsiḥ putra īdhe atharvaṇaḥ | vṛtrahaṇampuram daram ||
 tamu tvā pāthyo vṛṣā samīdhe dasyuhantamam | dhanamjayaṁ rāneraṇe ||
 sīda hotaḥ sva u loke cikitvāntādayā yajñāṁ sukṛtasya yonau | devāvīrdevānhaviṣā yajāsyagne bṛhadajamāne
 vayo dhāḥ ||
 ni hotā hotṛṣadane vidānastveṣo dīdivāṁ asadatsudakṣaḥ | adabdhavratapramatirvasiṣṭhaḥ sahasrambharaḥ
 śuciḥvō agnih ||
 saṁ sīdasva mahāṁ asi śocasva devavītamah | vi dhūmamagne aruṣammiyedhya srja praśasta darśatam ||
 janīṣvā hi jenyo agre ahnāṁ hito hiteṣvaruṣo vaneṣu | damedame sapta ratnā dadhāno'gnirhotā ni ṣasādā yajīyān
 ||4.1.3|| (24)

mā no himsījanitā yaḥ pṛthivyā yo vā divaṁ satyadharmā jaṭāna | yaścāpaścandrā bṛhatīrjaṭāna kasmī devāya
 haviṣā vidhema ||
 abhyāvartasva pṛthivi yajñena payasā saha | vapāṁ te agniriṣito'va sarpatu ||
 agne yatte śukram yaccandram yatpūtarī yadyajñiyam | taddevebhyo bharāmasi ||
 iṣamūrjamahamita ā dada ṛtasya dhāmno amṛtasya yoneḥ | ā no goṣu viśatvauṣadhiṣu jahāmi
 sedimanirāmamīvāṁ ||
 agne tava śravo vayo mahi bhrājantyarcayo vibhāvoso | bṛhadbhāno śavasā vājamukthyaṁ dadhāsi dāsuṣe kave
 ||
 irajyannagne prathayasva jantubhirasme rāyo amartya | sa darśatasya vapuṣo vi rājasi pṛṇakṣi sānasim̄ rayim ||
 ūjo napājjātavedah suśastibhirmandasva dhiṭibhirhitah | tve iṣaḥ saṁ dadhurbhūriretasaścītrotayo vāmajātāḥ ||
 pāvakavarcāl śukravarcā anūnavarcā udiyarṣi bhānunā | putraḥ pitarā vicarannupāvasyubhe pṛṇakṣi rodasī ||
 ṛtāvānammahiṣam viśvacarṣaṇimagniṁ sumnāya dadhire puro janāḥ | śrutkarṇaṁ saprathastamām tvā girā
 daivyamānuṣā yugā ||
 niṣkartāramadhvarasya pracetasāṁ kṣayantāṁ rādhase mahe | rātimbhṛgūṇāmuṣijān kavikratumprṇakṣi
 sānasim̄ rayim ||
 citalḥ stha paricita ūrdhvacitaḥ śrayadhvam tayā devatayāṅgirasvaddhruvāḥ sīdata ||
 ā pyāyasva sametu te viśvataḥ soma vṛṣṇiyam | bhavā vājasya saṁgathe ||
 saṁ te payāṁsi samu yantu vājāḥ saṁ vṛṣṇiyānyabhīmātiṣāḥaḥ | āpyāyamāno amṛtāya soma divi
 śravāṁsyuttamāni dhiṣva ||4.2.7|| (24)

25 interior pauses

sampaśyāmi prajā ahamiḍaprajaso mānavīḥ | sarvā bhavantu no gr̄he ||
 ambhaḥ sthāmbho vo bhakṣīya mahaḥ stha maho vo bhakṣīya sahaḥ stha saho vo bhakṣīyorjaḥ sthorjarī vo
 bhakṣīya revatī ramadhvamasmiṁloke'smingoṣthe'sminkṣaye'sminyonāvīhaiva steto māpa gāta bahvīrme
 bhūyāsta saṁhitāsi viśvarūpīrā morjā viśā gaupatyenā rāyapoṣeṇa sahasrapoṣāṁ vaḥ puṣyāsammayi vo rāyah
 śrayantām ||
 upa tvāgne divedive doṣāvastardhiyā vayam | namo bharanta emasi ||
 rājantamadhvarāṇāṁ gopāmṛtasya dīdivim | vardhamānāṁ sve dame ||
 sa naḥ piteva sūnave'gne sūpāyano bhava | sacasvā naḥ svastaye ||
 agne tvām no antamah | uta trāṭā śivo bhava varūthyah | tam tvā śociṣṭha dīdivah | sumnāya nūnamīmahe
 sakhibhyah | vasuragnirvasuśravāḥ | acchā nakṣi dyumattamo rayim dāḥ ||
 ūrjā vaḥ paśyāmyūrjā mā paśyata rāyapoṣeṇa vaḥ paśyāmi rāyapoṣeṇa mā paśyateḍāḥ stha madhukṛtaḥsyonā
 māviśaterā madaḥ | sahasrapoṣāṁ vaḥ puṣyāsaṁ mayi vo rāyah śrayantām ||
 tatsaviturvareṇyambhargo devasya dhīmahi | dhiyo yo naḥ pracodayāt ||
 somānāṁ svaraṇāṁ kṛṇuhi brahmaṇaspate | kakṣīvantamya auśijam ||
 kadā cana starīrasi nendra saścasi dāsuṣe | upopennu maghavanbhūya innu te dānaṁ devasya prcyate ||

pari tvāgne puram vayam vipram sahasya dhimahi | dhṛṣadvarṇam divedive bhettārambhaṅgurāvataḥ ||
agne grhapate sugṛhapatirahaṁ tvayā grhapatinā bhūyāsaṁ sugṛhapatirmayā tvaṁ grhapatinā bhūyāḥ śatāṁ
himastāmāśīsamā śāse tantave jyotiṣmatīṁ tāmāśīsamā śāse'muṣmai jyotiṣmatīṁ ||1.5.6|| (25)

āyuṣṭa āyurdā agna ā pyāyasva sāṁ te'va te heḍa uduttamam pra ṣo devyā no divo'gnāviṣṇū agnāviṣṇū imam
me varuṇa tattvā yāmyudu tyari citram ||
apāṁ napādā hyastādupastham jihmānāmūrdhvo vidyutam vasānah | tasya jyeṣṭhamahimānam
vahantīrhiranyavarṇāḥ pari yanti yahvīḥ ||
samanyā yantyupa yantyanyāḥ samānamūrvam nadyah pṛṇanti | tamū śuciṁ śucayo dīdivāṁśamapāṁ
napātampari tasthurāpah ||
tamasmerā yuvatayo yuvānammarmjyamānāḥ pari yantyāpah | sa śukreṇa śikvanā revadagnirdīdāyānidhmo
ghṛtanīrṇigapsu ||
indrāvaraṇayorahāṁ samrājorava ā vrne | tā no mṛdāta īdṛṣe ||
indrāvaraṇā yuvamadhvareya no više janāya mahi śarma yacchatam | dīrghaprayajyumati yo vanuṣyati vayam
jayema pṛtanāsu dūḍhyah ||
ā no mitrāvaraṇā pra bāhavā | tvaṁ no agne varuṇasya vidvāndevasya heḍo'va yāsiṣṭhāḥ | yajiṣṭho vahnitamah
śośucāno viśvā dveṣāṁsi pra mumugdhyasmat ||
sa tvam no agne'vamo bhavotī nedīṣṭho asyā uṣaso vyuṣṭau | ava yakṣva no varuṇāṁ rarāṇo vīhi mṛdīkam
suhavo na edhi ||
praprāyamagnirbhāratasya śr̄ne vi yatsūryo na rocate bṛhadbhāḥ | abhi yaḥ pūrumpṛtanāsu tasthau dīdāya
daivyo atithīḥ śivo naḥ ||
pra te yakṣi pra ta iyarmi manma bhuvo yathā vandyo no haveṣu | dhanvanniva prapā asi tvamagna iyakṣave
pūrave pratna rājan ||
vi pājasā vi jyotiṣā ||
sa tvamagne pratīkena pratyosa yātudhānyah | urukṣayeṣu dīdyat ||
taṁ supratīkam sudṛṣāṁ svañcamavidvāṁśo viduṣtaraṁ sapema | sa yakṣadviśvā vayunāni vidvānpra
havyamagniramteṣu vocat ||
am̄homuce viveṣa yanmā vi na indrendra kṣatramindriyāṇi śatakrato'nu te dāyi ||2.5.12|| (25)

yadakrandah prathamam jāyamāna udyantsamudrāduta vā purīṣat | śyenasya pakṣā hariṇasya bāhū
upastutyam mahi jātarā te arvan ||
yamena dattam trita enamāyunagindra eṇamprathamo adhyatiṣṭhat | gandharvo asya
raśanāmagṛbhātśūrādāsvam vasavo nirataṣṭa ||
asi yamo asyādityo arvannasi trito guhyena vratena | asi somena samayā vīrktā āhuste trīṇi divi bandhanāni ||
trīṇi ta āhurdivi bandhanāni trīṇyapsu trīṇyantaḥ samudre | uteva me varuṇāśchantsyarvanyatrā ta āhuḥ
paramāṁ janitram ||
imā te vājinnavamārjanānīmā śaphānāṁ saniturnidhānā | atrā te bhadrā raśanā apaśyamṛtasya yā abhirakṣanti
gopāḥ ||
ātmānam te manasārādajānāmavo divā patayantampataṅgam | śiro apaśyampathibhiḥ
sugebhīrareṇubhirjehamānampatatri ||
atrā te rūpamuttamamapaśyam jīgaśāmāṇamiṣā ā pade goḥ | yadā te marto anu bhogamāṇāḍādīgrasiṣṭha
oṣadhbīrajīgaḥ ||
anu tvā ratho anu maryo arvannanu gāvo'nu bhagaḥ kanīnām | anu vrātāsastava sakhyamīyuranu devā mamire
vīryāṁ te ||
hiranyaśrīgo'yo asya pādā manojavā avara indra āśīt | devā idasya haviradyamāyanyo arvantamprathamo
adhyatiṣṭhat ||
īrmāntāsaḥ silikamadhyamāsaḥ sam Śūraṇāso divyāso atyāḥ | haṁsā iva śreniṣo yatante
yadākṣiṣurdivyamajmamaśvāḥ ||
tava śārīrampatayiṣṇvarvantava cittam vāta iva dhrajīmān | tava śringāṇi viṣṭhitā purutrāranyesu jarbhurāṇā
caranti ||
upa prāgācchasanam vājyarvā devadrīcā manasā dīdhyānah | ajah puro nīyate nābhīrasyānu paścātkavayo yanti
rebhāḥ ||

upa prāgātparamāṁ yatsadhamarvāṁ acchā pitarammātaram ca | adyā devāñjuṣṭatamo hi gamyā athāśāste dāsuṣe vāryāni ||4.6.7|| (25)

26 interior pauses

prajāpaterjāyamānāḥ prajā jātāśca yā imāḥ |
tasmai prati pra vedaya cikityāṁ anu manyatāṁ ||
imāṁ paśūṁ paśupate te adya badhnāmyagne sukṛtasya madhye |
anu manyasva suyajā yajāma juṣṭāṁ devānāmidamastu havyam ||
prajānantaḥ prati gṛhṇanti pūrve prāṇamaṅgebhyah paryācarantam |
suvargamā yāhi pathibhirdevayānairoṣadhīṣu prati tiṣṭhā śarīraiḥ ||
yeṣāmīśe paśupatiḥ paśūnāṁ catuṣpadāmuta ca dvipadāṁ |
niṣkrīto'yaṁ yajñīyaṁ bhāgametu rāyaspōṣa yajamānasya santu ||
ye badhyamānamanu badhyamānā abhyaikṣanta manasā cakṣuṣā ca |
agnistāṁ agre pra mumoktu devah prajāpatiḥ prajayā samvidānah ||
ya āranyāḥ paśavo viśvarūpā virūpāḥ santo bahudhaikarūpāḥ |
vāyustāṁ agre pra mumoktu devah prajāpatiḥ prajayā samvidānah ||
pramuñcamānā bhuvanasya reto gātūṁ dhatta yajamānāya devāḥ |
upākṛtamā śāśamānāṁ yadasthājjīvarāṁ devānāmapyētu pāthah ||
nānā prāṇo yajamānasya paśunā yajño devebhīḥ saha devayānah |
jīvarāṁ devānāmapyētu pāthah satyāḥ santu yajamānasya kāmāḥ ||
yatpaśurmāyumakṛtoro vā padbhīrāhate | agnirmā tasmādenaso viśvānmuñcatvāṁhasah ||
śamitāra upetana yajñāni devebhīrinvitam | pāśātpaśūṁ pra muñcata bandhādyajñapatim pari ||
aditiḥ pāśāṁ pra mumoktvētarā namāḥ paśubhyah paśupataye karomi |
arātiyantamadharāṁ kṛṇomi yaṁ dviṣmastasminprati muñcāmi pāśām ||
tvāmu te dadhire havyavāhaṁ śrtāmkartāramuta yajñīyaṁ ca |
agne sadakṣaḥ satanurhi bhūtvātha havyā jātavedo juṣasva ||
jātavedo vapayā gaccha devāntvāṁ hi hotā prathamo babhūtha |
ghṛtena tvarā tanuvo vardhayasva svāhākṛtaṁ haviradantu devāḥ ||
svāhā devebhīyo devebhīyah svāhā ||3.1.4|| (26)

agniṁ yunajmi śavasā ghṛtena divyāṁ suparṇāṁ vayasā bṛhantam | tena vayampatema bradhnasya viṣṭapāṁ
suvo ruhānā adhi nāka uttame ||
imau te pakṣāvajaraū patatriṇo yābhyaṁ rakṣāṁsyapaham̄syagne | tābhyaṁpatema sukṛtāmu lokāṁ yatrāṣayāḥ
prathamājā ye purāṇāḥ ||
cidasi samudrayonirindurdakṣaḥ śyena ṛtāvā | hiraṇyapakṣaḥ śakuno bhurāṇyurmahāntsadhasthe dhruvah ā
niṣattah ||
namaste astu mā mā himśīrvīśasya mūrdhannadhi tiṣṭhasi śritah | samudre te hṛdayamantarāyurdyāvāpṛthivī
bhuvaneśvarpite ||
udno dattodadhimbhinta divāḥ parjanyādantarikṣātpṛthivīstato no vr̄ṣtyāvata | divo mūrdhāsi pṛthivī
nābhīrūgapāmoṣadhīnām | viśvāyuh śarma saprathā namaspathe ||
yenarāṣayastapāṁ sattramāsatendhānā agniṁ suvarābharantah | tasminnahaṁ ni dadhe nāke agnimetaṁ
yamāhurmanavaḥ stīrṇabarhiṣam ||
tampatnībhiranu gacchēma devāḥ putraibhrātṛbhīrūta vā hiraṇyaiḥ | nākam gṛhṇānāḥ sukṛtasya loke ṣṭīye
pṛṣṭhe adhi rocane divāḥ ||
ā vāco madhyamaruhadbhuraṇyurayamagniḥ satpatiṣcekitānah | pṛṣṭhe pṛthivīā nihito dāvidyutadadhāspadaṁ
kṛṇute ye pṛtānyavahāḥ ||
ayamagnīrvīratamo vayodhāḥ sahasriyo dīpyatāmaprāyucchan | vibhrājamānaḥ sarirasya madhya upa pra yāta
divyāni dhāmā ||
sampra cyavadhvamanu sampra yātāgne patho devayānānkrṇudhvam | asmīntsadhasthe adhyuttarasminviśe
devā yajamānaśca sīdata ||
yenā sahasraṁ vahasi yenāgne sarvavedasam | tenemāṁ yajñām no vaha devayāno ya uttamah ||

ubudhyasvāgne prati jāgrhyenamīṣṭāpūrte saṁ sṛjethāmayam ca | punah kṛṇvaṁstvā pitaram
yuvānamanvāṁśīttvayi tantumetam ||
ayam te yonirṛtyo yato jāto arocathāḥ | tam jānannagna ā rohāthā no vardhayā rayim ||4.7.13|| (26)

hiranyavarṇāḥ śucayah pāvakā yāsu jātāḥ kaśyapo yāsvindrah | agniṁ garbhāṁ dadhire virūpāstā na āpaḥ śaṁ
syonā bhavantu ||
yāsāṁ rājā varuṇo yāti madhye satyānṛte avapaśyañjanānām | madhuścutaḥ śucayo yāḥ pāvakāstā na āpaḥ śaṁ
syonā bhavantu ||
yāsāṁ devā divi kṛṇvanti bhakṣāṁ yā antarikṣe bahudhā bhavanti | yāḥ pṛthivīmpayaso'ndanti śukrāstā na āpaḥ
śaṁ syonā bhavantu ||
śivena mā cakṣuṣā paśyatāpāḥ śivayā tanuvo'pa spṛśata tvacamme | sarvāṁ agnīmrapsuṣado huve vo mayi
varco balamojo ni dhatta ||
yadadaḥ samprayatīrahāvanadatā hate | tasmādā nadyo nāma stha tā vo nāmāni sindhavaḥ ||
yatpreśitā varuṇena tāḥ śībhaṁ samavalgata |
tadāpnodindro vo yaṭīstasmādāpo anu sthana ||
apakāmaṁ syandamānā avīvarata vo hikam | indro vāḥ śaktibhirdevīstasmādvārṇāma vo hitam ||
eko devo apyatiṣṭhatasyandamānā yathāvaśam | udāniṣurmahīriti tasmādudakamucyate ||
āpo bhadrā ghṛtamidāpa āsuragniṣomau bibhratyāpa ittāḥ | tīvra raso madhupṛcāmarāmāga ā mā prāṇena saha
varcasā gan ||
āditpaśyāmyuta vā śṛṇomyā mā ghoṣo gacchati vāñna āsām | manye bhejāno amṛtasya tarhi hiranyavarṇā
atṛpām yadā vāḥ ||
āpo hi ṣṭhā mayobhuvastā na ūrje dadhātana | mahe raṇāya cakṣase ||
yo vāḥ śivatamo rasastasya bhājayateha nah | uśatīriva mātarah ||
tasmā aramā gamāma vo yasya kṣayāya jinvatha | āpo janayathā ca nah ||
divi śrayasvāntarikṣe yatasva pṛthivyā sambhava brahmavarcasamasi brahmavarcasāya tvā ||5.6.1|| (26)

27 interior pauses

ubhā vāmindrāgnī āhuvaldyā ubhā rādhasaḥ saha mādayadhyai |
ubhā dātārāviśāṁ rayīṇāmubhā vājasya sātaye huve vāṁ ||
aśravaṁ hi bhūridāvattarā vāṁ vijāmāturuta vā ghā syālāt |
athā somasya prayatī yuvabhyāmindrāgnī stomāṁ janayāmi navyam ||
indrāgnī navatīṁ puro dāsapatnīradhūnutam | sākamekena karmaṇā ||
śuciṁ nu stomāṁ navajātamadyendrāgnī vṛtrahaṇā juṣethām | ubhā hi vāṁ suhavā johavīmi tā vājāṁ sadya
uṣate dheṣṭhā ||
vayamu tvā pathaspate ratharā̄ na vājasātaye | dhiye pūṣannayujmahī ||
pathaspathaḥ paripatīṁ vacasyā kāmena kṛto abhyānaḍarkam |
sa no rāsacchurudhaścandrāgrā dhiyamdhīyāṁ sīṣadhāti pra pūṣā ||
kṣetrasya patinā vayaṁ hiteneva jayāmasi |
gāmaśvāmī poṣayitnvā sa no mr̄dātīdrṣe ||
kṣetrasya pate madhumantamūrmīmī dhenuriva payo asmāsu dhukṣva |
madhuścutāṁ ghṛtamiva supūtamṛtasya nah patayo mr̄dayantu ||
agne naya supathā rāye asmānviśvāni deva vayunāni vidvān |
yuyodhyasmajjuhurāṇameno bhūyiṣṭhāṁ te namauktīm vidhema ||
ā devānāmapi panthāmaganma yacchaknavāma tadanu pravodhūm |
agnirvidvāntsā yajātsedu hotā so adhvārāntsā ṛtūnkalpayāti ||
yadvāhiṣṭhamī tadagnaye bṛhadarca vibhāvāso | mahiṣīva tvadrayistadvājā udīrate ||
agne tvāṁ pārayā navyo asmāntsvastibhirati durgāṇi viśvā | pūṣca pṛthvī bahulā na urvī bhavā tokāya tanayāya
śām yoh ||
tvamagne vratapā asī deva ā martyesvā | tvāṁ yajñesvīdyah ||
yadvo vayamī pramīnāma vratāni viduṣāṁ devā aviduṣtarāsah |
agniṣṭadvīśvāmī pṛṇātī vidvānyebhirdevāṁ ṛtubhiḥ kalpayāti ||1.1.14|| (27)

upaprayanto adhvarammantram vocemāgnaye | āre asme ca śṛṇvate ||
 asya pratnāmanu dyutam̄ ūkraṁ duduhre ahrayaḥ | payaḥ sahasrasāmr̄ṣim ||
 agnirmūrdhā divaḥ kakutpatih pr̄thivyā ayam | apāṁ retāṁsi jinvati ||
 ayamiha prathamo dhāyī dhāt̄bhirhotā yajiṣṭho adhvareśvīdyah | yamapnavāno bhrgavo virurucurvanesu
 citram̄ vibhuvar̄ viśeviše ||
 ubhā vāmindrāgnī āhuvaladhyā ubhā rādhasaḥ saha mādayadhyai | ubhā dātārāviśāṁ rayīñāmubhā vājasya sātaye
 huve vām |
 ayaṁ te yonirṛtvīyo yato jāto arocathāḥ | tam̄ jānannagna ā rohāthā no vardhayā rayim |
 agna āyūṁsi pavasa ā suvovorjamiṣaṁ ca naḥ 're bādhasva ducchunām ||
 agne pavasva svapā asme varcaḥ suvīryam | dadhatpoṣaṁ rayim mayi ||
 agne pāvaka rociṣā mandrayā deva jihvayā | ā devānvakṣi yakṣi ca ||
 sa naḥ pāvaka dīdīvo'gne devāṁ ihāvaha | upa yajñaṁ haviṣca naḥ ||
 agnih śucivratataṁah śuciviprah śuciḥ kavīḥ | śucī rocata āhutah ||
 udagne śucayastava ūkrā bhrājanta īrate | tava jyotīṁśyarcayah ||
 āyurdā agne'syāyurme dehi varcodā agne'si varco me dehi tanūpā agne'si tanuvamme pāhyagne yanme tanuvā
 ūnar̄ tanma ā pṛṇa |
 citrāvaso svasti te pāramaśīyendhānāstvā ūtāṁ himā dyumantah samidhīmahi vayasvanto vayaskṛtam
 yaśasvanto yaśaskṛtaṁ suvīrāso adābhym | agne sapatnadambhanām varṣiṣṭhe adhi nāke |
 saṁ tvamagine sūryasya varcasāgathāḥ samṝṣīṇāṁ stutena sampriyeṇa dhāmnā |
 tvamagine sūryavarcā asi sammāmāyusā varcasā prajayā sr̄ja ||1.5.5|| (27)

navonavo bhavati jāyamāno'hnāṁ keturuṣasāmetyagre | bhāgaṁ devebhyo vi dadhātyāyanpra candramāstirati
 dīrghamāyuh ||
 yamādityā am̄śumāpyāyayanti yamakṣitamakṣitayah pibanti | tena no rājā varuṇo bṛhaspatirā pyāyayantu
 bhuvanasya gopāḥ ||
 prācyāṁ diśi tvamindrāsi rājotodīcyāṁ vṛtrahanvṛtrahāsi | yatra yanti srotyāstajjitaṁ te dakṣinato vṛṣabha edhi
 havyah |
 indro jayāti na parā jayātā adhirājo rājasu rājayāti | viśvā hi bhūyāḥ pṛtanā abhiṣṭīrupasadyo namasyo yathāsat ||
 asyedeva pra ririce mahitvam̄ divaḥ pr̄thivyāḥ paryantarikṣāt | svarāḍindro dama ā viśvagūrtah svariramatro
 vavakṣe raṇāya |
 abhi tvā ūsura nonumo 'dugdhā iva dhenavah | ūsānamasya jagataḥ suvardr̄samīśānamindra tasthusah ||
 tvāmīddhi havāmahe sātā vājasya kāravah | tvāṁ vṛtreśvindra satpatim̄ narastvāṁ kāṣṭhāsvarvataḥ ||
 yaddiyāva indra te ūtāṁ ūtambhūmīrūta syuḥ | na tvā vajrīntasahasraṁ sūryā anu na jātamaṣṭa rodasī ||
 pibā somamindra mandatu tvā yaṁ te ūsusāva haryaśvādriḥ | soturbāhubhyāṁ suyato nārvā ||
 revatīnah sadhamāda indre santu tuvivājāḥ | kṣumanto yābhīrmadema ||
 udagne śucayastava vi jyotiṣodu tyām̄ jātavedasaṁ sapta tvā harito rathe vahanti deva sūrya | śociṣkeśāṁ
 vicakṣaṇa ||
 citram̄ devānāmudagādanīkaṁ cakṣurmitrasya varuṇasyāgneh | āprā dyāvāpr̄thivī antarikṣaṁ sūrya ātmā
 jagatasthusaśca ||
 viśve devā ṛtāvṛdha ṛtubhirhavanaśrutah | juṣṭāṁ yuṣṭyampayah ||
 viśve devāḥ śṛṇutemāṁ havamme ye antarikṣe ya upa dyaviṣṭha | ye agnijihvā uta vā yajatrā āsadyāśminbarhiśi
 mādayadhwam ||2.4.14|| (27)

yadagne yāni kāni cāte dārūṇi dadhmasi | tadastu tubhyamidghṛtaṁ tajjuṣasva yaviṣṭhya ||
 yadattyupajihvikā yadvamro atisarpati | sarvam̄ tadastu te ghṛtaṁ tajjuṣasva yaviṣṭhya ||
 rātriṁrātrimaprayāvambharanto'śvāyeva tiṣṭhate ghāsamasmai | rāyaspoṣeṇa samiṣā madanto'gne mā te
 prativeśā riṣāma ||
 nābhā pr̄thivyāḥ samidhānamagniṁ rāyaspoṣāya bṛhate havāmahe | irammadambṛhadukthāṁ yajatrām
 jetāramagnimṛptanāsu sāsahim ||
 yāḥ senā abhītvarīrāvyādhiṇīrugaṇā uta | ye stenā ye ca taskarāstāṁste agne'pi dadhāmyāsyे ||
 daṁstrābhyāmālīmlūñjambhyāistaskarāṁ uta | hanūbhyāṁ stenānbhagavastāṁstvāṁ khāda sukhāditān ||
 ye Janeṣu malimlavah stenāsastaskarā vane | ye kakṣesvaghāyavastāṁste dadhāmi jambhayoh ||
 yo asmabhyamarātīyāśca no dveṣate janaḥ | nindādyo asmāndipsācca sarvam̄ tammasmasā kuru ||

saṁśitamme brahma saṁśitam vīryambalam | saṁśitamkṣatram jiṣṇu yasyāhamasmi purohitah ||
 udeśāmbhāḥū atiramudvarca udū balam | kṣīnomi brahmaṇāmitrānunnayāmi svāṁ aham |
 dṛśāno rukma urvyā vyadyauddurmarṣamāyuh śriye rucānah | agniramṛto abhavadvayobhīryadenam
 dyaurajanayatsuretāḥ ||
 viśvā rūpāṇi prati muñcate kavīḥ prāsāvīdbhadram dvipade catuṣpade | vi nākamakhyatsavitā vareṇyo'nu
 prayāṇamuṣaso vi rājati ||
 naktoṣāsā samanāsā virūpe dhāpayete śīsumekam̄ samīcī | dyāvā kṣāmā rukmo antarvi bhāti devā agnim
 dhārayandravīṇodāḥ ||
 suparṇo'si garutmāntrivṛtte śiro gāyatram cakṣu stoma ātmā sāma te tanūrvāmadevyambṛhadrathantare pakṣau
 yajñāyajñiyampucchāṁ chandāṁsyāṅgāni dhiṣṇiyāḥ śaphā yajūṁsi nāma |
 suparṇo'si garutmāndivam̄ gaccha suvah pata ||4.1.10|| (27)

28 interior pauses

samiddiśāmāśyā nah suvarvinmadhorato mādhavaḥ pātvasmān | agnirdevo duṣṭarīturaḍābhya idam kṣatram
 rakṣatu pātvasmān ||
 rathamītaram sāmabhīḥ pātvasmāngāyatrī chandasām viśvarūpā | trivṛṇno viṣṭhayā stomo ahnāṁ samudro vāta
 idamojaḥ pipartu ||
 ugrā diśāmabhībhūtirvayodhāḥ śuciḥ śukre ahanyojasīnā | īndrādhipatiḥ pipṛtādato no mahi kṣatram viśvato
 dhārayedam ||
 bṛhatsāma kṣatrabhr̥dvṛddhavṛṣṇiyam̄ triṣṭubhaujaḥ śubhitamugravīram | īndra stomena pañcadaśena
 madhyamidam vātena sagareṇa rakṣa ||
 prācī diśām sahayaśā yaśasvatī viśve devāḥ prāvṛṣāhnāṁ suvarvatī | idam kṣatram duṣṭaramastvojo'nādhṛṣṭam
 sahasriyāṁ sahasvat ||
 vairūpe sāmannīha tacchakema jagatyainām vikṣvā veśayāmaḥ | viśve devāḥ saptadaśena varca idam kṣatram
 salilavātamugram ||
 dhartrī diśām kṣatramidam dādhāropasthāśānāmmitravadastvojaḥ | mitrāvaraṇā śaradāhnāṁ cikitnū asmai
 rāṣṭrāya mahi śarma yacchatam ||
 vairāje sāmannadhi me manīṣānuṣṭubhā sambhṛtam vīryāṁ sahāḥ | idam kṣatrammitravadārdradānu
 mitrāvaraṇā rakṣatamādhipatyaiḥ ||
 samrāḍdiśām sahasāmnī sahasvatyāturmēnto viṣṭhayā nah pipartu | avasyuvātāḥ bṛhatīrnu śakvarīrimam
 yajñamavantu no ghṛtācīḥ ||
 suvarvatī sudughā nah payasvatī diśām devyavatu no ghṛtācī | tvarī gopāḥ puraetota paścādbṛhaspate yāmyāṁ
 yuṅgdhi vācam ||
 ūrdhvā diśām rantirāśauṣadhīnāṁ samvatsareṇa savitā no ahnām | revatsāmāticchandā u cchandojātaśatruḥ
 syonā no astu ||
 stomatrayastrīṁśe bhuvanasya patni vivasvadvāte abhi no gr̥nāhi | ghṛtavatī savitarādhipatyaiḥ payasvatī
 rantirāśā no astu ||
 dhruvā diśām viṣṇupatnyaghōrāsyēśānā sahaso yā manotā | bṛhaspatīmātariśvata vāyuḥ saṁdhuvānā vātā abhi
 no gr̥nāntu ||
 viṣṭambho divo dharunāḥ pṛthivyā asyeśānā jagato viṣṇupatnī | viśvavyacā iṣayantī subhūtiḥ śivā no
 astvaditirupasthe || vaiśvānaro na ūtyā pṛṣṭo divyanu no'dyānumatiranvidanumate tvarī kayā naścitra ā
 bhuvatko adya yuṅkte ||4.4.12|| (28)

udenamuttarām nayāgne ghṛtenāhuta | rāyaspoṣeṇa saṁ srja prajayā ca dhanena ca ||
 indremampratarām kṛdhī sajātānāmasadvaśī | samenaṁ varcasā srja devebhyo bhāgadhā asat ||
 yasya kurmo havirgr̥he tamagne vardhayā tvam | tasmai devā adhi bravannayam ca brahmaṇaspatiḥ ||
 udu tvā viśve devā agne bharantu cittibhiḥ | sa no bhava śivatamah supratīko vibhāvasuḥ ||
 pañcā diśo daivīryajñamavantu devīrapāmatīṁ durmatimbādhamānāḥ | rāyaspoṣe yajñapatimābhajantīḥ ||
 rāyaspoṣe adhi yajñō asthātsamiddhe agnāvadhi māmāhānaḥ | ukthapattrā īdyo grbhītastaptam
 gharmparigṛhyāyajanta ||
 ūrjā yadyajñamaśamanta devā daivyāya dhartre joṣtre | devaśrīḥ śrīmaṇāḥ śatapayāḥ parigṛhya devā
 yajñamāyan ||

sūryaraśmirharikeśah purastātsavītā jyotirudayāṁ ajasram | tasya pūṣā prasavam yāti devaḥ sampaśyanviśvā
 bhuvanāni gopāḥ ||
 devā devebhyo adhvaryanto asthurvītaṁ śamitē śamitā yajadhyai | turīyo yajño yatra havyameti tataḥ pāvakā
 āśiṣo no juṣantām ||
 vimāna eṣa divo madhya āsta āpaprivānrodasī antarikṣam | sa viśvācīrabhi caṣṭe ghṛtācīrantarā pūrvamaparam
 ca ketum ||
 uksā samudro aruṇaḥ suparṇaḥ pūrvasya yonimpitūrā viveśa | madhye divo nihitaḥ pṛśniraśmā vi cakrame
 rajasah pātyantau ||
 indraṁ viśvā avīvṛdhantsamudravyacasaṁ girah | rathītamaṁ rathīnāṁ vājānāṁ satpatimpatim ||
 sumnahūryajño devāṁ ā ca vakṣadyakṣadagnirdevo devāṁ ā ca vakṣat |
 vājasya mā prasavenodgrābhēṇodagrabhī | athā sapatnāṁ indro me nigrābhēṇādharāṁ akaḥ ||
 udgrābhāṁ ca nigrābhāṁ ca brahma devā avīvṛdhan | athā sapatnānindrāgnī me viṣūcīnānvyaṣyatām ||4.6.3|| (28)

29 interior pauses

anvaha māsā anvidvanānyanvoṣadhīranu parvatāsaḥ | anvindraṁ rodasī vāvaśāne anvāpo ajihata jāyamānam ||
 anu te dāyi maha indriyāya satrā te viśvamanu vṛtrahatyē | anu kṣatramanu saho yajatrendra devebhiranu te
 nr̄ṣahye |

indrāṇīmāsu nāriṣu supatnīmahamaśravam | na hyasyā aparam cana jarasā marate patiḥ ||
 nāhamindrāṇi rāraṇa sakhyurvṛṣākaperṭte | yasyedamapyaṁ havīḥ priyaṁ deveṣu gacchati ||
 yo jāta eva prathamo manasvāndevo devānkratunā paryabhūṣat | yasya śuṣmādrosasī abhyasetāmnīrmṇasya
 mahnā sa janāsa indraḥ ||
 ā te maha indrotyugra samanyavo yatsamaranta senāḥ | patāti didyunnaryasya bāhuvormā te mano
 viṣvadriyagvi cārīt ||
 mā no mardhīrā bharā daddhi tannah pra dāsuṣe dātave bhūri yatte | navye deṣne śaste asminta ukthe pra
 bravāma vayamindra stuventaḥ ||
 ā tū bhara mākiretatpari ṣṭhādvīdmā hi tvā vasupatīm vasūnām | indra yatte māhināṁ datramastyasmabhyām
 taddharyaśva pra yandhi ||
 pradātāramā havāmaha indramā haviṣā vayam | ubhā hi hastā vasunā pṛṇasvā pra yaccha dakṣinādota savyāt ||
 pradātā vajrī vṛṣabhaṣtūrāṣṭchuṣmī rājā vṛtrahā somapāvā | asminyajñe barhiṣyā niṣadyāthā bhava yajamānāya
 śāṇ yoh ||
 indrah sutrāmā svavāṁ avobhiḥ sumṛḍiko bhavatu viśvavedāḥ | bādhataṁ dveṣo abhayāṁ kṛṇotu suvīryasya
 patayaḥ syāma ||
 tasya vayaṁ sumatau yajñiyasyāpi bhadre saumanase syāma | sa sutrāmā svavāṁ indro asme ārācciddveṣah
 sanutaryuyotu ||
 revatīrṇaḥ sadhamāda indre santu tuvivajāḥ | kṣumanto yābhirmadema ||
 pro svasmai purorathamindrāya śūṣamarcata | abhīke cidu lokakṛtsamge samatsu vṛtrahā | asmākambodhi coditā
 nabhantāmanyakeśām | jyākā adhi dhanvasu ||1.7.13|| (29)

annapate'nnasya no dehyanamīvaya śuṣmiṇah | pra pradātāramā tāriṣā ūrjam no dhehi dvipade catuṣpade ||
 udu tvā viśve devā agne bharantu cittibhiḥ | sa no bhava śivatamah supratīko vībhāvusuh ||
 predagne jyotiṣmānyāhi śivebhircibhistvam | br̄hadbhīrbhānubhīrbhāsanmā hiṁśīstanuvā prajāḥ ||
 samidhāgnīm duvasyata ghr̄taibodhayatātithim | ā'sminhavyā juhotana ||
 praprāyamagnirbharatasya śr̄ṇve vi yatsūryo na rocate bṛhadbhāḥ | abhi yaḥ pūrumpṛtanāsu tasthau dīdāya
 daivyo atithih śivo naḥ ||
 āpo devīḥ prati gr̄hnīta bhasmaitatsyone kṛṇudhvam surabhāvū loke | tasmai namantām janayah supatnīrmāteva
 putrambībhṛtā svenam ||
 apsvagne sadhiṣṭava sauṣadhīranu rudhyase | garbhe sañjāyase punaḥ ||
 garbho asyoṣadhīnāṁ garbho vanaspātīnāṁ | garbho viśvasya bhūtasyāgne garbho apāmasi ||
 prasadya bhasmanā yonimapaśca pṛthivīmagne | saṁsrjya mātrbhīstvam jyotiṣmānpunarāsadaḥ || punarāsadya
 sadanamapaśca pṛthivīmagne | śeṣe māturyathopasthe'ntarasyāṁ śivatamah ||
 punarūrjā ni vartasva punaragna iṣāyusā | punarnaḥ pāhi viśvataḥ ||

saha rayyā ni vartasvāgne pinvasva dhārayā | viśvapsniyā viśvataspari ||
 punastvādityā rudrā vasavaḥ samindhatāmpunarbrahmāṇo vasunītha yajñaiḥ | ghṛtena tvarī tanuvo vardhayasva
 satyāḥ santu yajamānasya kāmāḥ ||
 bodhā no asya vacaso yaviṣṭha maṁhiṣṭhasya prabhṛtasya svadhāvah | pīyati two anu two gṛṇāti vandāruste
 tanuvaṁ vande agne ||
 sa bodhi sūrīrmaghavā vasudāvā vasupatiḥ | yuyodhyasmaddveśāṁsi ||4.2.3|| (29)

iyameva sā yā prathamā vyaucchadantarasyāṁ carati praviṣṭā | vadūrjajāna navagajjanitrī traya
 enāmmahimānah sacante ||
 chandasvatī uṣasā pepiśāne samānām yonimanu saṁcarantī | sūryapatnī vi carataḥ prajānatī ketum kṛṇvāne
 ajare bhūrīretasā ||
 ṛtasya panthāmanu tisra āgustrayo gharmāso anu jyotiṣāguḥ | prajāmekā rakṣatyūrjamekā vratamekā rakṣati
 devayūnām ||
 catuṣtomo abhavadyā turīyā yajñasya pakṣāvṛṣayo bhavantī | gāyatrīṁ triṣṭubham
 jagatīmanuṣṭubhambhādakāṁ yuñjānāḥ suvarābharannidam ||
 pañcabhīrdhātā vi dadhāvidam yattāsāṁ svasṛajanayatpañcāpāñca | tāsāmu yanti prayaveṇa pañca nānā rūpāṇi
 kratavo vasānāḥ ||
 trimśatsvasāra upa yanti niṣkṛtaṁ samānām ketumpratimuñcamānāḥ | ṛtūṁstanvate kavayah
 prajānatīrmadhyecchandasah pari yanti bhāsvatīḥ ||
 jyotiṣmatī prati muñcate nabho rātrī devī sūryasya vratāni | vi paśyanti paśavo jāyamānā nānārūpā māturasyā
 upasthe ||
 ekāṣṭakā tapasā tapyamānā jajāna garbhamahimānamindram | tena dasyūnvyasahanta devā
 hantāsurāṇāmabhavacchacibhiḥ ||
 anānūjāmanujāmmāmakarta satyāni vadantyanviccha etat | bhūyāsamasya sumatau yathā yūyamanyā vo
 anyāmati mā pra yukta ||
 abhūnmama sumatau viśvavedā āṣṭa pratiṣṭhāmavidaddhi gādham | bhūyāsamasya sumatau yathā yūyamanyā vo
 anyāmati mā pra yukta ||
 pañca vyuṣṭiranu pañca dohā gāmpañcanāmnīmr̥tavo'nu pañca | pañca diśāḥ pañcadaśena klptāḥ
 samānamūrdhnīrabhi lokamekam ||
 ṛtasya garbhāḥ prathamā vyūṣuṣyapāmekā mahimānambibharti | sūryasyaikā carati niṣkṛteṣu gharmaṣyaikā
 savitaikām ni yacchatī ||
 yā prathamā vyaucchatā dhenurabhavadyame | sā naḥ payasvatī dhukṣvottarāmuttarāṁ samām ||
 śukrārṣabhbā nabhasā jyotiṣāgādvīśvarūpā śabalīagniketuh | samānamarthaṁ svapasyamānā bibhraṭi jarāmajara
 uṣa āgāḥ ||
 ṛtūnāmpatnī prathameyamāgādahnāṁ netrī janitrī prajānām | ekā satī bahudhoṣo vyucchasyajīrṇā tvam jarayasi
 sarvamanyat ||4.3.11|| (29)

āśuh ūśāno vr̥ṣabho na yudhmo ghanāghanaḥ kṣobhaṇāścarṣanānām | saṁkrandano'nimiṣa ekavīrah śatāṁ senā
 ajayatsākamindraḥ ||
 saṁkrandanenānimiseṇa jiṣunā yutkāreṇa duścyavanena dhṛṣṇunā | tadiṇdreṇa jayata tatsahadhvāṁ yudho
 nara iṣuhaſtēna vr̥ṣṇā ||
 sa iṣuhaſtaiḥ sa niṣāngībhīrvāśī saṁsraṣṭā sa yudha indro gaṇena | saṁśrṣṭajitſomapā bāhuśardhyūrdhvadhanvā
 pratihītābhīrastā ||
 bṛhaspate pari dīyā ratheṇa rakṣohāmitrāṁ apabādhāmānah | prabhañjantsenāḥ pramṛṇo yudhā
 jayannasmākamedhyavītā ratḥānām ||
 gotrabhīdaṁ govidām vajrabāhūm jayantamajma pramṛṇantamojasā | imāṁ sajātā anu vīrayadhvamindraṁ
 sakhāyo'nu saṁ rabhadhvam ||
 balavijñāyah sthavīrah pravīrah sahasvānvājī sahamāna ugraḥ | abhīvīro abhisatvā sahojā jaitramindra rathām
 tiṣṭha govit ||
 abhi gotrāṇi sahasā gāhamāno'dāyo vīrah śatamanyurindraḥ | duścyavanah pṛtanāśādayudhyo'smākaṁ senā
 avatu pra yutsu ||
 indra āsām netā bṛhaspatirdakṣinā yajñāḥ pura etu somaḥ | devasenānāmabhībhañjatānāṁ jayantīnāmmaruto
 yantvagre ||

indrasya vṛṣṇo varuṇasya rājña ādityānāmmarutāṁ śardha ugram | mahāmanasāmbhuvanacyavānāṁ ghoṣo
 devānāṁ jayatāmudasthāt ||
 asmākamindraḥ samṛteṣu dhvajeśvasmākam yā iṣavastā jayantu | asmākam vīrā uttare bhavantvasmānu devā
 avatā haveṣu ||
 uddharṣaya maghavannāyudhānyutsatvanāmmāmakānāmmahāṁsi | udvṛtrahanvājināṁ vājinānyudrathānāṁ
 jayatāmetu ghoṣaḥ ||
 upa preta jayatā naraḥ sthirā vaḥ santu bāhavaḥ | indro vaḥ śarma yacchatvanādhṛṣyā yathāsatha ||
 avasṛṣṭā parā pata śaravye brahmaśāṁśitā | gacchāmitrānpra viśa maiśāṁ karṇ canocchiṣaḥ ||
 marmāṇi te varmabhiśchādayāmi somastvā rājāṁtenābhi'vastām | urorvarīyo varivaste astu jayantaṁ tvāmanu
 madantu devāḥ ||
 yatra bāñāḥ sampatanti kumārā viśikhā iva | indro nastatra vṛtrahā viśvāhā śarma yacchatu ||4.6.4|| (29)

30 interior pauses

namaste rudra manyava uto ta iṣave namaḥ | namaste astu dhanvane bāhubhyāmuta te namaḥ ||
 yā ta iṣuh śivatamā śivambabhūva te dhanuḥ | śivā śaravā yā tava tayā no rudra mr̄daya ||
 yā te rudra śivā tanūraghorāpāpakāśinī | tayā nastanuvā śāṁtamayā giriśantābhi cākaśīḥi ||
 yāmiṣuṁ giriśanta haste bibharṣyastave | śivāṁ giritra tāṁ kuru mā hiṁsīḥ puruṣāṁ jagat ||
 śivena vacasā tvā giriśācchā vadāmāsi | yathā naḥ sarvamijjagadayakṣamāṁ sumanā asat ||
 adhyavocadadhivaktā prathamo daivyo bhiṣak | ahīṁśca sarvāñjambhayantsarvāśca yātudhānyah ||
 asau yastāmro aruṇa uta babhruḥ sumāṅgalah | ye cemāṁ rudrā abhito dīkṣu śrītāḥ sahasraśo'vaiśāṁ heḍa
 īmahe ||
 asau yo'vasarpati nīlagrīvo vilohitaḥ | utainam gopā adrśannadrśannudahāryah | utainam viśvā bhūtāni sa dr̄sto
 mr̄dayāti naḥ ||
 namo astu nīlagrīvāya sahasrākṣāya mīḍuṣe | atho ye asya satvāno'haṁ tebhyo'karam namaḥ ||
 pra muñca dhanvanastvamubhiyorārtniyām | yāśca te hasta iṣavah parā tā bhagavo vapa ||
 avatatyā dhanustvāṁ sahasrākṣā sāteṣudhe | niśīrya śalyānāmmukhā śivo naḥ sumanā bhava ||
 vijyāṁ dhanuḥ kapardino viśalyo bāñavāṁ uta | aneśannasyeṣava ābhurasya niśāṅgathiḥ ||
 yā te hetirmīḍhuṣṭama haste babhūva te dhanuḥ | tayāsmānviśvatastvamayakṣamayā pari bhuja ||
 namaste astvāyudhāyānātātāya dhṛṣṇave | ubhābhīyāmuta te namo bāhubhyāṁ tava dhanvane ||
 pari te dhanvano hetirasmānvr̄ṇaktu viśvataḥ | atho ya iṣudhistavāre asmanni dhehi tam ||4.5.1|| (30)

prācīmanu pradiśamprehi vidvānagneragne puroagnirbhavēha | viśvā āśā dīdyāno vi bhāhyūrjaṁ no dhehi
 dvipade catuṣpade ||
 kramadhvamagninā nākamukhyāṁhasteṣu bibhrataḥ | divah pr̄ṣṭham suvargatvā miśrā devebhīrādhvam ||
 pr̄thivyā ahamudantarikṣamāruhamantarikṣāddivamāruham | divo nākasya pr̄ṣṭhātsuvarjyotīragāmaham ||
 suvaryanto nāpekṣanta ā dyāṁ rohanti rodasī | yajñām ye viśvato dhāraṁ suvidvāṁśo vitenire ||
 agne prehi prathamo devayatāṁ cakṣurdevānāmuta martyānām | iyakṣamāṇā bhṛgubhiḥ sajoṣāḥ suvaryantu
 yajamānāḥ svasti ||
 naktoṣāsa samanasā virūpe dhāpayete śiśumekāṁ samīcī | dyāvā kṣāmā rukmo antarvi bhāti devā agnim
 dhārayandravīṇodāḥ ||
 agne sahasrākṣā śatamūrdhañchataṁ te prāñāḥ sahasramapānāḥ | tvaṁ sāhasrasya rāya īśiṣe tasmai te vidhema
 vājāya svāhā ||
 suparṇo'si garutmānpr̄thivyāṁ sīda pr̄ṣṭhe pr̄thivyāḥ sīda bhāsāntarikṣamā pṛṇa jyotiṣā divamuttabhāna tejasā
 diśa uddṝmha ||
 ājuhvānāḥ supratīkaḥ purastādagne svāṁ yonimā sīda sādhyā | asmintsad hasthe adhyuttarasminviśve devā
 yajamānaśca sīdata ||
 preddho agne dīdihi puro no'jasrayā sūrmyā yaviṣṭha | tvāṁ śāśvanta upa yanti vājāḥ ||
 vidhema te parame janmānagne vidhema stomairavare sadhasthe | yasmādyonerudārīthā yaje tampra tve
 havīṁsi juhure samiddhe ||
 tāṁ saviturvareṇyasya citrāmāhaṁ vr̄ne sumatiṁ viśvajanyām | yāmasya kaṇvo aduhatprapīnāṁ sahasradhārām
 payasā mahīṁ gām ||

sapta te agne samidhaḥ sapta jihvāḥ saptarsayaḥ sapta dhāma priyāṇi | sapta hotrāḥ saptadhā tvā yajanti sapta
 yonīrā pṛṇasvā gṛhṭena ||
 īdrīcānyādṛṇi caitādṛṇi ca pratidṛṇi ca mitāśca sammitāśca sabharāḥ |
 śukrajyotiśca citrajyotiśca satyajyotiśca jyotiṣmāṁśca satyaścartapāścātyamhāḥ || ṛtajicca satyajicca senajicca
 suṣeṇāścāntyamitraśca dūreamitraśca gaṇaḥ |
 ṣtaśca satyaśca dhruvaśca dharuṇaśca dhartā ca vidhartā ca vidhārayaḥ |
 īdrkṣāsa etādṛkṣāsa ū ṣaḥ sadṛkṣāsaḥ pratisadṛkṣāsa etana |
 mitāśca sammitāśca na ūtaye sabharaso maruto yajñe asminnindram daivīrviśo maruto'nuvartmāno
 yathendrāṇi daivīrviśo maruto'nuvartmāna evamimāṇi yajamāṇāṇi daivīśca viśo mānuṣīscānuvartmāno
 bhavantu ||4.6.5|| (30)

31 interior pauses

agne yaṁ yajñamadhvaraṁ viśvataḥ paribhūrasi | sa iddeveṣu gacchatī ||
 soma yāste mayobhuva ūtayaḥ santi dāsuṣe | tābhirno'vitā bhava ||
 agnirmūrddhā bhuvaḥ || tvaṁ nah soma yā te dhāmāni ||
 tatsaviturvareṇyambhargo devasya dhīmahi | dhiyo yo nah pracodayāt ||
 acittī yaccakṛmā daiye jane dīnairdakṣaiḥ prabhūtī pūruṣatvatā |
 deveṣu ca savitarmānuṣeṣu ca tvaṁ no atra suvatādanāgaṣaḥ ||
 codayitrī sūnṛtānāṁ cetantī sumatiñāṁ | yajñāṁ dadhe sarasvatī ||
 pāvīravī kanyā citrāyuh Sarasvatī vīrapatnī dhiyāṁ dhāt | gnābhīracchidram̄ śaraṇāṁ sajoṣā durādharaṣāṁ grṇate
 śarma yaṁsat ||
 pūṣā gā anvetu nah pūṣā rakṣatvarvataḥ | pūṣā vājaṁ sanotu nah ||
 śukraṁ te anyadyajataṁ te anyadviṣurūpe ahanī dyaurivāsi | viśvā hi māyā avasi svadhāvo bhadrā te pūṣanniha
 rātirastu ||
 te'vardhanta svatavaso mahitvanānākaṁ tashthururu cakrire sadah | viṣṇuryaddhāvadṛṣaṇamadacyutāṁ vayo
 na sīdannadhi barhiṣi priye |
 pra citramarkāṁ grṇate turāya mārutāya svatavase bharadhvam | ye sahāṁsi sahasā sahante rejate agne pṛthivī
 makhebhyah ||
 viśve devā viśve devāḥ || dyāvā nah pṛthivī imāṁ sidhramadya divisprśam | yajñāṁ deveṣu yacchatām ||
 pra pūrvaje pitarā navyasībhīrgīrbhiḥ kṛṇudhvāṁ sadane ṣtasya | ā no dyāvāpṛthivī daivyena janena yātammahi
 vāṁ varūtham ||
 agniṁ stomena bodhaya samidhāno amartyam | havyā deveṣu no dadhat ||
 sa havyavāḍamartya uśigdūtaścanohitaḥ | agnirdhiyā samṛṇvati ||
 śāṁ no bhavantu vājevāje ||4.1.11|| (31)

32 interior pauses

ambe ambālyambike na mā nayati kaścana | sa sastyaśvakah ||
 subhage kāmpīlavāsini suvarge loke samprorṇvāthām |
 āhamajāni garbhadhamā tvamajāsi garbhadham |
 tau saha caturaḥ padaḥ sampra sārayāvahai |
 vṛṣā vāṁ retodhā reto dadhātūtsakthyorgṛdaṁ dhehyāñjimudañjimmanvaja | ya strīnāṁ jīvabhojano ya āsāṁ
 biladhāvanaḥ | priyah strīñāmapīcyah | ya āsāṁ kṛṣṇe lakṣmaṇi sardigṛdimparāvadhiḥ ||
 ambe ambālyambike na mā yabhati kaścana | sasastyaśvakah ||
 ūrdhvāmenāmucchrayatādvēṇubhāraṁ girāviva | athāsyā madhyamedhatāṁ ūtē vāte punanniva ||
 ambe ambālyambike na mā yabhati kaścana | sasastyaśvakah || yaddhariṇī yavamatti na puṣṭampaśu manyate |
 śūdrā yadaryajārā na poṣaya dhanāyati ||
 ambe ambālyambike na mā yabhati kaścana | sasastyaśvakah ||
 iyāṁ yakā śakuntikāhalamiti sarpati | āhatāṁ gabhe paso ni jalgulīti dhāṇikā ||
 ambe ambālyambike na mā yabhati kaścana | sasastyaśvakah ||
 mātā ca te pitā ca te'gramā vṛkṣasya rohataḥ | pra sulāmīti te pitā gabhe muṣṭimataṁsayat ||

dadhikrāvṇo akāriṣam jiṣṇoraśvasya vājinah |
 surabhi no mukhā karatpra ṇa āyuṁsi tāriṣat ||
 āpo hi ṣṭhā mayobhvastā na ūrje dadhātana | mahe raṇāya cakṣase ||
 yo vaḥ śivatamo rasastasya bhājayateha nah | uśatīriva mātarah ||
 tasmā aram gamāma vo yasya kṣayāya jinvatha | āpo janayathā ca nah ||7.4.19|| (32)

33 interior pauses

uśantastvā havāmaha uśantaḥ samidhīmahi | uśannuśata ā vaha pitṛnhaviṣe attave ||
 tvam̄ soma pracikito manīṣā tvaṁ raiṣṭhamanu neśi panthām | tava prañītī pitaro na indo deveṣu
 ratnamabhajanta dhīrāḥ ||
 tvayā hi nah pitaraḥ soma pūrve karmāṇi cakruḥ pavamāna dhīrāḥ | vanvannavātaḥ paridhīṁraporṇu
 vīrebhiraśvairmaghavā bhava nah ||
 tvam̄ soma pitṛbhiḥ saṁvidāno'nu dyāvāpṛthivī ā tatantuḥ | tasmai ta indo haviṣā vidhema vayaṁ syāma patayo
 rayīnām ||
 agniṣvattāḥ pitara eha gacchata sadaḥsadaḥ sadata supraṇītayah | attā havīṁsi prayatāni barhiṣyathā rayim̄
 sarvavīraṁ dadhātana ||
 barhiṣadaḥ pitara ūtyarvāgimā vo havyā cakrmā juṣadhvam | ta ā gatāvasā śaṁtamenāthāsmabhyam̄ śaṁ
 yorarapo dadhāta ||
 āhampitṛntsuvidatrāṁ avitsi napātam ca vikramāṇam̄ ca viṣṇoh | barhiṣado ye svadhayā sutasya bhajanta
 pitvasta iḥāgamiṣṭhāḥ ||
 upahūtāḥ pitaraḥ somyāso barhiṣyeṣu nidhiṣu priyeṣu | ta ā gamantu ta iha śruvantvadhi bruvantu te
 avantvasmān ||
 udīratāmavara utparāsa unmadyamāḥ pitaraḥ somyāsaḥ | asurī ya īyuravṛkā ṥajñāste no'vantu pitaro haveṣu ||
 idampitṛbhyo namo astvadya ye pūrvāso ya uparāsa īyuh | ye pārthive rajasyā niṣattā ye vā nūnaṁ suvījanāsu
 vikṣu ||
 adhā yathā nah pitaraḥ parāsaḥ pratnāso agna ṥtamāśuṣāṇāḥ | śucīdayandīdhitimukthaśasah kṣāmā bhindanto
 aruṇīrapa vran ||
 yadagne kavyavāhana pitṛnyakṣyrtāvrḍhah | pra ca havyāni vaksyasi devehbyaśca pitṛbhya ā ||
 tvamagna īdīto jātavedo 'vāḍḍhavyāni surabhiṇi kṛtvā | prādāḥ pitṛbhyaḥ svadhayā te akṣannaddhi tvaṁ deva
 prayatā havīṁsi ||
 māṭalī kavyairyamo aṅgirobhīrḥaspatīrkvabhirvāvṛdhānah | yāṁśca devā vāvṛdhurye ca devāntsvāhānye
 svadhayānye madanti | imāṁ yama prastaramā hi sīḍāṅgirobhīḥ pitṛbhīḥ saṁvidānah | ā tvā mantrāḥ kaviṣṭā
 vahantvenā rājanhaviṣā mādayasva ||
 aṅgirobhīrā gahi yajñiyebhīryama vairūpāriha mādayasva | vivasvantaṁ huve yaḥ pitā te'sminyajñe barhiṣyā
 niṣadya ||
 aṅgiraso nah pitaro navagvā atharvāṇo bhṛgavah somyāsaḥ | teṣāṁ vayaṁ sumatau yajñiyānāmapi bhadre
 saumanase syāma ||2.6.12|| (33)

aśmannūrjamparvate śiśriyānām vāte parjanye varuṇasya śuṣme | adbhya oṣadhiḥbhyo vanaspatibhyo'dhi
 sambhṛtām tām na iṣamūrjam dhatta marutāḥ saṁrarāṇāḥ ||
 aśmaṁste kṣudamurūḥ te śugrcchatu yaṁ dviṣṭmaḥ ||
 samudrasya tvāvākayāgne pari vyayāmasi | pāvako asmabhyam̄ śivo bhava ||
 himasya tvā jarāyūṇāgne pari vyayāmasi | pāvako asmabhyam̄ śivo bhava ||
 upa jmannupa vetase'vattaram nadīṣvā | agne pittamapāmasi ||
 maṇḍūki tābhīrā gahi semān no yajñam | pāvakavaraṇām̄ śivām kṛdhī ||
 pāvaka ā citayantyā kṛpā | kṣāmanruruca uṣaso na bhānunā ||
 tūrvanna yāmannaśasya nū raṇa ā yo ghṛṇe | na tatṛṣāṇo ajarah ||
 agne pāvaka rociṣā mandrayā deva jihvayā | ā devānvakṣi yakṣi ca ||
 sa nah pāvaka dīdivo'gne devām̄ iḥāvaha | upa yajñiaṁ haviṣca nah ||
 apāmidam nyayanaṁ samudrasya niveśanam | anyam te asmattapantu hetayah pāvako asmabhyam̄ śivo bhava ||
 namaste harase sōciṣe namaste astvarciṣe | anyam te asmattapantu hetayah pāvako asmabhyam̄ śivo bhava ||
 nrṣade vaḍapsuṣade vaḍvanasade vaḍbarhiṣade vaṭsuvarvide vat ||

ye devā devānāṁ yajñiyā yajñiyānāṁ samvatsarīṇamupa bhāgamāsate | ahutādo haviṣo yajñe asmintsvayam
 juhudhvammadhuno ghṛtasya ||
 ye devā devesvadhi devatvamāyanye brahmaṇaḥ puraetāro asya | yebhyo narte pavate dhāma kiṁ cana na te
 divo na pṛthivyā adhi snuṣu ||
 prāṇadā apānādā vyānadāścakṣurdā varcodā varivodāḥ | anyām te asmattapantu hetayaḥ pāvako asmabhyāṁ
 śivo bhava ||
 agnistigmena śociṣā yaṁsadviśvam nyatriṇam | agnirno vaṁsate rayim ||
 sainānīkena suvidatro asme yaṣṭā devāṁ āyajīṣṭhaḥ svasti | adabdho gopā uta naḥ paraspā agne dyumaduta
 revaddidīhi ||4.6.1|| (33)

ya imā viśvā bhuvanāni juhvadṛṣirhotā niṣasādā pitā naḥ | sa āśiṣā dravīṇamicchamānaḥ paramacchado vara ā
 viveśa ||
 viśvakarmā manasā yadvihāyā dhātā vidhātā paramota sandr̄k | teṣāmiṣṭāni samiṣā madanti yatra saptarśīnpa
 ekamāhuḥ ||
 yo naḥ pitā janitā yo vidhātā yo naḥ sato abhyā sajjajāna |
 yo devānāṁ nāmadhā eka eva taṁ sampraśnambhuvanā yantyanyā ||
 ta āyajanta dravīṇāṁ samasmā ṛṣayah pūrve jaritāro na bhūnā | asūrtā sūrtā rajaso vimāne ye bhūtāni
 samakṛṇvannimāni ||
 na taṁ vidātha ya idam jajānānyadyuṣmākamantarambhavāti | nīhārena prāvṛtā jalpyā cāsutrpa
 ukthaśāsaścaranti ||
 paro divā para enā pṛthivyā paro devebhirusurairguhā yat | kaṁ svidgarbham prathamām dadhra āpo yatra
 devāḥ samagacchanta viśve ||
 tamidgarbhamprathamām dadhra āpo yatra devāḥ samagacchanta viśve | ajasya nābhāvadhyekamarpitāṁ
 yasminnidāni viśvambhuvanamadhi śritam ||
 viśvakarmā hyajaniṣṭa deva ādidgandharvo abhavaddvitīyah | trītyaḥ pitā janitauṣadhiṇāmapām garbham
 vyadadhātpurutrā ||
 cakṣuṣaḥ pitā manasā hi dhīro ghṛtamene ajanannāmnamāne | yadedantā adadṛiṁhanta pūrva ādiddyāvāpṛthivī
 aprathetām ||
 viśvataścakṣuruta viśvatomukho viśvatohasta uta viśvataspāt | sambāhubhyāṁ namati sampattrairdyāvāpṛthivī
 janayandeva ekaḥ ||
 kiṁ svidāśīdadhiṣṭhānamārambhaṇām kātāmatsvitkimāsīt | yadī bhūmīm janayanviśvakarmā vi
 dyāmaurṇonmahinā viśvacakṣaḥ ||
 kiṁ svidvanām ka u sa vrkṣa āśidyatō dyāvāpṛthivī niṣṭataksuh | manīṣino manasā prcchatedu
 tadyadadhyatiṣṭhadbhuvanāni dhārayan ||
 yā te dhāmāni paramāni yāvamā yā madhyamā viśvakarmānūtemā | śikṣā sakhibhyo haviṣi svadhāvah svayam
 yajasva tanuvam juṣāṇaḥ ||
 vācaspatiṁ viśvakarmāṇamūtaye manoyujām vāje adyā huvema | sa no nedīṣṭhā havanāni joṣate
 viśvāśambhūravase sādhukarmā ||
 viśvakarmanhaviṣā vāvṛdhānah svayam yajasva tanuvam juṣāṇaḥ | muhyantvane abhitāḥ sapatnā
 ihāsmākammaghavā sūrirastu ||
 viśvakarmanhaviṣā vardhanena trāṭāramindramakṛṇoravadhyam | tasmai viśaḥ samanamanta pūrvīrayamugro
 vihavyo yathāsat ||
 samudrāya vayunāya sindhūnāmpataye namaḥ | nadīnāṁ sarvāsāmpitre juhutā viśvakarmaṇe viśvāhāmartyāṁ
 haviḥ ||4.6.2|| (33)

34 interior pauses

agnāviṣṇū mahi tadvāmmahitvām vītaṁ ghṛtasya guhyāni nāma | damedame sapta ratnā dadhānā prati vāṁ
 jihvā ghṛtamā caraneyet ||
 agnāviṣṇū mahi dhāma priyām vāṁ vītho ghṛtasya guhyā juṣāṇā | damedame suṣṭutīvāvṛdhānā prati vāṁ jihvā
 ghṛtamuccaraneyet ||
 pra ḥo devī sarasvatī vājebhirvājīnīvatī | dhīnāmavitryavatu ||

ā no divo bṛhataḥ parvatādā sarasvatī yajatā gantu yajñam | havam̄ devī jujuṣāṇā ghṛtacī śagmāṁ no vācamuśatī
 śṛṇotu ||

bṛhaspate juṣasva no havyāni viśvadevya | rāsva ratnāni dāśuṣe ||

evā pitre viśvadevāya vr̄ṣne yajñairvidhema namasā havirbhiḥ | bṛhaspate suprajā vīravanto vayaṁ syāma
 patayo rayīnāṁ ||

bṛhaspate ati yadaryo arhāddyumadvibhāti kratumajjaneṣu | yaddīdayacchavasartaprajāta tadasmāsu draviṇāṁ
 dhehi citram ||

ā no mitrāvaraṇā ghṛtaigavyūtimukṣatam | madhvā rajāṁsi sukṛatū ||

pra bāhavā sisṛtaṁ jīvase na ā no gavyūtimukṣataṁ ghṛtena | ā no jane śravayataṁ yuvānā śrutamme
 mitrāvaraṇā havemā ||

agnim vaḥ pūrvyam girā devamīde vasūnām | saparyantah purupriyammitraṁ na kṣetrasādhasam ||

makṣū devavato rathaḥ śūro vā pr̄tsu kāsu cit | devānām ya immano yajamāna iyakṣatyabhīdayajvano bhuvat ||

na yajamāna riṣyasi na sunvāna na devayo | asadatra suvīryamuta tyadāśvaśiyam | nakiṣṭam karmaṇā naśanna
 pra yoṣanna yoṣati ||

upa kṣaranti sindhavo mayobhuva ījānam ca yakṣyamāṇam ca dhenavaḥ | pṛṇantam ca papurim ca śravasyavo
 ghṛtasya dhārā upa yanti viśvataḥ ||

somārudrā vi vṛhatam viṣūcīmamīvā yā no gayamāviveśa | āre bādhethām nirṛtimparācaih kṛtam cidenah pra
 mumuktamasmat ||

somārudrā yuvametānyasme viśvā tanūṣu bheṣajāni dhattam | ava syatammuñcatam yanno asti tanūṣu baddham
 kṛtameno asmat ||

somāpūṣanā jananā rayīnāṁ jananā divo jananā pṛthivyāḥ | jātau viśvasya bhuvanasya gopau devā
 akṛṇvannamṛtasya nābhīm ||

imau devau jāyamānau juṣantemau tamāṁsi gūhatāmajuṣṭā | ābhȳāmindraḥ pakvamāmāsvantah
 somāpūṣabhyām janadusriyāsu ||1.8.22|| (34)

35 interior pauses

kṛṇuṣva pājah prasitīm na pṛthvīm yāhi rājевāmavāṁ ibhena |
 tṛṣvīmanu prasitīm drūṇāno'stāsi vidhya rakṣasastapiṣṭhaiḥ ||

tava bhramāsa āsuyā patantyanu spr̄sa dhṛṣatā śośucānah |
 tapūṁṣyagne juhvā pataṅgānasandito vi sṛja viśvagulkāḥ ||

prati spaśo vi sṛja tūrṇitamo bhavā pāyurviśo asyā adabdhah |
 yo no dūre aghaśāṁso yo antyagne mākiṣte vyathirā dadharṣī ||

udagine tiṣṭha pratyā tanuṣva nyamitrāṁ oṣatāttigmahete |
 yo no arātiṁ samidhāna cakre nīcā tam dhakṣyatasarām na śuṣkam ||

ūrdhvo bhava prati vidhyādhyasmadāviśkṛṇuṣva daivyānyagne |
 ava sthirā tanuhi yātujūnāṁ jāmimajāmīm pra mṛṇīhi śatrūn ||

sa te jānāti sumatiṁ yaviṣṭha ya īvate brahmaṇe gātumairat | viśvānyasmai sudināni rāyo dyumnānyaryo vi
 duro abhi dyaut ||

sedagne astu subhagaḥ sudānuryastvā nityena haviṣā ya ukthaiḥ |
 piprīṣati sva āyuṣi duroṇe viśvedasmai sudinā sāsadiṣṭih ||

arcāmi te sumatiṁ ghoṣyarvāksam te vāvātā jaratāmiyām gīḥ | svaśvāstvā surathā marjayemāsme kṣatrāṇi
 dhārayeranu dyūn ||

iha tvā bhūryā caredupa tmādośāvastardīdivāṁsamanu dyūn |
 krīḍantastvā sumanasah sapemābhi dyumna tастhivāṁso janānām ||

yastvā svaśvah suhiranyo agna upayāti vasumatā rathena |
 tasya trātā bhavasi tasya sakha yasta ātithyamānuṣagjujoṣat ||

maho rujāmi bandhutā vacobhistanmā piturgotamādanviyāya |
 tvam̄ no asya vacasaścikiddhi hotaryaviṣṭha sukrato damūnāḥ ||

asvapnajastaraṇayaḥ suśevā atandrāso'vrkā aśramiṣṭhāḥ |
 te pāyavaḥ sadhriyañco niṣadyāgne tava nah pāntvamūra ||

ye pāyavo māmateyam te agne paśyanto andhaṁ duritādarakṣan |
 rarakaśa tāntsukṛto viśvavedā dipsanta idripavo nā ha debhuḥ ||

tvayā vayaṁ sadhanyastvotāstava pranītyasyāma vājān |
 ubhā śaṁśā sūdaya satyatāte'nuṣṭhuyā kṛṇuhyahrayāṇa ||
 ayā te agne samidhā vidhema prati stomāṁ śasyamānam grbhāya |
 dahāśaso rakṣasāḥ pāhyasmāndruho nido mitramaho avadyāt ||
 rakṣoḥaṇāṁ vajināmā jigharmi mitrāṁ pratiṣṭhamupa yāmi śarma |
 śiśāno agniḥ kratubhiḥ samiddhaḥ sa no divā sa riṣaḥ pātu naktam ||
 vi jyotiṣā bṛhatā bhātyagnirāvirviśvāni kṛṇute mahitvā |
 prādevīrmāyāḥ sahate durevāḥ śiśite śrīnge rakṣase vinikṣe ||
 uta svānāśo divi ṣantvagnestigmāyudhā rakṣase hantavā u |
 made cidasya pra rujanti bhāmā na varante paribādho adevīḥ ||1.2.14|| (35)

imāmagrbhnraśanāmṛtasya pūrva āyuṣi vidatheṣu kavyā | tayā devāḥ sutamā babhūvurṛtasya
 sāmantsaramārapantī ||
 pratūrtam vajinnā drava variṣṭhāmanu saṁvatam | divi te janma paramamantarike nābhiḥ pṛthivyāmadhi yoniḥ
 ||
 yuñjāthāṁ rāśabharāṁ yuvamasminyāme vṛṣaṇvasū | agnimbhārantamasmayum ||
 yogeyoge tavastaram vājevāje havāmahe | sakhaṁ indramūtaye ||
 pratūrvanne hyavakrāmannaśastī rudrasya gāṇapatyāṁmayobhūrehi | urvantarikṣamanvihi
 svastigavyūtirabhayāni kṛṇvan ||
 pūṣṇā sayujā saha | pṛthivyāḥ
 sadhasthādagnimpurīṣyamaṅgirasvadacchehyagnimpurīṣyamaṅgirasvadacchemo'gnimpurīṣyamaṅgirasvadbhari
 śyāmo'gnimpurīṣyamaṅgirasvadbharāmaḥ ||
 anvagniruṣasāmagramakhyadanvahāni prathamo jātavedāḥ | anu sūryasya purutrā ca raśmīnanu dyāvāpṛthivī ā
 tatāna ||
 āgatya vājyadhvanaḥ sarvā mṛdho vi dhūnute | agniṁ sadhasthe mahati cakṣuṣā ni cikīṣate ||
 ākramya vājinprthivīmagnimiccha rucā tvam | bhūmyā vṛtvāya no brūhi yataḥ khanāma tam vayam ||
 dyauste pṛṣṭhampṛthivī sadhasthamātmāntarikṣam samudraste yoniḥ | vikhyāya cakṣuṣā tvamabhi tiṣṭha
 pṛtanyataḥ ||
 utkrāma mahate saubhagāyāsmādāsthānāddraviṇodā vājin | vayaṁ syāma sumatau pṛthivyā agniṁ khaniṣyanta
 upasthe asyāḥ ||
 udakramīddraviṇodā vājyarvākah sa lokaṁ sukṛtamprthivyāḥ | tataḥ khanema supratikamagniṁ suvo ruhāṇā
 adhi nāka uttame ||
 apo devīrupa srīja madhumatīrayakṣmāya prajābhyah | tāsāṁ sthānādujjihatāmoṣadhadhayah supippalāḥ ||
 jigharmyagnimmanasā ghṛtena pratikṣyantambhuvanāni viśvā | pṛthum tiraścā vayasā bṛhantāṁ
 vyaciṣṭhamannāṁ rabhasam vidānam ||
 ā tvā jigharmi vacasā ghṛtenārakṣasā manasā tajjuṣasva | maryāśīḥ spṛhayadvarṇo agnirnābhīmṛše tanuvā
 jarhṛṣāṇaḥ ||
 pari vājapatih kaviragnirhavyānyakramī | dadhadratnāni dāśuṣe ||
 pari tvāgne puram vayaṁ vipram sahasya dhīmahi | dhṛṣadvarṇām divedive bhettārambhaṅgurāvataḥ ||
 tvamagne dyubhistvamāśuṣukṣaṇistvamadbhyastvamaśmanaspari | tvāṁ vanebhyastvamoṣadhbhyastvāṁ
 nrñām nr̄pate jāyase śuciḥ ||4.1.2|| (35)

36 interior pauses

vaiśvānaro na ūtyā pra yātu parā vataḥ | agnirukthena vāhasā ||
 ṛtāvānāṁ vaiśvānaramṛtasya jyotiṣaspatim | ajasram gharmamīmahe ||
 vaiśvānarasya daṁsanābhyo bṛhadariṇādekaḥ svapasyayā kaviḥ | ubhā pitarā mahayannajāyatāgnirdyāvāpṛthivī
 bhūrietasā ||
 pṛṣṭo divi pṛṣṭo agniḥ pṛthivyāmpṛṣṭo viśvā oṣadhbīrā viveśa | vaiśvānaraḥ sahasā pṛṣṭo agniḥ sa no divā sa riṣaḥ
 pātu naktam |
 jāto yadagne bhuvanā vyakhyāḥ paśūn na gopā iryāḥ parijmā | vaiśvānara brahmaṇe vinda gātum yūyampāta
 svastibhiḥ sadā naḥ ||

tvamagne śociṣā śośucāna ā rodasī aprṇā jāyamānah | tvaṁ devāṁ abhiśasteramuñco vaiśvānara jātavedo
 mahitvā ||
 asmākamagne maghavatsu dhārayānāmi kṣatramajaram suvīryam | vayam jayema śatinaṁ sahasṛṇam
 vaiśvānara vājamagne tavo'tibhiḥ ||
 vaiśvānarasya sumatau syāma rājā hi kambhuvanānāmabhiśrīḥ | ito jāto viśvamidam vi caṣte vaiśvānaro yata
 sūryena ||
 ava te heḍo varuṇa namobhirava yajñeḥbirīmahe havirbhīḥ | kṣayannasmabhyamasura praceto rājannenāṁsi
 siśrathah kṛtāni ||
 uduttamaṁ varuṇa pāśamasmadavādhamāni vi madhyamaṁ śrathāya | athā vayamāditya vrate tavānāgaso
 aditaye syāma ||
 dadhikrāvno akāriṣam jiṣnoraśvasya vājinah | surabhi no mukhā karatpra ṣa āyūṁsi tāriṣat ||
 ā dadhikrāḥ śavasā pañca kṛṣṭīḥ sūrya iva jyotiṣāpastatāna | sahasrasāḥ śatasā vājyarvā pṛṇaktu vadhvā samimā
 vacāṁsi ||
 agnirmūrdhā bhuvaḥ | maruto yaddha vo divaḥ sumnāyanto havāmahe | ā tū na upa gantana ||
 yā vaḥ śarma śāśamānāya santi tridhātūni dāśuṣe yacchatādhi | asmabhyāṁ tāni maruto vi yanta rayim no
 dhatta vṛṣaṇaḥ suvīram ||
 aditirna uruṣyatvaditiḥ śarma yacchatu | aditiḥ pātvāṁhasaḥ ||
 mahīmūṣu mātaram suvratānāṁtasya patnīmavase huvema | tuvikṣatrāmajarantīmurūcīṁ suśarmāṇamaditīṁ
 supraṇītīm ||
 sutrāmāṇampṛthivīṁ dyāmanehasaṁ suśarmāṇamaditīṁ supraṇītīm | daivīṁ nāvam
 svaritrāmanāgasamasravantīmā ruhemā svastaye ||
 imāṁ su nāvamāruhaṁ śatārītrāṁ śatasphīyām | acchidrāmpārayiṣṇum ||1.5.11|| (36)

indram vo viśvatasparīndram naro maruto yaddha vo divoyā vaḥ śarma ||
 bhareśvindram suhavaṁ havāmahe'ṁhomucāṁ sukṛtam daivyam janam | agnimmitram varuṇaṁ sātaye
 bhagam dyāvāprthivī marutah svastaye || mamattu nah pariṁmā vasarhā mamattu vāto apāṁ vṛṣaṇvān |
 śiśitamindrāparvatā yuvāṁ nastanno viśve varivasyantu devāḥ || priyā vo nāma huve turāṇām | ā
 yatrāpanmaruto vāvaśānāḥ ||
 śriyase kambhānubhiḥ sammimikṣire te raśmībhista ḥkvabhiḥ sukhādayaḥ | te vāśīmanta iṣmīno abhīravo vidre
 priyasya mārutasya dhāmnāḥ ||
 agnihī prathamo vasubhirno avyātsomo rudrebhirabhi rakṣatu tmanā | indro marudbhīrītudhā kṛṇotvādityairno
 varuṇaḥ sam̄ śīśātū ||
 saṁ no devo vasubhiragnih saṁ somastanūbhī rudriyābhīḥ | samindro marudbhīryajñiyaiḥ samādityairno
 varuṇo ajijñipat ||
 yathādityā vasubhiḥ sambabhūvurmarudbhī rudrāḥ samajānatābhi | evā triṇāmannahṛṇīyamānā viśve devāḥ
 samānaso bhavantu ||
 kutrā cidyasya samṛtau rāṇvā naro nr̄ṣadane | arhantaścīdyamindhate saṁjanayanti jantavalāḥ || saṁ yadiṣo
 vanāmahe saṁ havyā mānuṣāṇām | uta dyumnasya śavasah rtasya raśmīmā dade ||
 yajño devānāmpratyeti sumnamādityāśo bhavatā mṛḍayantah | ā vo'rvācī sumatirvavṛtyādaṁhoścīdyā
 varivovittarāsat ||
 śucirapah sūyavasā adabdhā upa kṣeti vṛddhavayāḥ suvīraḥ | nakiṣṭāni ghnantyantito na dūrādyā
 ādityānāmbhavati prāṇītau || dhārayanta ādityāśo jagatsthā devā viśvasya bhuvanasya gopāḥ | dīrghādhiyo
 rakṣamāṇā asuryamṛtāvāṇāścayamānā ḥṇāni ||
 tisro bhūmīrdhārayantrīmruta dyūntrīṇi vratā vidathe antareṣām | ḫtenādityā mahi vo mahitvam
 tadaryamanvaruṇa mitra cāru ||
 tyānnu kṣatriyāṁ ava ādityānyāciṣāmahe | sumṛḍikāṁ abhiṣṭaye ||
 na dakṣīṇā vi cikite na savyā na prācīnamādityā nota paścā | pākyā cidvasavo dhīryā cīdyuṣmānīto abhayaṁ
 jyotiraśyām ||
 ādityānāmavasā nūtanena sakṣīmahi śarmaṇā śāmtamena | anāgāstve adititve turāsa imam yajñām dadhatu
 śroṣamāṇāḥ ||
 imamme varuṇa śrudhī havamadyā ca mṛḍaya | tvāmavasyurā cake ||
 tattvā yāmi brahmaṇā vandamānastadā sāste yajamāno havirbhīḥ | ahēdamāno varuṇeha bodhyuruṣāṁsa mā na
 āyuh pra moṣīḥ ||2.1.11|| (36)

sa pratnavanni kāvyendraṁ vo viśvatasparīndraṁ naraḥ |
 tvam naḥ soma viśvato raksā rājannaghāyataḥ | na riṣyettvāvataḥ sakhaḥ ||
 yā te dhāmāni divi yā pṛthivyāṁ yā parvateśvoṣadhiṣvapsu | tebhirno viśvaiḥ sumanā ahēdanrājantsoma prati
 havyā grbhāya ||
 agnīṣomā savedasā sahūtī vanatarā giraḥ | śām devatrā babhūvathuh ||
 yuvametāni divi rocanānyagniśca soma sakratū adhattam | yuvam Śindhūṁ
 rabhiśasteravadyādagnīṣomāvamuñcatām grbhītān ||
 agnīṣomāvimaṁ su me śṛṇutām vṛṣaṇā havam | prati sūktāni haryatambhavataṁ dāśuṣe mayaḥ ||
 ānyaṁ divo mātariśvā jabhārāmathnādanyampari śyeno adreḥ | agnīṣomā brahmaṇā vāvṛdhānorūṇi yajñāya
 cakrathuru lokam ||
 agnīṣomā haviṣāḥ prasthitasya vītaṁ haryatām vṛṣaṇā juṣethām | suśarmāṇā svavasā hi bhūtamathā dhattām
 yajamānāya śām yoh ||
 ā pyāyasva śām te ||
 gaṇānām tvā gaṇapatīṁ havāmahe kavīm kavīnāmupamaśravastamam | jyeṣṭharājambrahmaṇāmbrahmaṇaspata
 ā naḥ śṛṇvannūtibhiḥ sīda sādanam ||
 sa ijjanena sa viśā sa janmanā sa putraivājambharate dhanā nr̄bhiḥ | devānām yaḥ pitaramāvivāsatī
 śraddhāmanā haviṣā brahmaṇaspatī ||
 sa suṣṭubhā sa ṛkvatā gaṇena valaṁ ruroja phaligam̄ ravenā | br̄haspatiruṣṭyā havyasūdaḥ
 kanikradadvāśatīrudājat ||
 maruto yaddha vo divo yā vaḥ śarma ||
 aryamā yāti vṛṣab hastuviṣmāndātā vasūnāmpuruhūto arhan | sahasrākṣo gotrabhidvajrabāhurasmāsu devo
 dravīṇāṁ dadhātū ||
 ye te'ryamanbahavo devayānāḥ panthāno rājandiva ācaranti | tebhirno deva mahi śarma yaccha śām na edhi
 dvipade śām catuṣpade ||
 budhnādagramaṅgirobhīrgr̄ṇāno vi parvatasya dṝmhitānyairat | rujadrodhāṁsi kṛtrimānyesāṁ somasya tā mada
 indraścakāra ||
 budhnādagreṇa vi mimāya mānairvajreṇa khānyatṛṇannadīnām | vṝthāśrījatpathibhīrdīrghayāthaiḥ somasya tā
 mada indraścakāra | pra yo jajñe vidvāṁ asya bandhum viśvāni devo janimā vivakti | brahma brahmaṇā
 ujjabhāra madhyānnīcāduccā svadhayābhi pra tasthau ||
 mahānmahī astabhāyadvi jāto dyām sadma pārthivāṁ ca rajaḥ | sa budhnādāṣṭa
 januṣābhyagrambṝhaspatirdevatā yasya samrāt ||
 budhnādyo agramabhyartyojasā bṝhaspatīm vivāsanti devāḥ | bhinadvalāṁ vi puro dardarīti
 kanikradatsuvarapo jagāya ||2.3.14|| (36)

idam vāmāsyे haviḥ priyamindrābṝhaspatī | ukthammadaśca śasyate ||
 ayāṁ vāmpari śicyate soma indrābṝhaspatī | cārurmadāya pītaye ||
 asme indrābṝhaspatī rayīm dhattāṁ śatagvinam | aśvāvantāṁ sahasriṇam ||
 bṝhaspatirnāḥ pari pātu paścādutottarasmādadharādagħāyoh | indraḥ purastāduta madhyato naḥ sakhaḥ
 sakhibhyo varivahā kṛṇotu ||
 vi te viśvagvātajūtāśo agne bhāmāsaḥ śuce śucayaścaranti | tuvimirakṣāso divyā navagvā vanā vananti dhr̄ṣatā
 rujantaḥ ||
 tvāmagne mānuśīrīḍate viśo hotrāvidāṁ vivicīṁ ratnadhātamam | guhā santāṁ subhaga viśvadarśatā
 tuviṣmaṇasāṁ suyajāṁ ghṝtaśriyam ||
 dhātā dadātu no rayimīśāno jagataspatī | sa naḥ pūrnena vāvanat ||
 dhātā prajāyā uta rāya īśe dhātedām viśvambhuvanāṁ jajāna | dhātā putram yajamānāya dātā tasmā u havyam
 ghṝtavadvidhema ||
 dhātā dadātu no rayimprācīm jīvātumakṣitām | vayarī devasya dhīmahi sumatiṁ satyarādhasah ||
 dhātā dadātu dāśuṣe vasūni prajākāmāya mīḍhuṣe duroṇe | tasmai devā amṛtāḥ śām vyayantām viśve devāso
 aditiḥ sajoṣāḥ ||
 anu no'dyānumatiryajñāni deveṣu manyatām | agniśca havyavāhano bhavatām dāśuṣe mayaḥ ||
 anvidanumate tvām manyāsai śām ca naḥ kṛḍhi | kratve daksāya no hinu pra ḡā āyūṁṣi tāriṣah ||

anu manyatāmanumanyamānā prajāvantam̄ rayimakṣīyamāṇam | tasyai vayaṁ heđasi māpi bhūma sā no devī suhavā śarma yacchatu ||
 yasyāmidampradiśi yadvirocate'numatimprati bhūṣantyāyavah | yasyā upastha urvantarikṣam̄ sā no devī suhavā śarma yacchatu | rākāmaham̄ suhavāṁ suṣṭutī huve śṛṇotu naḥ subhagā bodhatu tmanā | sīvyatvapah
 sūcyācchidyamānayā dadātu vīram̄ sātadāyamukthyam ||
 yāste rāke sumatayah supeśaso yābhirdadāsi dāsuše vasūni | tābhirno adya sumanā upāgahi sahasrapośam̄
 subhage rarāṇā ||
 sinīvāli yā supāṇih ||
 kuhūmaham̄ subhagāṁ vidmanāpasamasminyajñe suhavāṁ johavīmi | sā no dadātu śravaṇampitṛṇāṁ tasyāste
 devi havisā vidhema ||
 kuhūdevānāmamṛtasya patnī havyā no asya haviśaściketu | sam̄ dāsuše kiratu bhūri vāmaṁ rāyaspośam̄
 cikituse dadhātu ||3.3.11|| (36)

agnermanve prathamasya pracetaso yampāñcajanyambahavaḥ samindhate | viśvasyāṁ viśi praviviśivāṁ
 samīmahe sa no muñcatvāṁhasah ||
 yasyedamprāṇannimiṣadyadejati yasya jātaṁ janamānarā ca kevalam | staumyagniṁ nāthito johavīmi sa no
 muñcatvāṁhasah ||
 indrasya manye prathamasya pracetaso vṛtraghnaḥ stomā upa māmupāguḥ | yo dāsuṣah sukṛto havamupa gantā
 sa no muñcatvāṁhasah ||
 yaḥ saṅgrāmaṁ nayati saṁ vaśi yudhe yaḥ puṣṭāni saṁśrjati trayāṇi | staumīndraṁ nāthito johavīmi sa no
 muñcatvāṁhasah ||
 manve vāmmitrāvaraṇā tasya vittam̄ satyaujasā dṝmhaṇā yam̄ nudethe | yā rājānaṁ saratham̄ yātha ugrā tā no
 muñcatamāgasah ||
 yo vāṁ ratha ṛjuraśmīḥ satyadharmaṁ mithuścarantamupayāti dūṣayan | staumi mitrāvaraṇā nāthito johavīmi tau
 no muñcatamāgasah ||
 vāyoḥ saviturvīdathāni manmahe yāvātmanvadbibhrto yau ca rakṣataḥ | yau viśvasya paribhū babhūvatustau no
 muñcatamāgasah ||
 upa śreṣṭhā na āśiṣo devayordharme asthiran | staumi vāyum̄ savitāram̄ nāthito johavīmi tau no
 muñcatamāgasah ||
 rathītamau rathīnāmahva ūtaye śubhaṁ gamiṣṭhau suyamebhiraśvaiḥ | yayorvāṁ devau deveśvaniśitamojastau
 no muñcatamāgasah ||
 yadayātarām vahatum̄ sūryāyāstricakraṇa saṁsadamicchamānau | staumi devāvaśināu nāthito johavīmi tau no
 muñcatamāgasah ||
 marutāmmanve adhi no bruvantu premāṁ vācam̄ viśvāmantu viśve | āśūnhuve suyamānūtaye te no
 muñcantvenasah ||
 tigmamāyudham̄ vīḍitam̄ sahasvaddivyam̄ śardhaḥ pṛtanāsu jiṣṇu | staumi devānmaruto nāthito johavīmi te no
 muñcantvenasah ||
 devānāmmanve adhi no bruvantu premāṁ vācam̄ viśvāmantu viśve | āśūnhuve suyamānūtaye te no
 muñcantvenasah ||
 yadidammābhiśocati pauruṣeyena daiwyena | staumi viśvāndevānāthito johavīmi te no muñcantvenasah ||
 anu no'dyānumatiranvidanumate tvam̄ vaiśvānaro na ūtyā pṛṣṭo divi |
 ye aprathetāmamitebhirojobhirye pratiṣṭhe abhavatām̄ vasūnām | staumi dyāvāpṛthivī nāthito johavīmi te no
 muñcatamāṁhasah ||
 urvī rodasī varivāḥ kṛṇotām̄ kṣetrasya patnī adhi no brūyātām | staumi dyāvāpṛthivī nāthito johavīmi te no
 muñcatamāṁhasah ||
 yatte vayampuruṣatrā yaviṣṭhāvidvāṁsaścakrīmā kaccanāgah | kṛdhī svasmāṁ aditeranāgā vyenāṁsi śiśratho
 viśvagagne ||
 yathā ha tadvasavo gauryam̄ citpadi ṣitāmamuñcatā yajatrāḥ | evā tvamasmatpra muñcā vyam̄haḥ pṛatāryagne
 pratarām̄ na āyuḥ ||4.7.15|| (36)

37 interior pauses

indram̄ vo viśvataspari havāmahe janebhyah | asmākamastu kevalah ||

indram naro nemadhitā havante yatpāryā yunajate dhiyastāḥ | śūro nr̄ṣatā śavasaścakāna ā gomati vraje bhajā
 tvāṁ naḥ ||
 indriyāṇi śatakrato yā te janeṣu pañcasu | indra tāni ta ā vṛṇe ||
 anu te dāyi maha indriyāya satrā te viśvamanu vṛtrahatyē | anu kṣatramanu saho yajatrendra devebhiranu te
 nr̄ṣahye ||
 ā yasmintsapta vāsavāstiṣṭhanti svāruho yathā | ṛṣirha dīrghaśrutama indrasya gharmaḥ atithih ||
 āmāsu pakvamairaya ā sūyaṁ rohayo divi | gharmaṁ na sāmantapataśuvṛktibhirjuṣṭam girvaṇase girah ||
 indramidgāthino bṛhadindramarkebhirkariṇaḥ | indram vāṇīranūṣata ||
 gāyanti tvā gāyatriṇo'rcantyarkamarkiṇaḥ | brahmāṇastvā śatakratavudvāṁśamiva yemire ||
 am̄homuce pra bharemā manīṣāmoṣṭhadāvne sumatiṁ gr̄ṇānāḥ | idamindra prati havyaiṁ gr̄bhāya satyāḥ santu
 yajamānasya kāmāḥ ||
 viveṣa yanmā dhiṣaṇā jajāna stava purā pāryādindramahnāḥ | am̄haso yatra pīparadyathā no nāveva
 yāntamubhaye havante ||
 pra samrājampṛathamadhvārāṇāmaṁhomucāṁ vṛṣabham yajñiyānāṁ | apāṁ napātamaśvinā
 hayantamasminnara indriyāṁ dhattamojaḥ ||
 vi na indra mṛdho jahi nīcā yaccha pṛtanyataḥ | adhaspadarāṁ tamīṁ kṛdhī yo asmāṁ abhidāsatī ||
 indra kṣatramabhi vāmamojo'jāyathā vṛṣabha carṣāṇīnāṁ | apānudo janamamitrayantamurūṁ devebhyo akṛnoru
 lokam ||
 mr̄go na bhīmāḥ kucaro giriṣṭhāḥ parāvata ā jagāmā parasyāḥ | sṛkāṁ saṁśāya pavimindra tigmarī vi
 śatruṇtāḍhi vi mṛdho nudasva ||
 vi śatruṇvi mṛdho nuda vi vṛtrasya hanū ruja | vi manyumindra bhāmito'mitrasyābhidāsatāḥ ||
 trāṭāramindramavitāramindraṁ havehave suhavam̄ śūramindram | huve nu śakrampuruhūtamindraṁ svasti no
 maghavā dhātvindrah ||
 mā te asyāṁ sahasāvanpariṣṭāvaghāya bhūma harivāḥ parādai | trāyasva no'vr̄kebhīrvārūthaistava priyāsaḥ
 sūriṣu syāma ||
 anavaste rathamaśvāya takṣantvaṣṭā vajrampuruhūta dyumantam | brahmāṇa indrammahayanto
 arkairavardhayannahaye hantavā u ||
 vṛṣṇe yatte vṛṣaṇo arkamarcānindra grāvāṇo aditiḥ sajōṣāḥ | anaśvāso ye pavayo'rathā indreṣītā abhyavartanta
 dasyūn ||1.6.12|| (37)

38 interior pauses

yukṣvā hi devahūtamāṁ aśvāṁ agne rathīriva | ni hotā pūrvyaḥ sadāḥ ||
 uta no deva devāṁ acchā vo co viduṣṭaraḥ | śradviśvā vāryā kṛdhī ||
 tvāṁ ha yadyaviṣṭhya sahasaḥ sūnavāhuta | ṛtāvā yajñīyo bhuvah̄ ||
 ayamagniḥ sahasriṇo vājasya śatinaspatiḥ | mūrdhā kavī rayīṇām ||
 tam̄ nemimṛbhabo yathānamasva sahūtibhiḥ | nedīyo yajñamaṅgirah ||
 tasmai nūnamabhidyave vācā virūpa nityāyā | vṛṣṇe codasva suṣṭutim ||
 kamu śvidasya senayāgnerapākacakṣasah | paṇīm̄ goṣu starāmahe ||
 mā no devānāṁ viṣaḥ prasnātīrivosrāḥ | kṛṣām na hāsuraghniyāḥ ||
 mā naḥ samasya dūḍhyaḥ paridveṣaso am̄hatiḥ | ūrmirna nāvamā vadhiḥ ||
 namaste agna ojase gr̄ṇanti deva kr̄ṣṭayah | amairamitramardaya ||
 kuvitsu no gaviṣṭaye'gne saṁveṣiṣo rayim | urukṛduru ḥaskṛdhī ||
 mā no asminmāhādhane parā vargbhārabhṛdyathā | saṁvargam̄ saṁ rayim jaya ||
 anyamasmadbhīyā iyamagne siṣṭaku ducchunā | vardhā no amavacchavaḥ ||
 yasyājuṣannamasvinaḥ śamīmadurmakhasya vā | tam̄ ghedagnirvṛdhāvati ||
 parasyā adhi sarivato'varāṁ abhyā tara | yatrāhamasmi tāṁ ava ||
 vidmā hi te purā vayamagne pituryathāvasaḥ | adhā te sumnamīmahe ||
 ya ugra iva śaryahā tigmaśrīnga na vaṁsagaḥ | agne puro rurojitha ||
 sakhāyaḥ saṁ vaḥ samyañcamisaṁ stomāṁ cāgnaye | varṣiṣṭhāya kṣitīnāmūrjo naptre sahasvate ||
 saṁsamidyuvase vṛṣannagne viśvānyarya ā | iḍaspade samidhyase sa no vasūnyā bhara ||
 prajāpate sa veda somāpūṣaṇemau devau ||2.6.11|| (38)

39 interior pauses

tvamagne bṛhadvayo dadhāsi deva dāśuše | kavirgr̥hapatiryuvā ||
havyavādagnirajarah pitā no vibhurvibhāvā sudṛśiko asme | sugārhapatyāḥ samiṣo didīhyasmadriyaksammimīhi
śravāṁsi ||
tvāṁ ca soma no vaśo jīvātum na marāmahe | priyastotro vanaspatih ||
brahmā devānāmpadavīḥ kavīnāmṛṣirviprāṇāmmahiṣo mṛgāṇām | śyeno gr̥dhrāṇām svadhitirvanānām somah
pavitramatyeti rebhan ||
ā viśvadevaṁ satpatiṁ sūktairadyā vṛṇīmahe | satyasavam̄ savitāram ||
ā satyena rajasā vartamāno niveśayannamṛtamartyam ca | hiranayena savitā rathenā devo yāti bhuvanā
vipaśyan ||
yathā no aditiḥ karatpaśe nrbyo yathā gave | yathā tokāya rudriyam ||
mā nastoke tanaye mā na āyuṣi mā no goṣu mā no aśveṣu rīriṣah | vīrānmā no rudra bhāmito vadhirhaviṣmanto
namasā vidhema te ||
udapruṭo na vayo rakṣamāṇā vāvadato abhriyasyeva ghoṣāḥ | giribhrajo normayo madanto bṛhaspatimabhyarkā
anāvan ||
haṁsairiva sakhibhirvāvadadbhiraśmanmayāni nahanā vyasyan | bṛhaspatirabhikanikradadgā uta prāstauducca
vidvāṁ agayat || endra sānasim̄ rayim̄ sajītvānām̄ sadāsaḥam | varṣiṣṭhamūtaye bhara ||
pra sasāhiṣe puruhūta śatrūñjyeṣṭhaste śuṣma iha rātirastu | indrā bhara dakṣiṇēnā vasūni patiḥ sindhūnāmasi
revatiñām ||
tvāṁ sutasya pītaye sadyo vrddho ajāyathāḥ | indra jyaiṣṭhyāya sukrat ||
bhuvastvamindra brahmaṇā mahānbhuvo viśveṣu savaneṣu yajñiyāḥ | bhuvu nṛṁścyautno viśvasminbhare
jyeṣṭhaśca mantra viśvacarṣaṇe || mitrasya carṣāṇḍhṛtaḥ śravo devasya sānasim | satyam citraśravastamam ||
mitro janānyātayati prajānanmitro dādhāra pṛthivīmuta dyām | mitraḥ kṛṣṭiranimiṣābhi caṣṭe satyāya havyam
ghṛtavadvadhema ||
pra sa mitra marto astu prayasvānyasta āditya śikṣati vratena | na hanyate na jīyate tvoto nainamam̄ho
aśnotyantito na dūrāt ||
yacciddhi te viśo yathā pra deva varuṇa vratam | mimīmasi dyavid�yavi ||
yatkiṁ cedarī varuṇa daivye jane'bhidrohammanuṣyāścarāmāsi | acittī yattava dharmā yuyopima mā
nastasmādenaso deva rīriṣah ||
kitavāso yadrīripurna dīvi yadvā ghā satyamuta yanna vidma | sarvā tā vi ṣya śithireva devāthā te syāma varuṇa
priyāsaḥ ||3.4.11|| (39)

ūrdhvā asya samidho bhavantyūrdhvā śukrā śocīṁṣyagneh | dyumattamā supratīkasya sūnoḥ ||
tanūnapādasuro viśvavedā devo deveṣu devaḥ | patha ānakti madhvā ghṛtena ||
madhvā yajñārām nakṣase pṛīṇāno narāśāṁso agne | sulkrdevaḥ savitā viśvavārah ||
acchāyameti śavasā ghrtenedāno vahnirnamasā | agniṁ sruco adhvareṣu prayatsu ||
sa yakṣadasya mahimānamagneh sa ī mandrāsu prayasah | vasuṣcetiṣṭho vasudhātamaśca ||
dvāro devīranvasya viśve vratā dadante agneh | uruvyacaso dhāmnā patyamānāḥ ||
te asya yoṣane divye na yonāvuṣāsānaktā | imārī yajñamavatāmadhvaram nah ||
daivyā hotārāvūrdhvamadhvaraṁ no'gnerjihvāmabhi gr̥ṇītam | kṛṇutām nah sviṣṭim ||
tisro devīrbarhiredaṁ sadantviḍā sarasvatī bhāratī | mahī gr̥ṇānāḥ ||
tannasturīpamadbhutampurukṣu tvaṣṭā suvīram | rāyaspōṣaṁ vi ṣyatu nābhimasme ||
vanaspate'va srjā rarāṇastmanā deveṣu | agnirhavyam̄ śamitā sūdayatī ||
agne svāhā kṛṇuhi jātaveda īndrāya havyam | viśve devā haviridaṁ juṣantām ||
hiranayagarbhaḥ samavartatāgre bhūtasya jātāḥ patireka āśīt | sa dādhāra pṛthivīm̄ dyāmutemām̄ kasmāi devāya
haviṣā vidhema ||
yah pṛāṇato nimiṣato mahitvaika īdrājā jagato babhūva | ya īśe asya dvipadaścatuṣpadaḥ kasmāi devāya haviṣā
vidhema ||
ya ātmadā baladā yasya viśva upāsate praśiṣṭam̄ yasya devāḥ | yasya cchāyāmṛtaṁ yasya mṛtyuḥ kasmāi devāya
haviṣā vidhema ||
yasyeme himavanto mahitvā yasya samudraṁ rasayā sahāhuḥ | yasyemāḥ pradiṣo yasya bāhū kasmāi devāya
haviṣā vidhema ||

yan̄ krandasī avasā tastabhāne abhyaikeśtāmmanasā rejamāne | yatrādhi sūra uditau vyeti kasmai devāya
 haviṣā vidhema ||
 yena dyaurugrā pṛthivī ca dṛḍhe yena suvaḥ stabhitam yena nākah | yo antarikṣe rajaso vimānah kasmai devāya
 haviṣā vidhema ||
 āpo ha yanmahatīrvīsvamāyandakṣam dadhānā janayantīragnim | tato devānāṁ niravartatāsurekaḥ kasmai
 devāya haviṣā vidhema ||
 yaścidāpo mahinā paryapaśyaddakṣam dadhānā janayantīragnim | yo deveśvadhi deva eka āśītkasmai devāya
 haviṣā vidhema ||4.1.8|| (39)

yā jātā ośadhayo devebhyastriyugampurā | mandāmi babhrūṇāmahāṁ śatāṁ dhāmāni sapta ca ||
 śatāṁ vo amba dhāmāni sahasramuta vo ruhaḥ | athā śatakratvo yūyamimamme agadam kṛta ||
 puśpāvatīḥ prasūvatiḥ phalinīraphalā uta | aśvā iva sajītvārvīrudhah pārayiṣṇavah ||
 ośadhīriti mātarastadvo devīrupa bruve | rapāṁsi vighnatīrita rapaścātayamānāḥ ||
 aśvatthe vo niśadanamparne vo vasatih kṛtā | gobhāja itkilāsatha yatsanavatha pūruṣam ||
 yadahāṁ vājayannimā ośadhīrhasta ādadhe | ātmā yakṣmasya naśyati purā jīvagṛbho yathā ||
 yadośadhayah saṁgacchante rājānāḥ samitāviva | viprah sa ucyate bhiṣagrakṣohāmīvacātanaḥ ||
 niśkṛtīnāma vo mātātāḥ yūyāṁ stha saṁkṛtih | sarāḥ patatrīnīḥ sthana yadāmayati niśkṛta ||
 anyā vo anyāmavatvanyānyasyā upāvāt | tāḥ sarvā ośadhayah saṁvidānā idamme prāvatā vacah ||
 ucchuṣmā ośadhīnāṁ gāvō goṣṭhādiveratē | dhanaṁ sanīṣyantīnāmātmānāṁ tava pūruṣa ||
 ati viśvāḥ pariṣṭhā stena iva vrajamakramuh | ośadhayah pṛācucyavuryatkīr ca tanuvāṁ rapah ||
 yāḥ ta ātasthurātmānaṁ yā āvivisuh paruhparuh | tāste yakṣmān vi bādhantāmugro madhyamaśīriva ||
 sākām yakṣma pra pata śyenena kikidīvinā | sākām vātasya dhrājyā sākām naśya nihākayā ||
 aśvāvātīṁ somavatīmūrjayanīmudojasam | ā vitsi sarvā ośadhīrasmā arīṣtatātaye ||
 yāḥ phalinīryā aphalā apuspā yāśca puśpiṇīḥ | bṛhaspatiprasūtāstā no muñcantvāṁhasah ||
 yā ośadhayah somarājñīḥ pravīṣṭāḥ pṛthivīmanu | tāsāṁ tvamasyuttamā pra no jīvātave suva ||
 avapatantīravadandiva ośadhayah pari | yan̄ jīvamaśīnavāmahi na sa riśyāti pūruṣah ||
 yāścedamupaśīnvanti yāśca dūramparāgatāḥ | iha saṁgatyā tāḥ sarvā asmai sarī datta bheṣajam ||
 mā vo riśatkhanitā yasmai cāhami khanāmī vaḥ | dvipaccatuṣpadasmākāṁ sarvamastvanātūram ||
 ośadhayah saṁ vadante somena saha rājñā | yasmai karoti brāhmaṇastāṁ rājanpārayāmāsi ||4.2.6|| (39)

dhruvāsi dharuṇāstṛtā viśvakarmaṇā sukritā | mā tvā samudra udvadhīnmā suparṇo'vyathamānā pṛthivīn dṛṁha
 ||
 prajāpatistvā sādayatu pṛthivyāḥ pṛṣṭhe vyacasvatīmprathasvaṭīmpratho'si pṛthivysi bhūrasi bhūmirasyaditirasi
 viśvadhāyā viśvasya bhuvanasya dhartrī pṛthivīn yaccha pṛthivīn dṛṁha pṛthivīmmā hiṁśīrviśvasmai
 prāṇāyāpānāya vyānāyodānāya pratiṣṭhāyai caritrāyāgnistvābhi pātu mahyā svastyā cchardiṣā śāmtamena tayā
 devatayāṅgiravadvaddhruvā sīda ||
 kāṇḍātākāṇḍātprarohantī paruṣāḥparuṣāḥ pari | evā no dūrve pra tanu sahasreṇa śatena ca ||
 yā śatena pratanoṣi sahasreṇa virohasi | tasyāste devīṣṭake vidhema haviṣā vayam ||
 aśādīhāsi sahamānā sahasvārātīḥ sahasvārātīyataḥ sahasva pṛtanāḥ sahasva pṛtanyataḥ | sahasravīryāsi sā mā
 jinva ||
 madhu vātā ṛtāyate madhu kṣaranti sindhavaḥ | mādhvīnaḥ santvoṣadhiḥ ||
 madhu naktamutoṣasi madhumatpārthivāṁ rajaḥ | madhu dyaurastu naḥ pitā ||
 madhumānno vanaspatīmadhumāṁ astu sūryaḥ | mādhvīrgāvō bhavantu naḥ ||
 mahī dyauḥ pṛthivī ca na imām yajñammimikṣatām | pipṛtām no bhařīmabhiḥ ||
 tadviṣṇoh paramām padam sadā paśyanti sūryaḥ | divīva cakṣurātātam ||
 dhruvāsi pṛthivi sahasva pṛtanyataḥ | syūtā devebhīramṛtenāgāḥ ||
 yāste agne sūrye ruca udyato divamātanvantī raśmibhiḥ | tābhiḥ sarvābhī ruce janāya naskṛdhi ||
 yā vo devāḥ sūrye ruco goṣvaśvesu yā rucāḥ | indrāgnī tābhiḥ sarvābhī rucāṁ no dhatta bṛhaspate ||
 virātjyotiradhārayatsamrādjyotiradhārayatsvarādjyotiradhārayat ||
 agne yukṣvā hi ye tavāśvāso deva sādhavaḥ | aram vahantyāśavaḥ ||
 yukṣvā hi devahūtamāṁ aśvāṁ agne rathīriva | ni hotā pūrvyaḥ sadaḥ ||
 drapsaścaskanda pṛthivīmanu dyāmimām ca yonimanu yaśca pūrvah | tṛtīyam yonimanu saṁcarantam drapsam
 juhomyanu sapta hotrāḥ ||

abhūdidaṁ viśvasya bhuvanasya vājinamagnervaiśvānarasya ca | agnirjyotiṣā jyotiṣmānrukmo varcasā varcasvān ||
 ṣce tvā ruce tvā samitsravanti sarito na dhenāḥ | antarhṛdā manasā pūyamānāḥ || ghṛtasya dhārā abhi cākaśīmi |
 hiranyayo vetaso madhya āsām ||
 tasminsupsarṇo madhukṛtkulāyī bhajannāste madhu devatābhyaḥ | tasyāsate harayah sapta tīre svadhām duhānā
 amṛtasya dhārām ||4.2.9|| (39)

jīmūtasyeva bhavati prafīkam yadvarmī yāti samadāmupasthe | anāviddhayā tanuvā jaya tvāṁ sa tvā varmaṇo
 mahimā pipartu ||
 dhanvanā gā dhanvanājīm jayema dhanvanā tīvrāḥ samado jayema | dhanuḥ śatrорапакāmāṁ kṛṇoti dhanvanā
 sarvāḥ pradiśo jayema ||
 vakṣyantīvedā ganīganti karṇampriyāṁ sakhaṁyampariṣasvajānā | yoṣeva śiṅkte vitatādhi dhanvanjyā iyāṁ
 samane pārayantī ||
 te ācarantī samaneva yoṣā māteva putrambhbṛtāmupasthe | apa śatrūnvidhyatāṁ samvidāne ārtnī ime
 viṣphurantī amitrān ||
 bahvīnāmpitā bahurasya putraścīscā kṛṇoti samanāvagatya | iṣudhīḥ saṅkāḥ pṛtanāśca sarvāḥ pṛṣṭhe ninaddho
 jayati prasūtah ||
 rathe tiṣṭhannayati vājināḥ puro yatrayatra kāmayate suśārathiḥ | abhīśūnāmmahimānāṁ panāyata manāḥ
 paścādanu yacchanti raśmayah ||
 tīvrāṅghoṣānkrṇvate vṛṣapāṇayo'svā rathebhiḥ saha vājayantah | avakrāmantah prapadairamitrāṅkṣinānti
 śatruṁranapavyayantah ||
 rathavāhanaṁ havirasya nāma yatrāyudham nihitamasya varma | tatrā rathamupa śagmāṁ sadema viśvāhā
 vayāṁ sumanasyamānāḥ ||
 svāduṣaṁsadaḥ pitaro vayodhāḥ kṛcchreśritah śaktīvanto gabhīrāḥ | citrasenā iṣubalā amṛdhāḥ satovīrā uravo
 vrātasāhāḥ ||
 brāhmaṇāsaḥ pitaraḥ somyāsaḥ śive no dyāvāprthivī anehasā | pūṣā nah pātu duritādṛtāvṛdho rakṣā mākirno
 aghaśaṁsa īśata ||
 suparṇām vaste mr̄go asyā danto gobhiḥ sannaddhā patati prasūtā | yatrā naraḥ sam ca vi ca dravanti
 tatrāsmabhyamiṣavaḥ śarma yaṁsan ||
 rjite pari vṛṇgdhi no'śmā bhavatu nastanūḥ | somo adhi bravītu no'ditiḥ śarma yacchatu ||
 ā jaṅghanti sānveśāṁ jaghanāṁ upa jighnate | aśvājani pracetaso'svāntsamatsu codaya ||
 ahiriva bhogaīḥ paryeti bāhum jyāyā hetimparibādhamānah | hastaghno viśvā vayunāni
 vidvānpumānpumāṁsampari pātu viśvataḥ ||
 vanaspate vīḍvāṅgo hi bhūyā asmatsakhā pratarāṇah suvīrah | gobhiḥ sannaddho asi vīḍayasvāsthātā te jayatu
 jetvāni ||
 divaḥ pṛthivyāḥ paryorija udbhṛtam vanaspatibhyah paryābhṛtam sahaḥ | apāmojmānampari
 gobhirāvṛtamindrasya vajram haviṣā rathaṁ yaja ||
 indrasya vajro marutāmanīkammitrasya garbho varuṇasya nābhiḥ | semāṁ no havyadātīm juṣāno deva ratha
 prati havyā grbhāya ||
 upa śvāsaya pṛthivīmuta dyāmpurutrā te manutāṁ viṣṭhitāṁ jagat | sa dundubhe sajūrindrena
 devaīrdūrāddavīyo apa sedha śatruṇ ||
 ā krāndaya balamojo na ā dhā niṣṭānihi duritā bādhamānah | apa protha dundubhe ducchunāṁ ita indrasya
 muṣṭirasi vīḍyasva ||
 āmūraja pratyāvartaye'māḥ ketumaddundubhirvāvadīti | samaśvaparṇāścaranti no naro 'smākamindra rathino
 jayantu ||4.6.6|| (39)

40 interior pauses

samitaṁ sam kalpethāṁ sampriyau rociṣṇū sumanasyamānau | iṣamūrjamabhi saṁvasānau sam vāmmanāṁsi
 saṁ vratā samu cittānyākaram ||
 agne purīṣyādhipā bhavā tvāṁ nah | iṣamūrjam yajamānāya dhehi ||
 purīṣyastvamagne rayimānpuṣṭimāṁ asi | śivāḥ kṛtvā diśah sarvāḥ svāṁ yonimihāsadaḥ ||

bhavataṁ naḥ samanasau samokasāvarepasau | mā yajñam hiṁsiṣṭammā yajñapatim jātavedasau śivau
 bhavatamadya naḥ ||
 māteva putramprthivī purīṣyamagniṁ sve yonāvabhārukhaḥ | tām viśvairdevairṛtubhiḥ saṁvidānah
 prajāpatirviśvakarmā vi muñcatu ||
 yadasya pāre rajasaḥ śukraṁ jyotirajāyata | tannah parśadati dviṣo'gne vaiśvānara svāhā ||
 namaḥ su te nīrte viśvarūpe'yasmayam vi cṛtā bandhametam | yamena tvarṇ yamyā saṁvidānottamam
 nākamadhi rohayemam ||
 yatte devī nīrtirābabandha dāma grīvāsvavicartyam | idam te tadvi ṣyāmyāyuṣo na madhyādathā jīvah
 pitumaddhi pramuktaḥ ||
 yasyāste asyāḥ krūra āsañjuhomyeśāmbandhānāmavasarjanāya | bhūmiriti tvā janā vidurnīrtititi tvāhampari
 veda viśvataḥ ||
 asunvantamayajamānamiccha stenasyetyām taskarasyānveśi | anyamasmadiccha sā ta ityā namo devi nīrte
 tubhyamastu ||
 devīmahām nīrtim vandamānah piteva putram dasaye vacobhiḥ | viśvasya yā jāyamānasya veda śirahśirah prati
 sūrī vi caṣṭe ||
 niveśanah saṅgamano vasūnām viśvā rūpābhi caṣṭe śacībhiḥ | deva iva savitā satyadharmaṇa na tasthau
 samare pathīnām ||
 sam varatrā dadhātana nirāhāvānkṛnotana | siñcāmahā avaṭamudriṇam vayam viśvāhādastamakṣitam ||
 niṣkṛtāhāvamavaṭām suvaratraṁ suṣecanam | udriṇam siñce akṣitam ||
 sīrā yuñjanti kavayo yugā vi tanvate pṛthak | dhīrā deveṣu sumnayā |
 yunakta sīrā vi yugā tanota kṛte yonau vapateha bījam | girā ca śruṣṭih sabharā asanno nedīya itsṛṇyā
 pakvamāyat ||
 lāṅgalampavīravam suśevaṁ sumatitsaru | udītkṛṣati gāmavimprapharvyām ca pīvarīm |
 prasthāvadrathavāhanam ||
 śunam naḥ phālā vi tudantu bhūmīm śunam kīnāśā abhi yantu vāhān | śunamparjanyo madhunā payobhiḥ
 śunāśīrā śunamasmāsu dhattam ||
 kāmaṁ kāmadughe dhukṣva mitrāya varuṇāya ca | īndrāyāgnaye pūṣṇa oṣadhībhyaḥ prajābhyaḥ ||
 ghṛtena sītā madhunā samaktā viśvairdevairanumatā marubhiḥ | ūrjasvatī payasā pinvamānāsmāntsīte
 payasābhyaḥavāvṛtsva ||4.2.5|| (40)

41 interior pauses

pra devam̄ devyā dhiyā bharatā jātavedasam | havyā no vakṣadānuṣak ||
 ayamu ṣya pra devayurhotā yajñāya nīyate | ratho na yorabhīvṛto ghṛṇīvāñcetati tmanā ||
 ayamagniruruṣatyamṛtādiva janmanah | sahasaścītsahīyān devo jīvātave kṛtaḥ ||
 idāyāstvā pade vayaṁ nābhā pṛthivyā adhi | jātavedo ni dhīmāhyagne havyāya voḍhave | agne viśvebhiḥ
 svanīka devairūrnāvantamprathamaḥ sīda yonim | kulāyinam ghṛtavantaṁ savitre yajñam̄ naya yajamānāya
 sādhu ||
 sīda hotaḥ sva u loke cikitvāntasādayā yajñam̄ sukṛtasya yonau | devāvīrdevānhaviṣā yajāsyagne bṛhadhyajamāne
 vayo dhāḥ ||
 ni hotā hotṛṣadane vidānastveṣo dīdivām̄ asadatsudakṣaḥ | adabdhavratapramatirvasiṣṭhaḥ sahasrambharah
 śucijihvo agnih ||
 tvām̄ dūtastvamu naḥ paraspāstvam̄ vasya ā vr̄ṣabha prañetā | agne tokasya nastane
 tanūnāmaprayucchāndīdyadbodhi gopāḥ ||
 abhi tvā deva savitarīśānam̄ vāryāṇām̄ | sadāvanbhāgamīmahe ||
 mahī dyauḥ pṛthivī ca na imām̄ yajñammimikṣatām̄ | piptām̄ no bharīmabhiḥ ||
 tvām̄agne puṣkarādadhyatharvā niramanthata | mūrdhno viśvasya vāghataḥ ||
 tamu tvā dadhyaṇīṛṣih putra īdhe atharvaṇaḥ | vṛtrahaṇampurāmdaram ||
 tamu tvā pāthyo vr̄ṣā samīdhe dasyuhantamam | dhanām̄jayaṁ raṇeraṇe ||
 uta bruvantu jantava udagnirvṛtrahājani | dhanām̄jayo raṇeraṇe ||
 ā yaṁ haste na khādinam̄ sīśum̄ jātam̄ na bibhrati | viśāmagniṁ svadhvaram ||
 pra devam̄ devavītaye bharatā vasuvittamam | ā sve yonau ni śīdatu ||
 ā jātarā jātavedasi priyam̄ sīśītātithim | syona ā gṛhapatim ||

agnināgnih samidhyate kavirghapatiryuvā | havyavādjuhvāsyah ||
 tvam̄ hyagne agnīnā vipro vipro santsatā | sakha sakhyā samidhyase ||
 tammarjayanta sukratumpuroyāvānamājisu | sveṣu ksayeṣu vājinam ||
 yajñena yajñamayajanta devāstāni dharmāṇi prathamānyāsan | te ha nākammahimānah sacante yatra pūrve
 sādhyāḥ santi devāḥ ||3.5.11|| (41)

48 interior pauses

hiranyagarbha āpo ha yatprajāpate ||
 sa veda putraḥ pitaram̄ sa mātaram̄ sa sūnurbhuvatsa bhuvatpunarmaghah | sa dyāmaurṇodantarikṣam̄ sa suvaḥ
 sa viśvā bhuvo abhavatsa ābhavat || udu tyām̄ citram ||
 sa pratnavannavīyasāgne dyumnenā sāmyatā | bṛhattatantha bhānunā ||
 ni kāvyā vedhasaḥ śāsvataskarhaste dadhāno naryā purūṇi | agnirbhuvadrayipatī rayīṇāṁ satrā cakrāṇo amṛtāni
 viśvā ||
 hiranyapāṇimūtaye savitāramupa hvaye | sa cettā devatā padam ||
 vāmamadya savitarvāmamu śvo divedive vāmamasmbhyaṁ sāvīḥ | vāmasya hi kṣayasya deva bhūrerayā
 dhiyā vāmabhājaḥ syāma ||
 baḍithā parvatānāṁ khidrambibharṣi pṛthivi | pra yā bhūmi pravatvati mahnā jinoṣi mahini || stomāsastvā
 vicāriṇi prati ṣṭobhantyaktubhiḥ | pra yā vājāṁ na heṣantamerumasyasyarjuni ||
 ṛḍudareṇa sakhyā saceya yo mā na riṣyeddharyaśva pītaḥ | ayam yaḥ somo nyadhāyyasme tasmā
 indrampratiramemiyaccha ||
 āpāntamanyustrpalaprabharmā dhunih śimīvāñcharumāṁ ṣṭiṣī | somo viśvānyatasā vanāni
 nārvāgindrampratimānāni debhuḥ ||
 pra suvānah soma ṣṭayuściketendrāya brahma jamadagnirarcan | vr̄ṣā yantāsi śavasasturasyāntaryaccha gr̄ṇate
 dhartrāṁ dṝmha ||
 sabādhaste madaīn ca śuṣmayāṁ ca brahma naro brahmakṛtaḥ saparyan | arko vā yatturate
 somacakṣāstatedindro dadhate pṛtsu turyām ||
 vaṣṭaṭe viṣṇavāsa ā kṛṇomī tanme juṣasva śipiviṣṭa havyam |
 vardhantu tvā suṣṭutayo giro me yūyampāta svastibhiḥ sadā naḥ ||
 pra tatte adya śipiviṣṭa nāmāryah śāṁśāmi vayunāni vidvān | taṁ tvā gr̄ṇāmi tavasamatavīyāṅkṣayantamasya
 rajasah parāke ||
 kimitte viṣṇo paricakṣyambhūtpra yadvavakṣe śipiviṣṭo asmi | mā varpo asmadapa gūha etadyadanyarūpaḥ
 samithe babhūtha ||
 agne dā dāsuṣe rayim vīravantamparīṇasam | śiśīhi naḥ sūnumataḥ ||
 dā no agne śatino dāḥ sahasrīno duro na vājāṁ śrutyā apā vṛdhi | prācī dyāvāpṛthivī brahmaṇā kṛdhi suvarṇa
 śukramuṣaso vi didyutuh ||
 agnirdā draviṇāṁ vīrapeśā agnirṛṣim yaḥ sahasrā sanoti | agnirdivi havyamā tatānāgnērdhāmāni vibhṛtā purutrā
 ||
 mā no mardhīrā tū bhara ||
 ghṛtāṁ na pūtām tanūrarepāḥ śuci hiranym | tatte rukmo na rocata svadhāvah | ubhe suścandra sarpiṣo darvī
 śrīṇīṣā āsani | uto na utpupūryā uktheṣu śavasaspata iṣam̄ stotṛbhya ā bhara ||
 vāyo śataṁ harīṇāṁ yuvasva posyānām | uta vā te sahasrīno ratha ā yātu pājasā ||
 pra yābhīryāsi dāśvāṁsamacchā niyudbhīrvāyavīṣṭaye duroṇe | ni no rayīṁ subhojasāṁ yuveha ni
 vīravadvayamaśviyām ca rādhaḥ ||
 revatīrṇaḥ sadhamāda indre santu tuvivājāḥ | kṣumanto yābhīrmadema ||
 revāṁ idrevataḥ stotā syāttvāvato maghonāḥ | predu harivalḥ śrutasya ||2.2.12|| (48)

54 interior pauses

agnirvītrāni jaṅghanaddraviṇasyurvipanyayā | samiddhaḥ śukra āhutaḥ ||
 tvam̄ somāsi satpatistvam̄ rājota vṛtrahā | tvambhadro asi kratuḥ ||

bhadrā te agne svanīka saṃdṛgghorasya sato viṣṇasya cāruḥ | na yatte śocistamasā varanta na
 dhvasmānastanuvi repa ā dhuḥ ||
 bhadram te agne sahasinnanīkamupāka ā rocate sūryasya |
 ruśaddrśe dadṛśe naktayā cidarūkṣitaṁ dṛśa ā rūpe annam ||
 sainānīkena suvidatro asme yaṣṭā devāṁ āyajīṣṭhāḥ svasti | adabdhō gopā uta naḥ paraspā agne dyumaduta
 revaddidīhi ||
 svasti no divo agne pṛthivyā viśvāyurdhehi yajathāya deva | yatsīmahi divijāta praśastam tadasmāsu draviṇam
 dhehi citram ||
 yathā hotarmanuṣo devatātā yajñebhiḥ sūno sahaso yajāsi | evā no adya samanā samānānuśannagna uśato yakṣi
 devān ||
 agnimīḍe purohitam yajñasya devamṛtvijam | hotāraṁ ratnadhbātamam ||
 vrṣā soma dyumāṁ asi vrṣā deva vrṣavratāḥ | vrṣā dharmāṇi dadhiṣe ||
 sāṁtapanā idāṁ havirmarutastajjuṣṭana | yuṣmākotī riśādasah ||
 yo no marto vasavo durhṛṇāyustirah satyāni maruto jighāṁsāt | druhaḥ pāśamprati sa mucīṣṭa tapisṭhena tapasā
 hantanā tam ||
 saṁhvatsarīṇā marutaḥ svarkā urukṣayāḥ saganā mānuṣe | te'smatpāśānpra muñcantvāṁhasah sāṁtapanā
 madirā mādayiṣṇavah ||
 piprīhi devāṁ uśato yaviṣṭha vidvāṁ ṛtūmr̄tupate yajeha | ye daivyā ṛtvijastebhiragne tvam
 hotṛṇāmasyāyajīṣṭhāḥ ||
 agne yadadya viśo adhvarasya hotah pāvaka śoce veṣṭvam hi yajvā | ṛtā yajāsi mahinā vi yadbhūrhavyā vaha
 yaviṣṭha yā te adya ||
 agnīnā rayimaśnavatpoṣameva divedive | yaśasām vīravattamam ||
 gayasphāno amīvahā vasuvitpuṣṭivardhanah | sumitraḥ soma no bhava ||
 gr̄hamedhāsa ā gata maruto māpa bhūtana | pramuñcanto no am̄hasah ||
 pūrvībhīrhi dadāśima śaradbhīrmaruto vayam | mahobiścācarṣaṇīnām ||
 pra budhīyā īrate vo mahāṁsi pra nāmāni prayajyavastiradhvam | sahasriyām damyambhāgametam
 gr̄hamedhīyammaruto juṣadhvam ||
 upa yameti yuvatiḥ sudakṣam̄ doṣā vastorhaviṣmatī ghṛtācī | upa svainamaramatirvasūyuḥ ||
 imo agne vītātāmāni havyājasro vakṣi devatātimaccha | prati na īṁ surabhīṇi viyantu || krīḍam̄ vaḥ śardho
 mārutamanarvāṇāṁ ratheśubham | kaṇvā abhi pra gāyata ||
 atyāso na ye marutaḥ svañco yakṣadṛśo na śubhayanta maryāḥ | te harmyeṣṭhāḥ sīśavo na śubhrā vatsāso na
 prakrīḍinah payodhāḥ ||
 praisāmajmeṣu vithureva rejate bhūmiryāmeṣu yaddha yuñjate śubhe | te krīḍayo dhunayo bhrājadr̄ṣṭayah
 svayammahitvampanayanta dhūtayah ||
 upahvareṣu yadacidhvam̄ yayim̄ vaya iva marutaḥ kena citpathā | ścotanti kośā upa vo ratheṣvā ghṛtamukṣatā
 madhuvarṇāmarcate ||
 agnimagnīm̄ havīmabhiḥ sadā havanta viśpatim | havyavāhampurupriyam ||
 tam̄ hi śāsvanta īdate srucā devarin̄ ghṛtaścutā | agnīm̄ havyāya vodhave ||
 indrāgnī rocanā divaḥ śnatadvītramindram̄ vo viśvatasparīndram̄ naro viśvakarmanhaviṣā vāvṛdhāno
 viśvakarmanhaviṣā vardhanena ||4.3.13|| (54)

55 interior pauses

tvamagne rudro asuro maho divastvam̄ śardho mārutanām pṛkṣa īsiṣe |
 tvam̄ vātairaruṇairyāsi śaṅgayastvam̄ pūṣā vīdhataḥ pāsi nu tmanā ||
 ā vo rājānamadhvarasya rudraṁ hotāraṁ satyayajaṁ rodasyoh |
 agnīm̄ purā tanayitnoracittāddhiranyarūpamavase kṛṇudhvam ||
 agnirhotā ni śasādā yajīyānupasthe mātuḥ surabhāvū loke |
 yuvā kavīḥ puruniṣṭha ṛtāvā dhartā kṛṣṭīnāmuta madhya iddhaḥ ||
 sādhwīmakardevavītiṁ no adya yajñasya jihvāmavidāma guhyām |
 sa āyurāgātsurabhīrvasāno bhadrāmakardevahūtiṁ no adya ||
 akrandadagnīḥ stanayanniva dyauḥ kṣāmā rerihadvīrudhaḥ samañjan |
 sadyo jajñāno vi hīmiddho akhyadā rodasī bhānunā bhātyantah ||

tve vasūni purvaṇīka hotardoṣā vastorerire yajñiyāsaḥ |
 kṣameva viśvā bhuvanāni yasmintsam̄ saubhagāni dadhire pāvake ||
 tubhyam̄ tā aṅgirastama viśvāḥ sukṣitayah prthak | agne kāmāya yemire ||
 aśyāma tam kāmamagne tavotyasyāma rayim̄ rayivah suvīram |
 aśyāma vājamabhi vājayanto'syāma dyumnamajarājaram te ||
 śreṣṭham̄ yaviṣṭha bhāratāgne dyumantam̄ bhara | vaso purusprihaṁ rayim ||
 sa śvitānastanyatū rocanasthā ajarebhīrnānadadbhīryaviṣṭhaḥ |
 yah pāvakaḥ purutamah purūṇi pṛthūnyagniranuyātī bharvan ||
 āyuṣte viśvato dadhadayamagnivareṇyah |
 punaste prāna āyati para yakṣmaṇ suvāmi te ||
 āyurdā agne haviṣo juṣāṇo ghṛtapratīko ghṛtayoniredhi |
 ghṛtarāṁ pītvā madhu cāru gavyam̄ piteva putramabhi rakṣatādimam ||
 tasmai te pratiharyate jātavedo vicarṣane | agne janāmi suṣṭutim ||
 divaspari prathamaṇ jajñe agnirasmaddvītyam̄ pari jātavedāḥ |
 tṛṣṇyamapsu nṛmaṇā ajasramindhāna enām jarate svādhīḥ ||
 śuciḥ pāvaka vandyo'gne bṛhadvi rocase | tvam̄ ghṛtebhīrāhutaḥ ||
 dṛṣṭāno rukma urvyā vyadyauddurmarṣamāyuh śriye rucānah |
 agniram̄to abhavadvayobhiḥ yadenām dyaurajanayatsuretāḥ ||
 ā yadiṣe nṛpatim̄ teja āṇat chuci reto niṣiktam̄ dyaurabhīke |
 agnih śardhamanavadyari yuvānam̄ svādhiyari janayatsūdayacca ||
 sa tejīyasā manasā tvota uta sīkṣa svapatyasya sīkṣoh |
 agne rāyo nṛtamasya prabhūtau bhūyāma te suṣṭutayaśca vasvah ||
 agne sahantam̄ bhara dyumnasya prāsahā rayim |
 viśvā yaścarṣaṇīrabhyāsā vājeṣu sāsahat ||
 tamagine pṛtanāsaham̄ rayim̄ sahasva ā bhara |
 tvam̄ hi satyo adbhuṭo dātā vājasya gomataḥ ||
 ukṣānnāya vaśānnāya somapṛṣṭhāya vedhase | stomairvidhemāgnaye ||
 vadmā hi sūno asyadmasadvā cakre agnirjanuṣājmānnam | sa tvam̄ na ūrjasana ūrjam dhā rājeva jeravṛke
 kṣeṣyantah ||
 agna āyūṁsi pavasa ā suvorjamiṣam̄ ca nah | āre bādhasva ducchunām ||
 agne pavasva svapā asme varcaḥ suvīryam | dadhatpoṣam̄ rayim mayi ||
 agne pāvaka rociṣā mandrayā deva jihvayā | ā devānvakṣi yakṣi ca ||
 sa nah pāvaka dīdīvo'gne devām̄ ihā vaha | upa yajñam̄ haviṣca nah ||
 agnih śucivratatamah śuciviprah śuciḥ kavīḥ | śuciḥ rocata āhutah ||
 udagne śucayastava śukrā bhrājanta īrate | tava jyotiṁśyarcayaḥ ||1.3.14|| (55)

57 interior pauses

agnīnā rayimaśnavatpoṣameva divedive | yaśasam̄ vīrvattamam ||
 gomām̄ agne'vimām̄ aśvī yajño nṛvatsakhā sadamidapramṣyah | idāvāṁ eso asura prajāvāndīrgho rayiḥ
 pṛthubudhnah sabhāvān ||
 ā pyāyasva sam̄ te ||
 iha tvaṣṭāramagriyari viśvarūpamupa hvaye | asmākamastu kevalah ||
 tannasturīpamadha poṣayitnu deva tvaṣṭarvi rarāṇah syasva | yato vīraḥ karmaṇyah sudakṣo yuktagrāvā jāyate
 devakāmāḥ ||
 śivastvaṣṭāriḥ gahi vibhuḥ poṣa uta tmanā | yajñeyajñe na udava ||
 piśāringarūpah subharo vayodhāḥ śruṣṭī vīro jāyate devakāmāḥ | prajām̄ tvaṣṭā vi ṣyatu nābhimasme athā
 devānāmapyētu pāthah ||
 pra no devyā no divah ||
 pīpiyām̄saṁ sarasvataḥ stanam̄ yo viśvadarśataḥ | dhukṣīmahi prajāmīṣam̄ ||
 ye te sarasva ūrmayo madhumanto ghṛtaścutaḥ | teṣām̄ te sumnamīmahe ||
 yasya vratampaśavo yanti sarve yasya vratamupatiṣṭhanta āpaḥ | yasya vrate puṣṭipatirniviṣṭastaṁ
 sarasvantamavase huvema ||

divyaṁ suparṇam̄ vayasambhantamapāṁ garbham̄ vrṣabhamoṣadhīnām | abhīpato vr̄ṣtyā tarpayantaṁ tam̄
 sarasvantamavase huvema ||
 sinīvāli prthuṣtuke yā devānāmasi svasā | juṣasva havyamāhutamprajām̄ devi dididdhi nah ||
 yā supāṇīḥ svāṅgurīḥ suṣūmā bahusūvarī | tasyai viśpatniyai haviḥ sinīvālyai juhotana ||
 indraṁ vo viśvatasparīndraṁ narah ||
 asitavarṇā harayaḥ suparṇā miho vasānā divamutpatanti | ta āavavṛtrantsadanāni kṛtvādītpṛthivī gṛhtairvyudyate
 ||
 hiranyakeśo rajaso visāre' hirdhunirvāta iva dhrajīmān | śucibhrājā uṣaso navedā yaśasvatīrapasyuvo na satyāḥ ||
 ā te suparṇā aminanta evaiḥ kr̄ṣṇo nonāvā vr̄ṣabho yadīdam | śivābhīrna smayamānābhīrāgātpatanti mihāḥ
 stanayantyabhrā ||
 vāśreva vidyunmimāti vatsam̄ na mātā siṣakti | yadeṣāṁ vr̄ṣṭirasarji ||
 parvataścinmahi vr̄ddho bibhāya divaścitsānu rejata svane vah | yatkṛīḍatha marutah r̄ṣtimanta āpa iva
 sadhriyañco dhavadhve ||
 abhi kranda stanaya garbhamā dhā udanvatā pari dīyā rathena | dṝtiṁ su karṣa viṣitam̄ nyañcam̄ samā
 bhavantūdvatā nipādāḥ ||
 tvāṁ tyā cidacyutāgne paśurna yavase | dhāmā ha yatte ajara vanā vr̄scanti śikvasah ||
 agne bhūrīṇi tava jātavedo deva svadhāvō'mrtasya dhāma | yāśca
 māyā māyinām̄ viśvaminva tve pūrvīḥ saṁdadhuḥ pr̄ṣṭabandho ||
 divo no vr̄ṣṭimmaruto rařdhvampra pīnvata vr̄ṣṇo aśvasya dhārāḥ | arvāñetena stanayitnutehyapo
 niśīcannasuralḥ pitā nah ||
 pinvantyapo marutah sudānavah̄ payo gṛhtavadvidathesvābhuvah̄ | atyam̄ na mihe vi nayanti vājinamutsam̄
 duhanti stanayantamakṣitam̄ ||
 udapruto marutastāṁ iyarta vr̄ṣṭīṁ ye viśve maruto junanti | krośāti gardā kanyeva tunnā perum̄ tuñjānā patyeva
 jāyā ||
 gṛtena dyāvāpṛthivī madhunā samukṣata payasvatīḥ kṛṇutāpa oṣadhīḥ | ūrjam̄ ca tatra sumatiṁ ca pīnvatha
 yatrā naro marutah siñcathā madhu ||
 udu tyam̄ citram̄ ||
 aurvabhrguvacchucimapnavānavadā huve | agniṁ samudravāsasam ||
 ā savāṁ savituryathā bhagasyeva bhujīṁ huve | agniṁ samudravāsasam ||
 huve vātasvanam̄ kavimparjanyakrandyaṁ sahaḥ | agniṁ samudravāsasam ||3.1.11|| (57)

59 interior pauses

agnirmūrdhā divah̄ kakutpatih̄ pṛthivyā ayam | apāṁ retāṁsi jinvati ||
 tvāmagine puṣkarādadhyatharvā niramanthata | mūrdhno viśvasya vāghataḥ ||
 ayamagniḥ sahasriṇo vājasya śatinaspatih̄ | mūrdhā kavī rayīṇām̄ ||
 bhuvo yajñasya rajasaśca netā yatrā niyudbhīḥ sacase śivābhīḥ | divi mūrdhānam̄ dadhiṣe suvarṣām̄ jihvāmagne
 cakrṣe havyavāham̄ ||
 abodhyagniḥ samidhā janānām̄ prati dhenumivāyatīmuṣāsam | yahvā iva pra vayāmujjhānāḥ pra bhānavah̄
 sisrate nākamaccha ||
 avocāma kavaye medhyāya vaco vandāru vr̄ṣabhbāya vr̄ṣṇe | gaviṣṭhiro namaśā stomamagnau divīva
 rukmamurvyāñcamaśret ||
 janasya gopā ajaniṣṭā jāgrviragnih̄ sudaksah̄ suvitāya navyase | gṛhtapratīko bṛhatā divispr̄śā dyumadvi bhāti
 bharatebhyah̄ śuciḥ ||
 tvāmagine aṅgiraso guhā hitamanvavindañchiśriyāṇām̄ vanevane | sa jāyase mathyamānah̄ saho mahattvāmāhuḥ
 sahasasputramāṅgirah̄ ||
 yajñasya ketumprathamampurohitamagniṁ narastriṣadhadhasthe samindhate | indreṇa devaiḥ sarathāṁ sa barhiṣi
 sīdanni hotā yajathāya sukratuḥ ||
 tvāṁ citraśravastama havante vikṣu jantavah̄ | sōciṣkeśampurupriyāgne havyāya vodhave ||
 sakħāyah̄ saṁiḥ vah̄ samyañcamiṣāṁ stomaṁ cāgnaye | varṣiṣṭhāya kṣitīnāmūrjo naptre sahasvate ||
 saṁśamidyuvase vr̄ṣannagne viśvānyarya ā | iḍaspade samidhyase sa no vasūnyā bhara ||
 enā vo agniṁ namasorjo napātām̄ huve | priyāṁ cetiṣṭhamaratīṁ svadhvaraṁ viśvasya dūtamamṛtam̄ ||
 sa yojate aruṣo viśvabhojasā sa dudravatsvāhutaḥ | subrahmā yajñāḥ suśamī vasūnām̄ devaṁ rādho janānām̄ ||

udasya śocirasthādājuhvānasya mīḍhuṣah | uddhūmāso aruṣāso divisprśah samagnimindhate narah ||
 agne vājasya gomata īśānah sahaso yaho | asme dhehi jātavedo mahi śravah ||
 sa idhāno vasuṣkaviragnirīdenyo girā | revadasmabhyampurvanīka dīdihi ||
 kṣapo rājannuta tmanāgne vastorutoṣasah | sa tigmajambha rakṣaso daha prati ||
 ā te agna idhīmahi dyumantam devājaram | yaddha syā te panīyasī samiddīdayati dyavīṣam̄ stotrbhya ā bhara ||
 ā te agna ṛcā haviḥ śukrasya jyotiṣaspate | suścandra dasma viśpate havyavāṭubhyam̄ hūyata iṣam̄ stotrbhya ā
 bhara ||
 ubhe suścandra sarpiṣo darvī śrīṇīṣa āsanī | uto na utpupūryā uktheṣu śavasaspata iṣam̄ stotrbhya ā bhara ||
 agne tamadyāśvarī na stomaiḥ kraturī na bhadram̄ hrdisprśam | ḥdhyāmā ta ohaiḥ ||
 adhā hyagne kratorbhadrasya dakṣasya sādhoh | rathīrrtasya bṛhato babhūtha ||
 ābhiṣte adya gīrbhirgrṇanto'gne dāsema | pra te divo na stanayanti śuṣmāḥ ||
 ebhirno arkairbhavā no arvāṇsuvaraṇa jyotiḥ | agne viśvebhiḥ sumanā anīkaiḥ ||
 agniṁ hotārammanyē dāsvantamvasoh sūnum sahaso jātavedasam | vipraīm na jātavedasam ||
 ya ūrdhvayā svadhvaro devo devācyā kṛpā | ghṛtasya vibhrāṣṭimanu śukraśociṣa ājuhvānasya sarpiṣah ||
 agne tvamno antamaḥ | uta trātā śivo bhava varūthyah ||
 taṁ tvā śociṣṭha dīdivah | sumnāya nūnamīmahe sakhibhyah ||
 vasuragnirvasuśravāḥ | acchā nakṣi dyumattamo rayīm dāḥ ||4.4.4|| (59)

K.P.A (Pauses)

Khāṇḍa.Prapāṭhaka.Anuvāka

K.P.A.	Pauses	#A
1.1.1	0	1
1.1.2	0	2
1.1.3	0	3
1.1.4	0	4
1.1.5	0	5
1.1.6	0	6
1.1.7	1	7
1.1.8	0	8
1.1.9	0	9
1.1.10	8	10
1.1.11	0	11
1.1.12	1	12
1.1.13	7	13
1.1.14	27	14
1.2.1	0	15
1.2.2	0	16
1.2.3	4	17
1.2.4	0	18
1.2.5	0	19
1.2.6	1	20
1.2.7	0	21
1.2.8	3	22
1.2.9	0	23
1.2.10	0	24
1.2.11	0	25
1.2.12	0	26
1.2.13	7	27
1.2.14	35	28

1.3.1	0	29
1.3.2	0	30
1.3.3	0	31
1.3.4	4	32
1.3.5	0	33
1.3.6	6	34
1.3.7	3	35
1.3.8	0	36
1.3.9	0	37
1.3.10	0	38
1.3.11	0	39
1.3.12	1	40
1.3.13	4	41
1.3.14	55	42
1.4.1	1	43
1.4.2	0	44
1.4.3	0	45
1.4.4	4	46
1.4.5	2	47
1.4.6	2	48
1.4.7	2	49
1.4.8	2	50
1.4.9	1	51
1.4.10	0	52
1.4.11	2	53
1.4.12	0	54
1.4.13	2	55
1.4.14	0	56
1.4.15	2	57
1.4.16	2	58
1.4.17	2	59
1.4.18	2	60
1.4.19	2	61
1.4.20	2	62
1.4.21	2	63
1.4.22	7	64
1.4.23	2	65
1.4.24	2	66
1.4.25	2	67
1.4.26	0	68
1.4.27	0	69
1.4.28	0	70
1.4.29	2	71
1.4.30	2	72
1.4.31	2	73
1.4.32	1	74
1.4.33	1	75
1.4.34	0	76
1.4.35	0	77
1.4.36	0	78
1.4.37	2	79

1.4.38	1	80
1.4.39	2	81
1.4.40	2	82
1.4.41	2	83
1.4.42	2	84
1.4.43	8	85
1.4.44	12	86
1.4.45	9	87
1.4.46	24	88
1.5.1	0	89
1.5.2	0	90
1.5.3	20	91
1.5.4	0	92
1.5.5	27	93
1.5.6	25	94
1.5.7	0	95
1.5.8	0	96
1.5.9	0	97
1.5.10	21	98
1.5.11	36	99
1.6.1	3	100
1.6.2	5	101
1.6.3	2	102
1.6.4	6	103
1.6.5	2	104
1.6.6	8	105
1.6.7	0	106
1.6.8	0	107
1.6.9	0	108
1.6.10	0	109
1.6.11	0	110
1.6.12	37	111
1.7.1	0	112
1.7.2	0	113
1.7.3	0	114
1.7.4	0	115
1.7.5	0	116
1.7.6	0	117
1.7.7	9	118
1.7.8	15	119
1.7.9	1	120
1.7.10	14	121
1.7.11	0	122
1.7.12	8	123
1.7.13	29	124
1.8.1	0	125
1.8.2	0	126
1.8.3	8	127
1.8.4	4	128
1.8.5	15	129
1.8.6	5	130

1.8.7	0	131
1.8.8	0	132
1.8.9	0	133
1.8.10	0	134
1.8.11	2	135
1.8.12	3	136
1.8.13	2	137
1.8.14	5	138
1.8.15	1	139
1.8.16	1	140
1.8.17	0	141
1.8.18	0	142
1.8.19	0	143
1.8.20	0	144
1.8.21	6	145
1.8.22	34	146
2.1.1	0	147
2.1.2	0	148
2.1.3	0	149
2.1.4	0	150
2.1.5	0	151
2.1.6	0	152
2.1.7	0	153
2.1.8	0	154
2.1.9	0	155
2.1.10	0	156
2.1.11	36	157
2.2.1	0	158
2.2.2	0	159
2.2.3	0	160
2.2.4	1	161
2.2.5	0	162
2.2.6	0	163
2.2.7	0	164
2.2.8	0	165
2.2.9	0	166
2.2.10	0	167
2.2.11	0	168
2.2.12	48	169
2.3.1	0	170
2.3.2	0	171
2.3.3	0	172
2.3.4	0	173
2.3.5	0	174
2.3.6	0	175
2.3.7	0	176
2.3.8	0	177
2.3.9	0	178
2.3.10	4	179
2.3.11	0	180

2.3.12	0	181
2.3.13	0	182
2.3.14	36	183
2.4.1	0	184
2.4.2	0	185
2.4.3	0	186
2.4.4	0	187
2.4.5	11	188
2.4.6	0	189
2.4.7	5	190
2.4.8	15	191
2.4.9	0	192
2.4.10	0	193
2.4.11	0	194
2.4.12	0	195
2.4.13	0	196
2.4.14	27	197
2.5.1	0	198
2.5.2	0	199
2.5.3	0	200
2.5.4	0	201
2.5.5	0	202
2.5.6	0	203
2.5.7	0	204
2.5.8	0	205
2.5.9	0	206
2.5.10	0	207
2.5.11	0	208
2.5.12	25	209
2.6.1	0	210
2.6.2	0	211
2.6.3	0	212
2.6.4	0	213
2.6.5	0	214
2.6.6	0	215
2.6.7	0	216
2.6.8	0	217
2.6.9	0	218
2.6.10	0	219
2.6.11	38	220
2.6.12	33	221
3.1.1	0	222
3.1.2	0	223
3.1.3	0	224
3.1.4	26	225
3.1.5	0	226
3.1.6	1	227
3.1.7	0	228
3.1.8	2	229
3.1.9	7	230

3.1.10	11	231
3.1.11	57	232
3.2.1	0	233
3.2.2	4	234
3.2.3	3	235
3.2.4	1	236
3.2.5	16	237
3.2.6	2	238
3.2.7	4	239
3.2.8	20	240
3.2.9	0	241
3.2.10	0	242
3.2.11	19	243
3.3.1	0	244
3.3.2	0	245
3.3.3	8	246
3.3.4	0	247
3.3.5	0	248
3.3.6	0	249
3.3.7	0	250
3.3.8	11	251
3.3.9	10	252
3.3.10	12	253
3.3.11	36	254
3.4.1	0	255
3.4.2	7	256
3.4.3	0	257
3.4.4	0	258
3.4.5	1	259
3.4.6	0	260
3.4.7	3	261
3.4.8	0	262
3.4.9	0	263
3.4.10	4	264
3.4.11	39	265
3.5.1	8	266
3.5.2	0	267
3.5.3	2	268
3.5.4	13	269
3.5.5	10	270
3.5.6	9	271
3.5.7	0	272
3.5.8	0	273
3.5.9	0	274
3.5.10	3	275
3.5.11	41	276
4.1.1	18	277
4.1.2	35	278
4.1.3	24	279
4.1.4	23	280

4.1.5	23	281
4.1.6	11	282
4.1.7	19	283
4.1.8	39	284
4.1.9	17	285
4.1.10	27	286
4.1.11	31	287
4.2.1	23	288
4.2.2	21	289
4.2.3	29	290
4.2.4	20	291
4.2.5	40	292
4.2.6	39	293
4.2.7	24	294
4.2.8	17	295
4.2.9	39	296
4.2.10	22	297
4.2.11	22	298
4.3.1	0	299
4.3.2	0	300
4.3.3	0	301
4.3.4	11	302
4.3.5	0	303
4.3.6	3	304
4.3.7	1	305
4.3.8	0	306
4.3.9	0	307
4.3.10	0	308
4.3.11	29	309
4.3.12	5	310
4.3.13	54	311
4.4.1	0	312
4.4.2	0	313
4.4.3	2	314
4.4.4	59	315
4.4.5	0	316
4.4.6	0	317
4.4.7	0	318
4.4.8	0	319
4.4.9	0	320
4.4.10	0	321
4.4.11	0	322
4.4.12	28	323
4.5.1	30	324
4.5.2	0	325
4.5.3	0	326
4.5.4	0	327
4.5.5	0	328
4.5.6	0	329
4.5.7	0	330
4.5.8	0	331

4.5.9	0	332
4.5.10	23	333
4.5.11	12	334
4.6.1	33	335
4.6.2	33	336
4.6.3	28	337
4.6.4	29	338
4.6.5	30	339
4.6.6	39	340
4.6.7	25	341
4.6.8	21	342
4.6.9	21	343
4.7.1	2	344
4.7.2	0	345
4.7.3	0	346
4.7.4	0	347
4.7.5	0	348
4.7.6	0	349
4.7.7	0	350
4.7.8	0	351
4.7.9	0	352
4.7.10	0	353
4.7.11	0	354
4.7.12	16	355
4.7.13	26	356
4.7.14	19	357
4.7.15	36	358
5.1.1	0	359
5.1.2	0	360
5.1.3	0	361
5.1.4	0	362
5.1.5	0	363
5.1.6	0	364
5.1.7	0	365
5.1.8	0	366
5.1.9	0	367
5.1.10	0	368
5.1.11	21	369
5.2.1	0	370
5.2.2	0	371
5.2.3	0	372
5.2.4	0	373
5.2.5	0	374
5.2.6	0	375
5.2.7	0	376
5.2.8	0	377
5.2.9	0	378
5.2.10	0	379
5.2.11	11	380
5.2.12	11	381

5.3.1	0	382
5.3.2	0	383
5.3.3	0	384
5.3.4	0	385
5.3.5	0	386
5.3.6	0	387
5.3.7	0	388
5.3.8	0	389
5.3.9	0	390
5.3.10	0	391
5.3.11	0	392
5.3.12	0	393
5.4.1	0	394
5.4.2	0	395
5.4.3	0	396
5.4.4	0	397
5.4.5	0	398
5.4.6	0	399
5.4.7	0	400
5.4.8	0	401
5.4.9	0	402
5.4.10	0	403
5.4.11	0	404
5.4.12	0	405
5.5.1	0	406
5.5.2	0	407
5.5.3	0	408
5.5.4	0	409
5.5.5	0	410
5.5.6	0	411
5.5.7	2	412
5.5.8	0	413
5.5.9	0	414
5.5.10	2	415
5.5.11	0	416
5.5.12	0	417
5.5.13	0	418
5.5.14	0	419
5.5.15	0	420
5.5.16	0	421
5.5.17	0	422
5.5.18	0	423
5.5.19	0	424
5.5.20	0	425
5.5.21	0	426
5.5.22	0	427
5.5.23	0	428
5.5.24	0	429
5.6.1	26	430
5.6.2	0	431
5.6.3	0	432

5.6.4	0	433
5.6.5	0	434
5.6.6	0	435
5.6.7	0	436
5.6.8	0	437
5.6.9	0	438
5.6.10	0	439
5.6.11	0	440
5.6.12	0	441
5.6.13	0	442
5.6.14	0	443
5.6.15	0	444
5.6.16	0	445
5.6.17	0	446
5.6.18	0	447
5.6.19	0	448
5.6.20	0	449
5.6.21	0	450
5.6.22	0	451
5.6.23	0	452
5.7.1	0	453
5.7.2	17	454
5.7.3	4	455
5.7.4	8	456
5.7.5	0	457
5.7.6	6	458
5.7.7	19	459
5.7.8	4	460
5.7.9	4	461
5.7.10	0	462
5.7.11	0	463
5.7.12	0	464
5.7.13	0	465
5.7.14	0	466
5.7.15	0	467
5.7.16	0	468
5.7.17	0	469
5.7.18	0	470
5.7.19	0	471
5.7.20	0	472
5.7.21	0	473
5.7.22	0	474
5.7.23	0	475
5.7.24	1	476
5.7.25	0	477
5.7.26	0	478
6.1.1	0	479
6.1.2	0	480
6.1.3	0	481
6.1.4	0	482

6.1.5	0	483
6.1.6	0	484
6.1.7	0	485
6.1.8	0	486
6.1.9	0	487
6.1.10	0	488
6.1.11	0	489
6.2.1	0	490
6.2.2	0	491
6.2.3	0	492
6.2.4	0	493
6.2.5	0	494
6.2.6	0	495
6.2.7	0	496
6.2.8	0	497
6.2.9	0	498
6.2.10	0	499
6.2.11	0	500
6.3.1	0	501
6.3.2	0	502
6.3.3	0	503
6.3.4	0	504
6.3.5	0	505
6.3.6	0	506
6.3.7	0	507
6.3.8	0	508
6.3.9	0	509
6.3.10	0	510
6.3.11	0	511
6.4.1	0	512
6.4.2	0	513
6.4.3	0	514
6.4.4	0	515
6.4.5	0	516
6.4.6	0	517
6.4.7	0	518
6.4.8	0	519
6.4.9	0	520
6.4.10	0	521
6.4.11	0	522
6.5.1	0	523
6.5.2	0	524
6.5.3	0	525
6.5.4	0	526
6.5.5	0	527
6.5.6	0	528
6.5.7	0	529
6.5.8	0	530
6.5.9	0	531
6.5.10	0	532
6.5.11	0	533

6.6.1	0	534
6.6.2	0	535
6.6.3	0	536
6.6.4	0	537
6.6.5	0	538
6.6.6	0	539
6.6.7	1	540
6.6.8	0	541
6.6.9	0	542
6.6.10	0	543
6.6.11	0	544
7.1.1	0	545
7.1.2	0	546
7.1.3	0	547
7.1.4	0	548
7.1.5	0	549
7.1.6	1	550
7.1.7	0	551
7.1.8	0	552
7.1.9	0	553
7.1.10	0	554
7.1.11	2	555
7.1.12	0	556
7.1.13	0	557
7.1.14	0	558
7.1.15	0	559
7.1.16	0	560
7.1.17	0	561
7.1.18	1	562
7.1.19	0	563
7.1.20	0	564
7.2.1	0	565
7.2.2	0	566
7.2.3	0	567
7.2.4	0	568
7.2.5	0	569
7.2.6	0	570
7.2.7	0	571
7.2.8	0	572
7.2.9	0	573
7.2.10	0	574
7.2.11	0	575
7.2.12	0	576
7.2.13	0	577
7.2.14	0	578
7.2.15	0	579
7.2.16	0	580
7.2.17	0	581
7.2.18	0	582
7.2.19	0	583

7.2.20	0	584
7.3.1	0	585
7.3.2	0	586
7.3.3	0	587
7.3.4	0	588
7.3.5	0	589
7.3.6	0	590
7.3.7	0	591
7.3.8	0	592
7.3.9	0	593
7.3.10	0	594
7.3.11	15	595
7.3.12	0	596
7.3.13	5	597
7.3.14	0	598
7.3.15	0	599
7.3.16	0	600
7.3.17	0	601
7.3.18	0	602
7.3.19	0	603
7.3.20	0	604
7.4.1	0	605
7.4.2	0	606
7.4.3	0	607
7.4.4	0	608
7.4.5	0	609
7.4.6	0	610
7.4.7	0	611
7.4.8	0	612
7.4.9	0	613
7.4.10	0	614
7.4.11	0	615
7.4.12	0	616
7.4.13	0	617
7.4.14	0	618
7.4.15	5	619
7.4.16	0	620
7.4.17	8	621
7.4.18	11	622
7.4.19	32	623
7.4.20	9	624
7.4.21	0	625
7.4.22	0	626
7.5.1	0	627
7.5.2	0	628
7.5.3	0	629
7.5.4	0	630
7.5.5	0	631
7.5.6	0	632
7.5.7	1	633
7.5.8	0	634

7.5.9	0	635
7.5.10	0	636
7.5.11	0	637
7.5.12	0	638
7.5.13	0	639
7.5.14	0	640
7.5.15	0	641
7.5.16	2	642
7.5.17	2	643
7.5.18	0	644
7.5.19	0	645
7.5.20	0	646
7.5.21	0	647
7.5.22	0	648
7.5.23	0	649
7.5.24	2	650
7.5.25	0	651

References

The transliterated text of Avasānanirdeśa is based on Peter Freund's Devanāgarī edition

http://peterffreund.com/shiksha/avasananirnaya_shiksha.html

http://peterffreund.com/shiksha/avasananirnaya_shiksha.pdf

Reference: *Vedalakṣaṇa* (Hamburg) (1195): (17) Antanirdeśa

The transliterated text of the anuvākas of the Taittirīya Samhitā is based on

http://vedicreserve.mum.edu/yajur_veda/taittiriya_krishna_yajur_veda.pdf

<http://www.parankusa.org/KrYajurBrowse.aspx>

Śikṣās and Vedalakṣaṇa texts:

http://vedicreserve.mum.edu/shiksha/shiksha_vedicreserve.html

<https://sites.google.com/view/vedalakshana>

Last update by [Detlef Eichler](#) : 25 November 2017